

Zázrak stvoření

1/2013

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

Obsah

1. Ježíš, Stvořitel nebe a země
2. Formování světa
3. Dokončení stvoření
4. Stvoření a Bible
5. Stvoření a morálka
6. Stvoření a pád do hříchu
7. Jako v zrcadle
8. Ježíš – Dárce života
9. Manželství – dar z ráje
10. Správcovství a životní prostředí
11. Sobota – dar z ráje
12. Stvoření a evangelium
13. Nové stvoření

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Zázrak stvoření

Průvodce studiem Bible

Autor: James L. Gibson

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

1. čtvrtletí 2013

Foto: Photodisc

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.

pro Církev adventistů sedmého dne

Vytiskly Těšínské papírny, spol. s r. o.

Vydání první, Praha 2012

ISBN 978-80-7172-863-4

ISSN 0409-3208

Úvod

Na počátku

Když si otevřeme Bibli hned na začátku – v první knize, první kapitole a prvním verši – nenalezneme zde nic o Kristově smrti za naše hříchy či Ježíšově druhém příchodu. Není zde napsáno nic o sobotě nebo o stavu mrtvých po smrti. To, co stojí na začátku Bible, má však klíčový význam pro jakékoliv učení Písma. Vše se váže na první slova: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Všechny biblické pravdy a principy jsou založeny na tom, že Bůh stvořil svět.

O stvoření se však nepíše pouze na prvních stránkách Bible. Odkazy na Boží stvořitelskou činnost nalézáme v celé Tóře (v pěti knihách Mojžíšových), v prorocích, žalmech, ale také v evangeliích, epištolách, v knize Skutky apoštolů i Zjevení. Ve většině případů je možné na základě teologického kontextu předpokládat, že jde o doslovně chápané stvoření. Apoštol Pavel například napsal, že „smrt vládla od Adama až po Mojžíše i nad těmi, kdo hřešili jiným způsobem než Adam. On je protějšek toho, který měl přijít“ (Ř 5,14). Pavel jednak spojuje skutečného Adama se skutečným Ježíšem, ale v kontextu Římanům 5 také představuje plán spasení – tedy velmi důležité učení, které také chápeme doslovně: všichni jsme hříšní a čeká nás buď věčné zatracení, nebo věčný život. Ježíš také citoval z knihy Genesis: „Odpověděl jim: Nečetli jste, že Stvořitel od počátku, muže a ženu učinil je? A řekl: Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučí!“ (Mt 19,4–6). Ježíš přijímal zprávu o stvoření a my ho chceme následovat.

Jméno naší církve – adventisté sedmého dne – svědčí o naší víře v šestidenní stvoření. I když někteří mohou usilovat, abychom do naší teologie v nějaké míře zahrnuli a zapracovali evoluční důrazy, adventizmus a darwinistické principy evoluce si ve své podstatě radikálně odporují. Z toho vyplývá, že není možné tyto dva pohledy přijímat současně. Lekce v tomto čtvrtletí se budou hlouběji zabývat zprávou o stvoření, která je zaznamenána v 1. a 2. kapitole knihy Genesis. Budeme v nich také zkoumat vliv stvoření na některé naše další věroučné výroky, které se týkají hříchu, manželství, správcovství, morálky... V našem studiu budeme vycházet z přesvědčení, že biblický příběh o stvoření je doslovným záznamem o historických skutečnostech.

V lekcích na toto čtvrtletí budeme hledat souvislosti a důvody, proč je doslovné šestidenní stvoření důležité pro naši víru. Stvoření souvisí s naší adventistickou identitou. Kompromisy v této otázce proto podkopávají základy evangelia a učení, jež vychází z Písma.

James L. Gibson je ředitelem Geoscience Research Institute (Přírodovědného výzkumného institutu, www.grisda.org) v Loma Lindě. Publikoval mnoho článků o vztahu mezi stvořením a vědou.

Ježíš, Stvořitel nebe a země

Texty pro tento týden:

Gn 1,1; Žd 11,3; Ž 19,2–4; Ř 1,19.20; Jr 51,15; Ž 33,6.9; J 1,1–3.14; Ko 1,15.16; J 6,8–13

Základní verš

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ (Gn 1,1)

Svět mohla stvořit jen taková síla či bytost, která přesahuje všechno stvořené. Vesmír mohla vytvořit jen bytost, která je větší a mocnější. Podle toho, co nám zjevuje Bible, je touto bytostí Bůh. Stvořitelem je tedy Bůh, kterého podle Písma máme uctívat. Z Bible se dozvídáme, že tento Bůh – Stvořitel, ten, který rozprostřel nespočet galaxií do nedozírných dálek ve vesmíru – je ten samý, jenž přišel na zem, žil mezi lidmi a nesl trest za naše hříchy.

Občas se k nám dostávají zprávy, které se zdají být příliš dobré na to, aby byly pravdou. Co však může být pro nás – hříšné bytosti v padlém světě plném bolesti – lepší zprávou, než je nádherná pravda o lásce našeho Stvořitele, který nabízí lidem záchranu a chce s každým z nás navázat vztah. Jak tato dobrá zpráva ovlivňuje tvůj život?

Na počátku

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. (Gn 1,1)

Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného. (Žd 11,3)

Osobní studium

V biblickém textu zaznamenaném v Gn 1,1 – i když se na první pohled zdá, že je stručný – se nachází mnoho hlubokých pravd. Jednou z nich je, že vesmír má začátek. I když se nám to dnes nemusí jevit jako převratné poznání, vyvrací dlouho zažitě přesvědčení o stvoření bez počátku. Až ve dvacátém století, když se do popředí dostala teorie „velkého třesku“ (anglicky Big Bang), získal všeobecnou podporu názor, že vesmír má počátek. Předtím byli mnozí odpůrci biblické zprávy o stvoření přesvědčeni, že vesmír žádný počátek nemá. Pokud by totiž uznali, že vesmír nějaký začátek má, otevřeli by tím možnost existence nějakého tvůrce. (Název „Big Bang“ měl být nejprve jen výsměchem pro přesvědčení, že byl vesmír stvořen.) Důkazy o tom, že vesmír má počátek, však byly natolik silné, že je akceptovala většina vědců a je možné dnes mluvit o uznávané „vědecké pravdě“ (bylo by však vhodnější mluvit o teorii, protože vědecké názory – dokonce i ty „nedotknutelné“ – procházejí neustálým vývojem a často se mění nebo jsou dokonce zamítány).

Podobně jako v Gn 1,1 i v Žd 11,3 biblický text přináší informace, které se našim současným lidským poznáním nedají ani vysvětlit, ani dokázat. V tomto verši je představeno, že vesmír nebyl vytvořen z nějaké prahmoty (tedy hmoty, která by už předtím existovala), ale vznikl a byl utvořen mocí Božího slova (je možné tedy konstatovat, že hmota i energie byly vytvořeny Boží mocí).

Stvoření „z ničeho“ se nazývá jako stvoření „ex nihilo“ (lat.). Často jsou vyznamenáváni umělci a vynálezci, kteří vytvořili nějaká díla či věci. Lidé však nejsou schopni stvořit něco z ničeho. Můžeme měnit formu hmoty, která již existuje, nemáme však moc tvořit „ex nihilo“ – to dokáže jen nadpřirozená Boží moc. Tato možnost je jedním ze zásadních rozdílů mezi Bohem a lidmi. Připomíná nám, že podstata naší existence závisí na našem Stvořiteli.

Hebrejské sloveso „stvořil“, které je použito v Gn 1,1, se užívá pouze v souvislosti s Boží stvořitelkou činností. Jen Bůh může takto tvořit (viz též Ř 4,17).

Aplikace

Proč je podle tebe nadpřirozený Stvořitel – ten, jenž existuje nad stvořením a mimo něj – jediným logickým vysvětlením stvoření? V čem máš v této souvislosti pochybnosti? Pokus se své odpovědi zformulovat tak, aby ses s nimi mohl sdílet při společném sobotním studiu.

Nebesa vypravují

²Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. ³Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky. ⁴Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich ne lze slyšet. (Ž 19,2–4)

¹⁹Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné, Bůh jim to přece odhalil. ²⁰Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. (Ř 1,19.20)

Osobní studium

Je zázrak, že ve vesmíru existuje život. To vyžaduje velmi přesný systém. Atomy – stavební prvky hmoty – musejí být dostatečně stabilní, aby mohly existovat hmotné objekty. Stabilita atomů je závislá na silách, které části atomů drží pohromadě. Atomy se skládají z nabitých částic, které se navzájem odpuzují a přitahují. Tyto odpudivé a přitažlivé síly musejí být v rovnováze. Pokud by byly přitažlivé síly příliš silné, atomy by byly velké, což by mělo za následek, že by neexistoval vodík. Bez něho by však nebyla voda – a tedy ani život. A naopak, pokud by byly odpudivé síly příliš silné, atomy by byly malé a neexistoval by uhlík nebo kyslík. Bez kyslíku by nebyla voda, uhlík je zase stavební prvek živých organizmů na zemi. Atomy musejí být nejen stabilní, ale musejí mezi sebou navzájem reagovat, aby mohly vytvářet chemické sloučeniny. Mezi silami a energií, které drží molekuly pohromadě, musí také existovat rovnováha.

Optimální vyladění našeho vesmíru i země pro život vedlo mnoho vědců k vyjádření přesvědčení, že za vznikem vesmíru stojí inteligentní příčina (tzv. inteligentní plán či design). Aby mohl na naší zemi existovat život, musela být velmi moudře navržena. Variabilita teplot na zemském povrchu musí být slučitelná se životem. Proto musí být vzdálenost od slunce, rychlost rotace země i složení atmosféry ve vhodném poměru, v rovnováze. Existuje však další neuvěřitelné množství principů, fyzikálních zákonů i detailů, které byly pozorně naplánovány a jsou stále udržovány. Tváří v tvář úžasnému zázraku přírody a naší země je těžké být přesvědčen o tom, že jde o dílo slepé náhody. O co lepší je věřit, že jde o dílo Boží moudrosti.

Aplikace

Kdy a kde ses poprvé setkal s oběma těmito náhledy (tedy že svět je dílem náhody, nebo že je dílem Božím)? Jaký vliv na tebe měly obě tyto protichůdné „zprávy“? Jaké důsledky z nich pro tebe konkrétně vyplývají?

Moc Božího slova

On svou silou učinil zemi, svou moudrostí upevnil svět, svým rozumem napjal nebesa. (Jr 51,15)
“Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechen jejich zástup. °Co on řekl, to se stalo, jak přikázal, tak vše stojí. (Ž 33,6,9)

Osobní studium

Přestože přesně nevíme, jak Bůh tvořil, Bible zdůrazňuje, že to bylo prostřednictvím jeho slova. Všechna energie ve všech částech vesmíru vznikla díky Hospodinovu slovu. Všechna energie, kterou získáváme z paliv, pochází z Božího slova. Gravitační síla, dráha každé hvězdy i celé galaxie jsou výsledkem Boží moci.

Pravděpodobně nejvíc energie se nachází v atomech. Možná jsme ohromeni silou atomových zbraní, kdy se malé množství hmoty přetváří v obrovskou energii. Vědci říkají, že v každém „kousku“ hmoty se nachází velké množství energie. Pokud tedy například při jaderné reakci malé množství hmoty dokáže vyprodukovat mnoho energie, jak velké asi musí být množství energie ukryté v naší planetě? Nedokáže se si plně představit, jak velká je Boží moc, která utvořila naši zem i celý vesmír.

Mnoho vědců se domnívá, že Boží stvořitelská moc je omezená „přírodními zákony“. Tento názor je však v protikladu s biblickým poselstvím. Zákony přírody Boha neomezují. Bůh je totiž stvořitel.

Bůh svou moc nepoužíval vždy v souladu se „zákony přírody“. Mezi základní přírodní zákony patří i zákon o zachování energie, který předpokládá, že množství energie je konstantní. Jak by však mohl vzniknout vesmír z ničeho, pokud by nebyl porušen tento zákon? Bůh není svázán přírodními zákony, má svrchovanou moc nad svým stvořením.

Aplikace

Jaká další Boží vlastnost je spojována se stvořením v úvodních biblických textech? Jak se tato vlastnost projevuje ve stvoření?

Zkus si (jak nejlépe umíš) představit velikost vesmíru. Přemýšlej o neuvěřitelné energii, která byla k jeho utvoření potřeba. Bůh, který má moc stvořit vesmír, tě miluje. A to tak moc, že za tebe zemřel. Naplňuje tě vědomí lásky mocného Boha pokojem?

Ježíš, Stvořitel nebe a země

¹*Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha. ³Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. ¹⁴A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,1–3.14)*

¹⁵*On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, ¹⁶neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. (Ko 1,15.16)*

Osobní studium

Jan ztotožňuje Ježíše se Slovem (řecky „logos“) a staví jej na stejnou úroveň s Bohem. Upřesňuje také, že skrze Ježíše bylo vše stvořeno. V době, kdy Jan psal své evangelium, se slovo „logos“ používalo běžně k vyjádření stvořitelského principu. Janovi čtenáři proto chápali „logos“ jako stvořitelský princip či osobu stvořitele. Jan aplikoval tento dobový kontext na Ježíše. Ukázal na Krista jako na pravého Stvořitele. Ježíš, Slovo, vtělený Bůh, který žil mezi lidmi, však nebyl při vzniku světa jen pasivně přítomen. Byl tím, kdo stvořil vesmír. To znamená, že text v Gn 1,1 můžeme číst i takto: *Na počátku stvořil Ježíš nebe a zemi.*

Pavlova slova z listu Koloským rezonují s tím, co napsal Jan. I apoštol Pavel ztotožňuje Stvořitele s Ježíšem Kristem. Jeho prostřednictvím bylo vše stvořeno. Pavel také přidává dvě charakteristiky Ježíše. (1) Je obrazem neviditelného Boha. V našem hříšném světě nemůžeme Boha vidět v jeho slávě a svatosti. Můžeme však poznat Ježíše. Pokud chceme vědět, jaký je Bůh, můžeme uvažovat o Ježíšově životě (J 14,9). (2) Je také „prvorozený všeho stvoření“ (Ko 1,15). V tomto kontextu se slovo „prvorozený“ nevztahuje k původu, ale k postavení. Prvorozený byl ve starozákonní době hlavou rodiny a dědicem majetku. Ježíš je „prvorozený“ v tom smyslu, že jako Spasitel, který se stal člověkem (vtělením), je právoplatnou hlavou celé lidské rodiny. Ježíš není stvořená bytost, byl od počátku jedno s Otcem.

V Žd 1,1,2 je opakována podobná myšlenka jako v textu v Ko 1,14.15. Ježíš je ustanoven jako dědic všeho a zároveň je tím, který tvořil svět. Je přímým představením Otce, což je jen jiné vyjádření toho, že Ježíš je obrazem Boha.

Aplikace

Co bys odpověděl, kdyby se tě někdo zeptal, jaký je tvůj Bůh? Jak bys podpořil svou odpověď?

Stvořitel mezi námi

⁸Řekne mu jeden z jeho učedníků, Ondřej, bratr Šimona Petra: ⁹„Je tu jeden chlapec, který má pět ječných chlebů a dvě ryby; ale co je to pro tolik lidí!“ ¹⁰Ježíš řekl: „Ať se všichni posadí!“ Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. ¹¹Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdělil sedícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl. ¹²Když se nasýtli, řekl svým učedníkům: „Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!“ ¹³Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly. (J 6,8–13)

Osobní studium

Popsaný zázrak v evangeliu Jana (stejně jako další Ježíšovy zázraky) odhaluje něco o Boží moci nad materiálním světem, který stvořil.

Tento zázrak začal s pěti chleby a dvěma rybami a skončil dostatkem jídla, jímž byl nasycen velký zástup, včetně dvanácti košů toho, co zbylo. Všechno toto jídlo bylo utvořeno z atomů a molekul. Na konci zázraku existovalo o mnoho více atomů a molekul než na jeho začátku. Odkud se vzaly tyto nově vzniklé molekuly? Jediné vysvětlení je nadpřirozený Boží zásah.

Co se muselo stát, když se voda proměnila ve víno (J 2,1–11)? Zatím neznáme žádný takový proces. Ježíš musel i při tomto zázraku porušit zákony přírody.

Jaká fyzická změna se udála se slepým mužem, když byl uzdraven (J 9,1–34)? Tento člověk byl slepý od narození. Jeho mozek nikdy nebyl stimulován vizuálními obrazy z jeho očí. Proto musel být jeho mozek přetransformován, aby dokázal zpracovávat tento nový druh informací – tedy vnímat obrazy a vysvětlovat jejich význam. Kromě toho měl pravděpodobně problémy i se samotným zrakem. Možná neměl správně utvořeny některé fotoreceptory, možná měl problémy se sítnicí či zrakovým nervem.

Ať už byly detaily mužovy slepoty jakékoliv, Ježíšův čin způsobil, že se na vhodných místech vytvořily molekuly, mozkové buňky či receptory na světlo. Muž pak byl schopen vnímat a chápat to, co vidí.

Aplikace

Je nádherné, když jsme svědky nějakého zázraku. Jaké ti však hrozí nebezpečí, když svou víru založíš jen na zázracích? Na čem by měla být založena tvá víra?

Podněty k zamyšlení

„Stvoření se nedá vysvětlit vědou. Jak by mohla věda vysvětlit záhadu života? Teorie, která tvrdí, že Bůh nevytvořil hmotu, když tvořil vesmír, nemá pevné základy. Bůh nebyl při stvoření světa odkázán na pre-existující hmotu. Právě naopak. Všechny věci, materiální i duchovní, byly utvořeny Božím slovem a mají Bohem daný význam. Nebesa a všichni jejich obyvatelé, země i všechny věci, které na ní existují, nejsou jen výsledkem Božích rukou, ale byly též stvořeny dechem jeho úst.“ (8T 258.259)

„Právě to, jak vykonal své dílo stvoření, Bůh lidem nezjevil; a lidská věda nemůže vypátrat tajemství Nejvyššího. Jeho tvůrčí moc je právě tak nepochopitelná jako jeho existence.“ (PP 75; PP 113)

Otázky k rozhovoru

1. *Společně hovořte o otázkách, jež jsou na konci nedělní části.*
2. *Vědci občas mluví o „shodách okolností“, které umožňují neuvěřitelnou rovnováhu přírodních sil, v jejímž důsledku mohou existovat lidé a příroda. Všimněte si určitého napětí, které se vyskytuje ve spojení „shoda okolností“. Pokud bychom nevěřili Bohu, museli bychom tuto úžasnou rovnováhu připisat náhodě či „shodě okolností“. Proč je víra v to, že rovnováha v přírodě je výsledkem Boží stvořitelské moci, logičtějším vysvětlením, než když ji připišeme náhodě?*
3. *Přemýšlejte o lásce Stvořitele, kterou projevil vytvořením Adama a Evy, i když věděl, že v důsledku toho bude muset trpět a zemře na Golgotě ukřižovaný rukama lidských bytostí, které stvořil. Co se můžeme z rozhodnutí navzdory všemu vytvořit člověka naučit o Boží lásce k lidem?*
4. *Porovnejte teorii „velkého třesku“ a záznam z Gn 1,1. Může být teorie „velkého třesku“ vysvětlením toho, jak Boží slovo vytvořilo svět? Jaké problémy se skrývají v této myšlence? Proč je nebezpečné spojovat naši teologii s jakoukoliv vědeckou teorií, zejména pokud jde jen o teorii a my zároveň víme, že se vědecké poznání neustále vyvíjí?*

Formování světa

Texty na tento týden:

Gn 1,1–13; Iz 45,18; 55,11; Ž 139,11.12; Zj 22,5; 2Pt 3,3–5

Základní verš

„Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: ‚Já jsem Hospodin a jiného už není.‘“ (Iz 45,18)

Mnoho vědců udivuje, jak je svět uzpůsobený pro to, aby na něm mohly existovat živé organizmy – včetně člověka. To je však zcela v souladu s biblickým záznamem, kde od prvních řádků můžeme sledovat, že náš svět má smysl a plán. Na začátku byla nezformovaná a prázdná planeta. Bůh první tři dny svět utvářel, aby na něm mohly pobývat živé organizmy. Další tři dny pak jimi svět naplňoval. V lekci na tento týden se budeme zabývat prvními třemi dny stvořitelského týdne.

Někteří vědci oponují myšlence, že by Bůh „vnutil“ přírodě nějaký smysl. Argumentují tím, že Bůh pouze dovolil, aby se hmotný svět rozvíjel přirozenými procesy, které jsou mu vlastní. Tento názor zastávají obhájci tzv. teistické evoluce. Toto přesvědčení však není v souladu s Písmem. Vesmír nemá svou vlastní vůli. Stvoření nemůže být nezávislé na Bohu. Svět je místo, kde Bůh chce prokazovat svou lásku k bytostem, jež stvořil.

Pustá a prázdná

¹Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. ²Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. (Gn 1,1.2)

Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: „Já jsem Hospodin a jiného už není.“ (Iz 45,18)

Osobní studium

Bible hned na začátku přináší příběh stvoření a začíná konstatováním, že Bůh vytvořil nebe a zemi. Pak následuje popis stavu, ve kterém se svět nacházel před tím, než jej Bůh začal připravovat na osídlení. Na začátku příběhu existovala planeta, která byla nezformovaná, pustá a prázdná. Další verše popisují, jak Bůh tvořil svět tak, aby byl obyvatelný – připravený na naplnění živými stvořeními. Text přesně neříká, kdy byla země a voda na ní utvořena. Dozvídáme se jen to, že svět nebyl vhodný pro život. Svět se stal obyvatelným jen proto, že Boží činnost měla nějaký cíl.

Když Bůh na počátku utvořil zemi, nebyla obyvatelná. Bible neobsahuje žádné informace o časovém období mezi původním stvořením hmotné země a stvořením neživé i živé přírody. Nevíme tedy, jak dlouho trval stav, jenž je popsán v Gn 1,1.2 – tedy dokud nezazněla Boží slova: „Bud' světlo!“ (Gn 1,3). Někteří odborníci se domnívají, že tyto dvě události po sobě následují téměř okamžitě, jiní pak předpokládají, že mezi nimi proběhlo dlouhé časové období.

Nejčestnější je přiznání, že nevíme, jak to vlastně bylo. V Bibli tato informace není uvedena, není pokládána za důležitou. Bez ohledu na to, která verze je historicky pravdivá, je jasné, že zemská hmota byla vytvořena Bohem a potom – v čase, který si vybral – Bůh vytvořil prostředí vhodné pro život. Důležité je, že Hospodin nebyl závislý na nějaké prapůvodní hmotě, bez které by nebyl schopen tvořit. Písmo zdůrazňuje, že Bůh použil při stvoření to, co předtím sám utvořil – něco, co bylo v původním stavu „pusté“. Potom prostřednictvím moci svého slova vytvořil obyvatelný svět. První dva verše v Bibli nám tedy poskytují informaci o tom, že Bůh je Stvořitel, který vytvořil vše, co existuje. Při stvoření nebyl odkázán na něco, co by již existovalo. Bůh je absolutní Stvořitel, původce všeho (J 1,3).

Aplikace

Při sledování barevných fotografií z hlubin vesmíru, které vědci zhotovují pomocí důmyslných astronomických zařízení, žasneme nad mohutností, barevností a krásou vzdálených světů. Zároveň si můžeme jen představovat jedinečnost a kreativnost Boha, který vše stvořil. Tentýž Bůh, který dal formu a obsah celému vesmíru, je připraven proměnit a naplnit i tvůj život – navzdory lidské malosti a zdánlivé bezvýznamnosti (Ž 8,4–9). To je nádherné zaslíbení. Pozvi Boha ještě dnes, aby začal ve tvém životě tvořit něco nového.

Bud' světlo!

³I řekl Bůh: „Bud' světlo!“ A bylo světlo. ⁴Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. ⁵Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první. (Gn 1,3–5)

¹¹Kdybych řekl: Snad mě přikryje tma, i noc kolem mne se stane světlem. ¹²Žádná tma pro tebe není temná: noc jako den svítí, temnota je jako světlo. (Ž 139,11.12)

Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků. (Zj 22,5)

Osobní studium

Verše v Gn 1,3–5 obsahují několik zajímavých informací a souvislostí.

- 1) Světlo se objevilo jako odpověď na Boží příkaz. Boží slovo má moc tvořit a ovlivňovat existující svět.
- 2) Světlo bylo „dobré“. Text uvádí zajímavou skutečnost – Bůh „viděl, že světlo je dobré“. Copak Bůh nevidí vše? Ve 4. verši je kladen důraz na to, že světlo, které Bůh stvořil, bylo dobré – i v Božích očích.
- 3) Bůh oddělil světlo od tmy. On je pánem nad světlem i tmou (Ž 139,11.12). Pojmenoval světlo jako den a tmu jako noc. Jako Stvořitel má právo nazvat tyto časové úseky. Bůh vládne nad časem, není jím omezen. Čas je závislý na Bohu, ne Bůh na čase.
- 4) Časové úseky světla a tmy tvoří dohromady jeden den. O významu slova „den“ bylo v souvislosti se stvořením napsáno mnoho. Později se budeme tímto tématem podrobně zabývat, nyní si však můžeme všimnout jen toho, že první den se skládal ze světla a tmy – tedy stejně, jako je tomu v současnosti.
- 5) Světlo je jednou z charakteristik Boží přítomnosti. Můžeme předpokládat, že světlo existovalo už před stvořením světa, protože i Bůh existoval před stvořením. Slunce a hvězdy nejsou jediným zdrojem světla, o kterém se v Písmu hovoří. Bůh sám je označen jako zdroj světla (J 1,9; 1J 1,5; Zj 22,5). Při stvoření přinesl Bůh světlo na planetu, která předtím byla temná.
- 6) Každý zná souvislost mezi východem slunce a novým dnem. Proč je tedy ve zprávě o stvoření obsaženo zdánlivě nelogické tvrzení o tom, že den a noc existovaly před stvořením slunce? Souvisí zřejmě se záměrem, který Bůh zjevil prostřednictvím Mojžíše. Bůh je Stvořitel, je zdrojem všeho, co vzniklo – hmoty i času. To jsou informace, které není možné získat pozorováním přírody. Proto bychom neměli být překvapeni, že i dnes mnohé skutečnosti související se stvořením zůstávají záhadou.

Aplikace

Jak na tebe působí slova ze Ž 139 o tom, že před Bohem se nemůžeme nikam schovat? Je to pro tebe dobrá zpráva, která ti přináší pokoj? Nebo je to znepokojující informace? Cítíš se jako vězeň sledovaný „velkým bratrem“, nebo jako dítě chráněné milujícím rodičem? Proč? Co rozhoduje o tvých pocitech?

Stvoření nebe

“Bůh řekl: „Ať je uprostřed vod obloha, aby oddělovala vody od vod!“⁷Bůh učinil oblohu a oddělil vody pod oblohou od vod nad oblohou – a stalo se. ⁸Bůh nazval oblohu „nebe“ a byl večer a bylo ráno, den druhý. (Gn 1,6–8; B21)

Osobní studium

Bůh stvořil oblohu (klenbu – ČEP) a nazval ji nebem. Její funkcí bylo rozdělovat vody, které jsou dole, od vod, které jsou nahoře. Dnes bychom pravděpodobně hovořili o atmosféře, která je součástí našeho životního prostředí, a o prostoru nad atmosférou, kde se nachází slunce, měsíc a hvězdy. Zdá se, že atmosféra je součástí toho, co Bible nazývá jako „nebe“, jež bylo utvořeno druhý den. Atmosféra vytváří prostor pro pohyb vody. Ze zemského povrchu se voda vypařuje a vstupuje do atmosféry, kde se v oblacích může přemístit na jakékoliv místo na zemi. Potom se vrací na zem ve formě srážek.

Bůh dal obloze jméno, čímž opět zdůraznil svou svrchovanost nad tím, co stvořil. Tím, že Bůh pojmenovává to, co stvořil, představuje se jako suverénní vládce vesmíru. Prostor neomezuje Boží činnost, protože Bůh nad ním vládne. Podobně jako Bůh osvětlil svět při prvním dni stvoření, oblohu vytvořil před ukončením druhého dne.

O významu slova obloha (nebeská klenba, nebesa) se vedlo mnoho diskuzí. Hebrejské sloveso, které je pro slovo obloha použito, se také někdy užívá pro popis kusu kovu, který je vytepán do tenké desky. Kritici biblické zprávy o stvoření argumentovali, že starověcí Židé věřili v existenci jakési pevné vrstvy nad zemí – a protože tato vrstva neexistuje, biblický záznam je nevěrohodný. To je však velmi pochybný argument. Bible v Gn 1,6–8 jednoduše mluví o nebi nad námi, o atmosféře a vesmírném prostoru. U slova „obloha“ určuje kontext, o které části se hovoří. V Gn 1,20 (B21) je uvedeno: „nad zemí pod nebeskou oblohou ať létají ptáci“. V Gn 1,14 (B21) je napsáno: „ať jsou na nebeské obloze svítílny, aby oddělovaly den od noci“. V obou případech se mluví o obloze, jsou to však dvě odlišná místa. I my dnes běžně mluvíme o tom, že slunce svítí na obloze – a nikdo se nepozastavuje nad tím, že to není pravda.

Aplikace

Popis stvoření v sobě skrývá mnoho záhad. Ať už jsou jakékoliv, jedno je jisté – není žádný prostor pro náhodu. Vše, co Bůh stvořil, má svůj důvod existence, svůj cíl. Proč je to pro nás důležité (zejména v současnosti, kdy je většina lidí přesvědčena, že při vzniku světa a života na něm sehrávala hlavní úlohu náhoda)?

Prostor pro život

⁹I řekl Bůh: „Nahromadte se vody pod nebem na jedno místo a ukaž se souši!“ A stalo se tak. ¹⁰Souš nazval Bůh zemi a nahromaděné vody nazval moři. Viděl, že to je dobré. ¹¹Bůh také řekl: „Zazelenej se země zelení: bylinami, které se rozmnožují semeny, a ovocným stromovým rozmanitého druhu, které na zemi ponese plody se semeny!“ A stalo se tak. ¹²Země vydala zeleň: rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromů, které nese plody se semeny. Bůh viděl, že to je dobré. ¹³Byl večer a bylo jítro, den třetí. (Gn 1,9–13)

Osobní studium

Země byla nejprve pokryta vodou. Třetího dne Bůh změnil povrch země a utvořil životní prostor pro lidi, které měl v plánu stvořit později. Šlo o třetí dělení. První spočívalo v oddělení světla od tmy, druhé v oddělení vody pod oblohou a nad oblohou. Třetí pak v oddělení suché země od moří. Tímto Božím činem došlo k výrazné změně vzezření celé planety. Bůh opět vystupuje jako svrchovaný vládce. Při stvoření se děje vše podle jeho slova (a bez jeho slova nic není). Stvoření se podřizuje Božímu slovu. Bůh pojmenovává to, co vzniká. Suchá zem dostala jméno „země“ a nahromaděné vody pak „moře“. Bůh takto zdůrazňuje svou moc nad prostorem. Když si Bůh prohlížel, jak utvořil nebe a zemi, tak prohlásil, „že to je dobré“.

Třetí den stvoření však oddělením vody od souše nekončí. Tímto činem Bůh připravuje prostor pro další stvoření. Odehrává se totiž ještě jedna stvořitelská událost. Bůh dává pokyn a z půdy vyrůstají nejrozličnější rostliny – byliny a stromy. Text nemluví o tom, kolik různých rostlin Bůh stvořil. Říká však, že už od počátku existovalo mnoho druhů. Z toho, co dnes v přírodě můžeme pozorovat, je zřejmé, že musela existovat obrovská rozmanitost nejrozličnějších rostlinných forem. Písmo nezmiňuje žádného předchůdce, z kterého by byly stvořeny všechny ostatní rostliny, jak předpokládá evoluční teorie. Už od počátku existovalo mnoho druhů rostlin.

Aplikace

Představ si neuvěřitelnou rozmanitost ovoce, zeleniny a jiných rostlin, které se dají jíst. Je úžasné studovat, jak mohou jednotlivé druhy rostlin přinášet našemu tělu vitaminy a minerály, jak nám slouží jako zdroj energie a v případě nemoci mohou přinést úlevu nebo dokonce vyléčení. Zkus na to dnes myslet, když se zakousneš do jablka anebo si budeš loupat pomeranč.

Boží mocné slovo

Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst: Nenavráti se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal. (Iz 55,11)

³Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, ⁴a budou se posmívat: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.“ ⁵Těm, kdo toto tvrdí, zůstává utajeno, že dávná nebesa i země byly vyvolány slovem Božím z vody a před vodou chráněny. (2Pt 3,3–5)

Osobní studium

Většina světových náboženství přináší svůj pohled na stvoření světa. Biblický záznam je však z mnoha důvodů jedinečný. Podle Písma Bůh tvořil z ničeho („ex nihilo“), mocí svého slova a bez jakéhokoliv konfliktu či odporu. Takový pohled na stvoření je odlišný od všech mimobiblických záznamů stvoření. Většina z nich přináší příběhy plné bojů a násilí. Například starověcí Babyloňané věřili, že prvotní bohové – Apsu a jeho manželka Tiamat – plodili další generace bohů, kteří se však snažili vzájemně zničit. Apsu byl posléze zabit a Tiamat se rozhodla bojovat sama. V boji byla nakonec rozřezána na dvě poloviny – z jedné vzniklo nebe a z druhé byla utvořena země.

I moderní věda přináší svůj populární příběh o stvoření (tzv. teistickou evoluci), který je plný násilí. V něm Bůh dobrovolně stvořil svět, ve kterém však nebylo dost přírodních zdrojů – proto vznikl zápas o přežití mezi organizmy. Výsledkem bylo, že slabší z nich byly likvidovány, kdežto silnější přeživaly. Po čase se utvářely stále složitější organizmy. Lidské bytosti i všechny ostatní organizmy mají podle této teorie společného předka.

„Bohové“ evoluční teorie (náhodné mutace a přirozený výběr) nejsou ti, které nám představuje Bible. Bůh, jehož zjevuje Písmo, je obránce slabších a štědrý Dárce. Smrt a utrpení nezpůsobil Bůh. Jsou přirozeným důsledkem vzpoury proti Boží vládě. „Bohové“ evoluční teorie používají při „tvoření“ soutěživost a ničení slabších silnějšími. Jsou proto odpovědní za smrt a utrpení, které k „tvoření“ používají.

Z uvedených důvodů není možné sladit biblickou zprávu o stvoření (Gn 1 a 2) s moderní teorií evoluce, která ve své podstatě odporuje biblickému popisu stvoření.

Aplikace

Věříme, že Bůh stvořil svět na úplně jiných základech, než je „zákon džungle“, kde vítězí ti nejsilnější, nejschopnější, nejšťastnější. Jak ve svém životě odrážíš tuto Boží charakteristiku? Jsi ty a tvůj sbor ochránci slabších, kteří nemají v životě tolik štěstí jako ostatní, nebo věnujete svou pozornost a zájem jen těm, kteří jsou schopní, oblíbení a úspěšní? Poděl se o své myšlenky s ostatními.

Podněty k zamyšlení

Přestože se o tom Bible nikde specificky nezmiňuje, existují biblické důvody pro to, abychom věřili, že vesmír existoval dlouho před stvořením života na zemi. (1) Text zaznamenaný v Jb 38,4–7 přináší biblické vyjádření o tom, že když Bůh tvořil svět, živé bytosti nad stvořením nadšeně plesaly. Z toho můžeme vyvodit, že ve vesmíru existovaly živé bytosti ještě před stvořením země. Zmínka o vesmíru, který pozoruje události na naší zemi (1K 4,9), se zřejmě vztahuje právě na tyto bytosti. (2) Had byl v zahradě Eden již před tím, než Adam a Eva zhřešili. Ve Zj 12,9 je had identifikován jako satan, který byl svržen z nebe. Ježíš popsal, že viděl, jak se to odehrálo (L 10,18). V Ez 28,14.15 je popsán cherub – ochránce, který byl nejdříve dokonalý, ale potom se vzbouřil. To naznačuje, že před satanovou vzpourou existoval čas, kdy satan také žil v nebi. Tyto texty předpokládají, že Adam a Eva nebyli první rozumné bytosti, jež byly stvořeny.

„Když vznikla země z rukou Stvořitele, byla neobyčejně sličná. Na jejím povrchu se střídaly hory, pahorky a roviny s nádhernými řekami a půvabnými jezery; pahorky a hory nebyly však příkré a strmé a netvořily tak strašné útesy a hrozné propasti, jako je tomu nyní; ostré hroty skalnatého obalu země byly skryty pod úrodnou půdou, z níž všude vyrůstala bujná zeleň. Nebylo hnusných močálů a holých pouští. Půvabné křoviny a nádherné květy potěšily oko, kamkoli pohlédlo. Pahorky byly porostlé stromy majestátnějšími, než jaké známe nyní. Vzduch byl čistý a zdravý, nezamořený otravnými výpary. Celkový obraz krajiny převyšoval krásou nejnádherněji založené parky. Zástupy andělů s rozkoší hleděly na scénérii a radovaly se z čarokrásného díla Božího.“ (PP 44; PP 21)

Otázky k rozhovoru

- 1. Vyjmenujte co nejvíce argumentů, které poukazují na to, že svět není dílem náhody, ale byl stvořen Bohem. Které důvody ukazují, že evoluční teorie nemůže být sladěna s biblickým záznamem stvoření?*
- 2. Ve zprávě o stvoření je mnoho věcí, kterým nerozumíme. Proč to není důvodem pro to, abychom odvrhli doslovný záznam toho, jak Bůh stvořil náš svět?*

Dokončení stvoření

Texty na tento týden:

Gn 1,14–25; 2,1–3; Mk 2,27.28; Lv 23,3

Základní verš

„Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.“ (Gn 2,2)

Lekce na tento týden shrnuje stručný biblický popis posledních tří dnů stvoření a sobotního odpočinku. Nachází se v Gn 1,14–2,3. Zmiňuje se však o něm i několik dalších míst v Bibli. Při studiu budeme odhalovat, jak Bůh postupně naplňoval to, co předchází tři dny tvořil.

Jedním z nejzajímavějších aspektů popisu stvoření je jeho rozdělení na jednotlivé dny. Proč se Bůh rozhodl utvořit sedmidenní cyklus, který nazýváme týdnem?

Písmo nám nedává přímou odpověď, přesto však můžeme najít několik náznaků. Možná nejdůležitějším je samotná sobota – čas oddělený pro společenství Boha a lidí. Zdá se, že Bůh ustanovil týden proto, aby vymezil čas, který je určen pro práci, a čas, v němž si budeme připomínat a prožívat náš vztah s Bohem. Sobota nám tedy má pomoci znovu si oživovat přesvědčení, že Bůh se o nás stará a my jsme na něm v těch nejdůležitějších věcech zcela závislí.

Popis stvoření nám ukazuje, že už před stvořením bylo vše pečlivě naplánováno, vše mělo svůj smysl a cíl. Nebylo ponecháno žádné místo pro náhodu.

Slunce, měsíc a hvězdy

¹⁴I řekl Bůh: „Budte světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den od noci! Budou na znamení časů, dnů a let. ¹⁵Ta světla at' jsou na nebeské klenbě, aby svítala nad zemí.“ A stalo se tak. ¹⁶Učinil tedy Bůh dvě veliká světla: větší světlo, aby vládlo ve dne, a menší světlo, aby vládlo v noci; učinil i hvězdy. ¹⁷Bůh je umístil na nebeskou klenbu, aby svítala nad zemí, ¹⁸aby vládla ve dne a v noci a oddělovala světlo od tmy. Viděl, že to je dobré. ¹⁹Byl večer a bylo jitro, den čtvrtý. (Gn 1, 14–19)

Osobní studium

O čtvrtém stvořitelském dni se pravděpodobně vedlo nejvíce diskuzí. Když bylo slunce stvořeno až ve čtvrtém dni, co oddělovalo den od noci první tři dny? A pokud by slunce existovalo již před tím, co se tedy vlastně odehrálo ve čtvrtém dni?

Nejistota ohledně událostí, jež se odehrály ve čtvrtém dni stvoření, nepochází z logického protiřečení textu, ale spíše z velkého počtu možností. Jednou z nich je, že slunce bylo stvořeno ve čtvrtém dni a světlo v prvních třech dnech pocházelo přímo z Boží přítomnosti. Ve Zj 21,23 je napsáno, že v nebeském městě nebude potřebné slunce, protože tam bude přebývat Bůh. Další možností je, že Bůh v tomto dni určil slunci, měsíci i hvězdám jejich funkci. Zdá se, že Ž 8,4 tuto možnost podporuje. Teolog a lingvista C. J. Collins upozorňuje na to, že hebrejský slovosled v Gn 1,14 připouští obě varianty (Theological Commentary, s. 57). Třetí možností je, že slunce již existovalo, ale zakrývaly ho mraky či sopečný prach, a proto nebylo viditelné. Až do čtvrtého stvořitelského dne tedy neplnilo svou funkci oddělování dne od noci. Tuto situaci můžeme přirovnat k poměrům na planetě Venuši. Velká hustota atmosféry a její složení způsobují, že slunce prakticky není vidět (asi jako když je na zemi tak zamračeno, až se setmí).

Samotný biblický text neupřednostňuje ani nevyvrací žádné z těchto vysvětlení. To však lidem nebrání, aby měli v této otázce své přesvědčení. Bylo by však dobré, abychom této otázce nepřikládali větší význam, než jaký jí dává Bible.

Je důležité přiznat si, že naše chápání historie země je omezené. Zvláště co se týká takových otázek, jako je stvoření vesmíru a naší planety.

Aplikace

Experimentální věda se snaží najít odpovědi na mnohé otázky, které se týkají původu země. Existuje však mnoho problémů, které nejdou vysvětlit vědeckými metodami a nenacházíme na ně odpověď ani v Bibli. To vše by nás mělo vést nejen k dalšímu usilovnému zkoumání, ale i k pokornému přijetí různých pohledů na danou tematiku. Nesnažme se za každou cenu prosadit nějaké tvrzení jen proto, že se nám zdá lepší, zvláště pokud pro ně nenacházíme dostatečnou podporu v biblickém textu. Z pohledu našeho studia je nejdůležitější informace, že Bůh je Stvořitel a že ve čtvrtém dni stvořil slunce, měsíc a hvězdy.

Stvoření ptáků a vodních živočichů

²⁰I řekl Bůh: „Hemžete se vody živočišnou havětí a létavci létejte nad zemí pod nebeskou klenbou!“ ²¹I stvořil Bůh velké netvory a rozmanité druhy všelijakých hbitých živočichů, jimiž se zahemžily vody, stvořil i rozmanité druhy všelijakých okřídlených létavců. Viděl, že to je dobré. ²²A Bůh jim požehnal: „Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechtě se rozmnožit na zemi.“ ²³Byl večer a bylo jitro, den pátý. (Gn 1,20–23)

Osobní studium

Když Bůh na počátku stvořil nebe a zemi a v první den oddělil světlo od tmy, tak až čtvrtý stvořitelství den dal těmto skutečnostem obsah. Nebe zaplnil „světly“ – sluncem, měsícem a hvězdami. Podobný vztah můžeme najít i mezi druhým a pátým dnem stvoření. Voda a atmosféra (stvořené v druhý den) byly v pátý den naplněny živými tvory. Z biblického popisu vyplývá, že se události stvoření odehrály v pořadí, které zdůrazňuje existenci záměrné struktury a ukazuje, že Boží činnost byla pečlivě naplánovaná. Jinými slovy lze říci, že při stvoření nebyl žádný prostor pro náhodu.

Je dobré si povšimnout, že ptáci a vodní živočichové jsou popisováni v množném čísle. To naznačuje, že pátý den vznikla různorodost organismů. Každá bytost měla schopnost se rozmnožovat. Různorodost tedy byla přítomná již od počátku. Není to tak, že by existoval nějaký společný předek, z něhož by později vznikly všechny ostatní druhy. Zdá se však, že každý druh je schopný produkovat rozmanité poddruhy (plemena, rasy...). Například z holuba bylo vyšlechtěno více než 400 poddruhů. Bůh dal každé bytosti schopnost produkovat mnoho různých potomků, čímž ještě zvýraznil různorodost, která už existovala.

V Gn 1,21 je zapsáno, že Bůh „viděl, že je to dobré“. Toto hodnocení znamená, že stvoření bylo dokonalé. Byla radost dívat se na zvířata, která neměla žádné chyby a společně naplňovala cíl stvoření.

Ptáci vzbuzují v lidech obdiv a inspirují jejich představivost. Jsou to obdivuhodná zvířata. Jejich peří je velmi lehké, silné a ohebné. Jednotlivé části pírek drží pohromadě pomocí maličkých háčků, jež pomáhají vytvořit pevnou a zároveň lehkou strukturu. Plíce ptáků jsou utvořeny tak, že mohou přijímat kyslík při nádechu i výdechu. To přináší dostatek kyslíku, který je při létání potřebný. V některých kostech se nacházejí vzduchové váčky, které podporují přívod kyslíku a zároveň nadlehčují tělo ptáka, čímž mu umožňují lépe ovládat let.

Applikace

Přečti si text v Mt 10,29–31. Jaké povzbuzení nacházíš v těchto slovech? Vedou tě k pasivitě, nebo k aktivnímu způsobu života? Proč?

Stvoření suchozemských živočichů

²⁴I řekl Bůh: „Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!“ A stalo se tak. ²⁵Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré. (Gn 1,24.25)

Osobní studium

V Gn 1,24.25 je popsán šestý stvořitelský den, v němž byli stvořeni suchozemští živočichové. (Stvořením člověka se budeme zabývat v dalších lekcích.) Mezi třetím a šestým dnem existuje podobná souvislost jako mezi druhým a pátým dnem. Ve třetím dnu stvoření byla oddělena pevnina do moří a šestý den byla pevnina naplněna živými bytostmi. Znovu je tím zdůrazněno, že stvoření nebylo dílem náhody, ale mělo svou posloupnost, svůj záměr a cíl.

Podobně, jako tomu bylo u živočichů, kteří byli stvořeni v pátém dni, biblický text naznačuje, že i v šestém dni bylo utvořeno mnoho různých druhů živočichů. Byly stvořeny druhy šelem, dobytka a plazů. Suchozemští živočichové tedy nemají žádného jednoho předchůdce. Bůh stvořil množství různých čeledí a druhů zvířat.

V Gn 1,11.21.24 a 25 jsou v některých biblických překladech několikrát uvedena slova „podle jejich druhu“ (ČSP). Někteří se pokoušejí použít tento slovní obrat pro podporu myšlenky o neměnných „formách“, která pocházela z řecké filozofie. Starověcí Řekové byli přesvědčeni, že každý jednotlivec je nedokonalým odrazem neměnného ideálu, který nazývali typ (vzor, model). Tento náhled však není v souladu s biblickým učením o tom, že celá příroda trpí pod důsledky hříchu (Ř 8,19–22). Víme také, že se některé druhy změnily – jak je to vyjádřeno například v Gn 3. V knize Genesis je možné vysledovat tzv. „trojí prokletí“ – jak to definuje Ellen Whiteová. První bylo spojeno s pádem člověka do hříchu, druhé s Kainovým hříchem a třetí s potopou. Tato prokletí zřejmě souvisí i s existencí parazitů a predátorů, kteří způsobují mnoho násilí a utrpení.

Význam slov „podle jejich druhu“ je rozkryt v kontextu, v němž je použit. Toto slovní spojení je možné najít také v Gn 6,20; 7,14 a Lv 11,14–22. Slovní spojení „podle jejich druhu“ není možné vykládat jako jakési pravidlo reprodukce (rozmnožování). Spíše vyjadřuje skutečnost, že v příbězích, v nichž je uvedeno, se jedná o různé druhy živočichů. Některé biblické překlady používají výraz „rozmanité druhy“ (ČEP) či „různé druhy“ (B21), což více zapadá do kontextu. Není zde zdůrazněna neměnnost druhů, ale jejich různorodost. Už od stvoření tedy existovalo mnoho živočichů a zvířat.

Aplikace

Velké množství druhů zvířat, které byly stvořeny, ukazuje na úžasnou kreativitu Boha. Když Bůh stvořil člověka, dal mu také tento dar. Každý z nás je jiný, každý z nás jedinečným způsobem odráží Boží charakter. Jak se tato jedinečnost a rozmanitost projevuje ve službě vašeho sboru pro jeho okolí? Jak se projevuje ve vaší společné bohoslužbě? Jak se projevuje ve tvém životě?

Završení stvořitelského týdne

¹Tak bylo dokončeno nebe a země s veškerou jejich rozmanitostí. ²Sedmého dne Bůh dokončil dílo, na němž pracoval; sedmého dne odpočinul od veškeré práce, kterou dělal. ³Bůh sedmý den požehnal a posvětil jej, neboť v něm Bůh odpočinul od všeho díla, jež vykonal, když tvořil. (Gn 2, 1–3; B21)

²⁷A řekl jim: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. ²⁸Proto je Syn člověka páнем i nad sobotou.“ (Mk 2,27.28)

Osobní studium

Po šesti dnech stvoření se Bible poprvé zmiňuje také o sedmém dni. Gn 2,1 zdůrazňuje komplexnost toho, co Bůh vykonal.

Hebrejské sloveso, které je použito v Gn 2,2 a je přeloženo jako „odpočinul“, má slovní základ „šbt“ a úzce souvisí se slovem sobota (hebrejsky šabat). Naznačuje ukončení práce po dovršení stvořitelských plánů. Bůh nebyl unavený ani nepotřeboval oddech. On jen ukončil svou práci stvoření a zastavil se. Tím dal celému stvoření určitý rytmus.

Na sedmém dni spočívá požehnání. Bůh však sobotu nejen požehnal, ale také posvětil. Tento výraz znamená, že sobota je den oddělený a speciálně zasvěcený Bohu. On do soboty vložil jedinečný význam, který se naplňuje ve vztahu mezi Bohem a lidmi.

Bůh nestvořil sobotu proto, aby si měl kdy odpočinout nebo že by odpočinek potřeboval. Ježíš v J 5,17 řekl, že jeho Otec „pracuje bez přestání“. Pokud je sobota stvořena pro odpočinek, potom jsme to my, kdo potřebuje prožívat „odpočinek v Bohu“. Na konci prvního týdne Bůh přestal tvořit a zasvětil svůj čas vztahu se svým stvořením. Lidé potřebují společenství se svým Stvořitelem, aby mohli chápat své místo ve vesmíru. Jaký asi musel být úžas a radost Adama a Evy, když mohli hovořit s Bohem a kochat se pohledem na dokonalý svět, který Bůh vytvořil! Význam odpočinku se stal ještě očividnější po pádu do hříchu. Potřebujeme sobotní odpočinek, aby nás chránil před tím, že ztratíme Boha ze zřetele a necháme se pohltnout prací a přesvědčením, že nejvíc ze všeho záleží na tom, co uděláme my.

Aplikace

Bůh nás vyzývá, abychom se jednou za týden zastavili a věnovali se společenství s ním, protože On je náš Stvořitel (Ex 20,11) a Vykupitel (Dt 5,15). Jak se můžeš naučit mít hlubší a bohatší vztah s Hospodinem prostřednictvím sobotního odpočinku?

Doslovné dny

⁵Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první. ⁸Klenbu nazval Bůh nebem. Byl večer a bylo jitro, den druhý. ³¹Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý. (Gn 1,5.8.31)

Šest dní se bude pracovat, ale sedmého dne bude den odpočinku, slavnost odpočínutí, bohoslužebné shromáždění; nebudete vykonávat žádnou práci. Je to Hospodinův den odpočinku ve všech vašich sídlištích. (Lv 23,3)

Osobní studium

O tom, jak dlouhé byly dny stvoření, se vede mnoho diskuzí. Někteří zpochybňují, že by šlo o dny, a hovoří o dlouhých časových obdobích. Biblický text, který popisuje dny stvoření, nám však přináší jasné vyjádření. Dny se skládají z večera (tmy) a rána (světla) – a jsou očíslované. Dny jsou tedy popsány takovým způsobem, který jasně ukazuje, že to jsou ty samé dny, jaké známe my ze současnosti – večer a ráno, čas tmy a světla. Biblický popis nemůže být jasnější. Opakovaně se v něm vyskytuje věta „byl večer a bylo jitro“, která zvyrazňuje doslovné chápání slova den.

Starověcí Izraelci nepochybovali o významu soboty. Byl to den stejně dlouhý jako ty ostatní, ale spočívalo na něm zvláštní Boží požehnání. V Ex 20,9.11 je porovnán Boží šestidenní stvořitelský týden s naším šestidenním pracovním týdnem. Je jasné, že autoři Bible chápali stvořitelské dny doslovně.

Aplikace

Pro náš vztah s Bohem je velmi důležité, abychom důvěřovali Bohu a jeho slovu. Pokud bychom nemohli věřit Božímu slovu v něčem tak základním a tak jasně vyjádřeném, jako je popis stvoření za šest dnů, v čem jiném bychom mu pak mohli důvěřovat?

Podněty k zamyšlení

Jak již bylo zmíněno, dny stvořitelského týdne mají své pořadí a skládají se z tmavé části (večera) a ze světlé části (rána). Z toho vyplývá, že tyto dny vypadaly obdobně, jako je tomu dnes. Ti, kteří se snaží argumentovat, že den stvoření trval tisíc let, používají k podpoře svých tvrzení texty z Ž 90,4 a 2Pt 3,8. Tyto texty však nepodporují teorii, že jeden den stvoření představuje dlouhá období čítající miliony let.

Pokud by dny v knize Genesis představovaly dlouhá časová období, očekávali bychom, že zkameněliny potvrdí návaznost stvoření. Proto by v nejstarších zkamenělinách měly být rostliny, které byly stvořeny třetí den. Potom by měli následovat ptáci a vodní zvířata. Dále pak suchozemská zvířata. Zkameněliny neodpovídají této návaznosti. Zkameněliny vodních živočichů se nacházejí v nižších vrstvách než zkameněliny rostlin. Suchozemská zvířata se nacházejí v nižších vrstvách než zkameněliny ptáků. Teprve potom následují zkamenělé ovocné stromy a jiné kvetoucí rostliny. Jediné, na čem se shodnou závěry pozorování geologických vrstev s biblickým záznamem, je, že lidé se objevují až poslední. „O každém jednotlivém dni tvoření píše Písmo svaté, že se skládal z večera a rána, jako všechny ostatní dny, které následovaly. V závěru každého dne se oznamuje, co Stvořitel učinil. Na konci prvního týdne je řečeno: ‚Tit jsou rodové nebes a země, když stvořena jsou.‘ (1 Moj 2,4)“ (PP 73; PP 112).

„Tvrzení nevěřících, že události prvního týdne musely trvat dlouhé, přesně nedefinované období, jsou přímým útokem na sobotu, o které se píše ve čtvrtém přikázání. Tato tvrzení dělají z jasných Božích slov nedůvěryhodné a zpochybnitelné výroky. Je to ten nejhorší druh nevěrectví, které svou bezbožnost maskuje za vyznání o víře v záznam stvoření.“ (3SG 91)

Otázky k rozhovoru

- 1. Zpráva o stvoření v knize Genesis jasně představuje dva základní předpoklady: (A) při stvoření se neudálo nic náhodou a (B) neexistuje jediný společný předchůdce pro všechny druhy rostlin a živočichů. Darwinistická evoluční teorie je také založena na dvou základních předpokladech: (A) rozhodující podíl na vzniku života má náhoda a (B) všechny druhy mají svého společného předchůdce. Je možné vysvětlovat a nějakým způsobem spojovat biblický záznam o stvoření s evoluční teorií, která si s ním v základních bodech zcela protiče? Jaké to může přinést důsledky?*
- 2. Proč je důležité, abychom pochopili, že věda – ať už je jakkoliv vyspělá – je stále jen výsledkem lidského úsilí?*
- 3. Věda zkoumá padlý svět, který je v mnohém zcela odlišný od původního stvoření. Proč je důležité mít vždy na paměti tuto skutečnost?*

Stvoření a Bible

Texty na tento týden:

Gn 2,4; Mt 19,4–6; Ž 8,4–7; Jb 42,1–4; Iz 45,18; Sk 17,22–28

Základní verš

„Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: ‚Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.‘“ (Zj 14,6.7)

Začátek knihy Genesis tvoří základ pro další biblické texty, které odkazují na stvoření. Některé z těchto odkazů jsou přímé, jiné existují ve formě náznaků. Tyto nepřímé odkazy často opakují některá slova nebo myšlenky – bez doslovného citování textu. Příkladem může být 2K 4,6: „Neboť Bůh, který řekl ‚ze tmy ať zazáří světlo‘, osvítil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově.“ Přímá zmínka o stvoření je například v Žd 4,4: „O sedmém dni je přece v Písmu řečeno: ‚I odpočinul Bůh sedmého dne od všeho svého díla.‘“ Zde je citován text z Gn 2,2.

Tento týden se zaměříme na různé zmínky o stvoření, které odkazují na záznam v knize Genesis a naznačují, že i ostatní bibličtí autoři chápali popis stvoření doslovně.

Stvoření v 2. kapitole knihy Genesis

Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny. V den, kdy Hospodin Bůh učinil zemi a nebe... (Gn 2,4)

“Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku, muže a ženu učinil je?“ A řekl: „Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo;“ takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“ (Mt 19,4–6)

Osobní studium

Jak již bylo představeno v předchozích lekcích, text v Gn 1,1–2,3 je prvním popisem Božího stvoření světa. Je to základ pro vše ostatní, čemu jako křesťané věříme.

Popis stvoření tím však nekončí. Od Gn 2,4 až do konce druhé kapitoly je zaznamenáno mnoho detailů, které se týkají zejména stvoření lidí. I proto bychom text v Gn 2,4 měli chápat jako úvod k detailnějšímu popisu stvoření Adama a Evy. Je to jakési pokračování textu z Gn 1,26–29.

Mnozí teologové přišli s tvrzením, že první dvě kapitoly knihy Genesis nejsou vzájemně v souladu a jednotlivé záznamy si odporují. Na základě odlišností mezi popisy v první a druhé kapitole odvozují, že jde o dvě tradice, dva různé pohledy, dva různé autory a dva příběhy, které až v pozdější době neznámý „redaktor“ spojil v jeden. Toto tvrzení by bylo zřejmě pro Mojžíše a ostatní biblické autory překvapením. Pokud by tyto dva záznamy nebyly v souladu, tak je jisté, že by je autor nezaznamenal způsobem, který ukazuje na jejich propojení. S trochou nadsázky lze říci, že rozpory se nenacházejí v textech samých, ale u některých z těch, kteří je čtou.

Text v Mt 19,4–6 zaznamenává Ježíšovu odpověď na otázku farizejů o rozvodu. Ježíš cituje verše z Gn 1,27 a 2,24. Ukazuje, že oba verše vnímá jako popis té samé události – stvoření světa a prvních lidí. Jaké další důkazy ještě potřebujeme pro to, abychom věřili, že 1. a 2. kapitola knihy Genesis jsou v souladu a že obě popisují stvoření? Nejsme zde jen tak, „náhodou“. Nejsme zde, protože „máme štěstí“. Jsme bytosti stvořené k Božímu obrazu a popis stvoření v Gn 1 a 2 je Božím speciálním zjevením, které nám o našem původu zanechal.

Aplikace

Přečti si Gn 2. Jak ti tato kapitola pomáhá lépe porozumět, co znamená být člověkem, co znamená být stvořen k Božímu obrazu a co znamená mít svobodou vůli?

Stvoření v knize Žalmy

⁴Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: ⁵Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? ⁶Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. ⁷Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš. (Ž 8,4–7)

Osobní studium

Dnešní studium bude trochu odlišné od předchozích lekcí. Pozorně si přečti doporučené texty a pokus se odpovědět na položené otázky. Potom přemýšlej, co nového ses dozvěděl a co ti to naznačuje o autorech žalmů a jejich pohledu na Boha a stvoření.

Přečti si Ž 8 a porovnej ho s Gn 1. Jaké propojení v těchto textech vidíš? Která slova a slovní spojení jsou v obou textech stejná? Čemu věřil autor žalmu?

Přečti si Ž 104 (nejlépe celý, nezabere to více než čtyři minuty). Všimni si toho, jak tento žalm oslavuje Boha za jeho dobrotu. Jaké propojení vidíš mezi textem v Gn 1 a uvedenými verši v žalmu?

Verš 2

Verš 5–7

Verš 7–9

Verš 14

Verš 19

Verš 25

Všimni si, jak následnost v Ž 104 ukazuje na posloupnost v Gn 1. V uvedeném žalmu se nachází mnoho básnických obrazů. Poselství těchto veršů ukazuje na Boží sílu, moudrost, dobrotu a na závislost stvoření na Bohu.

Přečti si následující příklady ze žalmů a hledej jejich souvislost s Gn 1.

Ž 24,1.2

Ž 33,6

Ž 74,16.17

Ž 89,12

Žalmy jsou naplněné chválou Stvořitele. Někdy připomínají jazyk z Gn 1, jindy je všeobecný. Vždy však jde o popis stvoření, který je v souladu s Gn 1 a připomíná nám, že kniha Genesis je základem chápání našeho původu. Jsme Boží synové a Boží dcery.

Aplikace

Bůh nás stvořil jako syny a dcery. Přestože hřích způsobil, že jsme se od Boha vzdálili, Ježíš svým životem, svou obětí na kříži a vítězstvím nad smrtí umožnil, že jsme se opět mohli stát Božími syny a dcerami. Nežijme, jako kdybychom byli potomky organizmů, které vznikly náhodou kdysi dávno, kdesi v hloubkách oceánů. Žijme jako děti Stvořitele.

Stvoření v knize Jób

¹Jób na to Hospodinu odpovéděl: ²Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný. ³Kdo smí nerozvázně zatemňovat úradek Boží? Ano, hlásal jsem, čemu jsem nerozuměl. Jsou to věci pro mě příliš divuplné, které neznám. ⁴Rač mě vyslyšet a nech mě mluvit; budu se tě ptát a poučíš mě. (Jb 42, 1–4)

Osobní studium

Přečti si Jb 38,1–21. Všimni si tématu stvoření v následujících verších:

Verše 4–7

Verše 8–11

Verš 12

Verš 16

Verš 19

Kontext knihy je pro pochopení poselství velmi důležitý. Jóba postihla velká tragédie. Snažil se pochopit, proč se něco takového stalo právě jemu – věrnému Božímu následovníku. V kapitolách 38 až 41 Hospodin odpovídá na Jobovy bolestné otázky tím, že mu připomíná svou stvořitelskou moc.

Po Boží argumentaci následují pokorná Jóbova slova (Jb 42,1–6). Proč Jób takto odpovéděl? Jób si uvědomil, že Bůh jako Stvořitel ho nekonečně přesahuje. Toto poznání jej vedlo k důvěře navzdory tomu, co se odehrálo. Jóbův příklad by nás měl povzbudit, abychom Bohu důvěřovali – bez ohledu na to, co se v našich životech odehrává. Mnoho otázek, co a proč se děje, zůstane nezodpovězených – alespoň zatím. Budeme mít celou věčnost na to, abychom pochopili to, čemu dnes nerozumíme a co se nám zdá nepochopitelné.

Prostřednictvím zázraku stvoření, který dnes chápeme o hodně lépe, než jak ho chápal Jób, bychom se měli učit důvěřovat Boží neuvěřitelné lásce a moci.

Aplikace

My, kteří žijeme po Kristově ukřižování, vidíme našeho Stvořitele i jako ukřižovaného Spasitele. Toto Jób neviděl – alespoň ne tak jasně jako my. Ježíšova oběť nás vede k důvěře v Boží dobrotu. Který obraz Boha je ti bližší: obraz Stvořitele nebo Spasitele? Proč? Který obraz byl podle tebe bližší Jóbovi? Tyto oba obrazy jsou neoddělitelné. Bůh nás nejen stvořil, ale také vykoupil z hříchu a smrti. Na konci věků stvoří nové nebe a novou zemi, abychom mohli žít navěky tak, jak to Bůh původně plánoval. Máme velkého Boha!

Stvoření v prorockých knihách

Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: „Já jsem Hospodin a jiného už není“.
(Iz 45, 18)

Osobní studium

Text u proroka Izajáše (45,18) zdůrazňuje Boží záměr připravit místo pro lidi. To, že země byla připravena pro existenci člověka, není náhoda.

Uvažujme o některých charakteristikách naší planety, které ji dělají vhodnou pro lidský život – na rozdíl od ostatních planet naší sluneční soustavy. (1) Máme dostatek vody. Existují určité náznaky o působení vody na Marsu, nenachází se tam však voda v takové formě jako na Zemi (moře, jezera, řeky...). Podobně jako Mars na tom jsou i ostatní známé planety. (2) Další jedinečnou vlastností planety Země je složení její atmosféry. Je v ní přibližně 21 % kyslíku a 78 % dusíku. Na jiných planetách převládá v atmosféře buď kyslík uhlíčitý, nebo hélium. Jen Země má atmosféru, která je vhodná pro život, jak ho známe. (3) Na rozdíl od ostatních planet naší sluneční soustavy je jen na Zemi takové rozpětí teplot, které je vhodné pro život. Je to způsobeno kombinací mnoha faktorů včetně vzdálenosti od Slunce, složení atmosféry, zemské hmotnosti a rychlosti rotace, která určuje délku dne a noci. Všechny tyto vlastnosti a ještě mnoho dalších způsobují, že Země je jediná známá planeta, která je vhodná pro život.

Jak následující texty souvisejí s událostmi, jež jsou popsány v Gn 1?

Iz 44,24

Iz 45,12

Jr 51,15.16

Am 4,13

Jon 1,9

Zach 12,1

Aplikace

Mark Twain kdysi řekl: „V mém životě jsou nejdůležitější dva dny. Den, kdy jsem se narodil, a den, v němž jsem pochopil, proč jsem se narodil.“ Přemýšlej o důsledcích původu lidí – tedy toho, že jsme Bohem stvořené bytosti. Proč je tak důležité správně pochopit, kým jsme, proč tu jsme a co může být naší nadějí ve světě, který sám o sobě naději nenabízí?

Stvoření v Novém zákoně

²²Pavel se tedy postavil doprostřed shromáždění na Areopagu a promluvil: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velice horliví. ²³Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, našel jsem i oltář s nápisem: ‚Neznámému bohu‘. Koho takto uctíváte, a ještě neznáte, toho vám zvěstuji: ²⁴Bůh, který učinil svět a všechno, co je v něm, ten je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které lidé vystavěli, ²⁵ani si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní. ²⁶On stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země, určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. ²⁷Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko. ²⁸Neboť v něm žijeme, pohybujeme se, jsme, jak to říkají i někteří z vašich básníků: ‚Vždyť jsme jeho děti.‘“ (Sk 17,22–28)

Osobní studium

Při Pavlově veřejné řeči v Athénách byly v publiku určitě dvě skupiny filozofů: stoici a epikurejci. Stoici věřili, že v přírodě existuje určitý záměr a plán. Epikurejci toto tvrzení odmítali. Ani jedna tato skupina neznala pravého Boha, ale jejich argumenty o „plánu“ („designu“), jenž se nachází v přírodě, se podobaly zdůvodněním, o kterých lidé diskutují v současnosti. Je důležité si povšimnout, že Pavel se ve svém svědectví těmto pohanským myslitelům a intelektuálům odvolával na fakt, že Hospodin je Stvořitelem všeho – včetně lidstva. Pavel by se v mnoha věcech s těmito lidmi neshodl, proto se soustředil na to, v čem s ním budou určitě souhlasit – totiž že existujeme (žijeme). Na tomto základu začal Pavel budovat svůj argument. I zde vidíme, že stvoření je v Bibli důležitým tématem.

Přečti si tyto verše: Mt 19,4–6; L 3,38; J 1,1–3; 2K 4,6; Žd 4,4; Jk 3,9; 2Pt 3,5 a Ju 1,14. Je pozoruhodné, že každý z těchto novozákonních textů přímo nebo nepřímo odkazuje na popis stvoření, jak je zaznamenaný v knize Genesis. To opět dokazuje, že autoři Písma přijímali biblický popis stvoření jako hodnověrný.

I poslední kniha Nového zákona se opakovaně odvolává na Boha, který je Stvořitelem světa (například Zj 4,11 a 10,5,6). Stvoření se neudálo „náhodou“. Má svého Původce, který je hoden naší úcty. Jan nejenže věřil příběhu stvoření (J 1,1–3), ale v knize Zjevení popsal anděly a další nebeské bytosti, jež se klanějí tomu, „který stvořil nebesa, moře a všechno, co je v nich“ (Zj 10,6).

Aplikace

Lidé, kteří se potkali s Ježíšem, následovali jej, byli ochotni za něj položit život a trpěli pronásledováním, věřili, že jejich Spasitelem je Stvořitel nebe a země. Pokud bychom nepřijímali jejich víru ve Stvořitele, proč bychom měli věřit jejich zvěsti o Spasiteli?

Podněty k zamyšlení

Bible je kniha o Bohu a jeho vztahu k lidem a světu. Události stvořitelského týdne jsou jedinečné a nadpřirozené. Nacházejí se mimo možnosti vědeckého zkoumání přinejmenším ze dvou důvodů. (1) Stvoření je jedinečné. Jedinečné události se odehrávají jen jednou. Věda má velký problém s jedinečnými událostmi, protože je nemůže opakovat a testovat. (2) Události při stvoření měly nadpřirozený původ. Nebyly přirozeným důsledkem toho, jak Bůh usměřoval stvoření, ale byly jedinečným a přímým Božím zásahem. Věda se obírá pouze druhotnými příčinami a nepřijímá – alespoň v současnosti – žádná vysvětlení, která se zakládají na Boží činnosti.

Způsob, jakým se díváme na vznik světa a života na zemi, má velký vliv na naše pochopení přirozenosti člověka a jeho identity. To, jak vnímáme náš původ, je natolik důležité, že zprávu o tom dal Bůh hned na začátek Bible. Poselství Písma se zakládá na historickém popisu stvoření. Tvrzení, že původ našeho světa můžeme poznat skrze vědu, znamená zároveň přesvědčení, že ho můžeme pochopit, aniž bychom věřili v Boží zásah. Tento předpoklad je nesprávný a přináší jen zmatek. „Lidé se budou snažit pochopit stvoření na základě přirozených zákonů a procesů. Bůh však nic takového nezjevil. Lidská věda nedokáže pochopit tajemství Boha v nebesích a vysvětlit zázrak stvoření, který učinil všemocný Bůh.“ (1SP 89)

Otázky k rozhovoru

- 1. Stvoření je významným tématem Bible. Existují nějaké důkazy o tom, že by bibličtí pisatelé vnímali stvoření jinak, než je zaznamenáno v prvních kapitolách Genesis, nebo že by někteří z nich měli pochybnosti o důvěryhodnosti některé části knihy Genesis? Proč je to důležité?*
- 2. Jaké důvody byste dovedli uvést pro odmítnutí myšlenky, že v přírodě existuje plán a záměr? A jaké důvody byste mohli přinést na potvrzení toho, že ve stvoření existuje plán?*
- 3. Ježíš potvrdil Mojžíšovu autoritu (L 16,29–31), včetně příběhu o stvoření (Mk 2,27.28; Mt 19,4–6). Jaký by měl být náš postoj k příběhu o stvoření na základě biblického záznamu?*

Stvoření a morálka

Texty na tento týden:

Gn 1,26–28; 2,7.16.17.23; 3,20; Ž 95,6.7; Sk 17,26; Mt 5,43–48; 25,31–40; L 6,36

Základní verš

„A Hospodin Bůh člověku přikázal: ‚Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.‘“ (Gn 2,16.17)

„Lidská práva“ jsou oblíbeným politickým, mediálním i společenským tématem. Anglická Magna charta libertatum z roku 1215, francouzská Deklarace práv člověka a občana, jež byla vydána v roce 1789, či Listina základních práv a svobod, která je od roku 1993 součástí ústavního pořádku České republiky – to vše jsou dokumenty, které obsahují základní myšlenku – lidské bytosti mají práva, o něž je nikdo nemůže připravit. Jsou naše, protože jsme lidé (alespoň takto to definuje teorie).

Otázkou však zůstává, co jsou to lidská práva. Jak můžeme zjistit, která práva do nich patří? Mohou se tato práva měnit? A pokud ano, jak? A proč by vlastně měli mít lidé tato práva? Na světě stále existují oblasti, ve kterých někdo může „vlastnit jinou osobu“. V některých regionech nemají ženy právo volit ani být voleny. Není to tak dávno, kdy i v Československé republice byli lidé pronásledováni za jiný politický názor či veřejné vyznávání své víry. Jak může stát garantovat občanům základní práva a svobody? A proč mohou některé státy své občany o určitá práva připravit, přestože je jiné státy považují za platná?

To jsou složité otázky. Odpověď na ně je spojena s otázkou o původu člověka, kterou se budeme zabývat tento týden.

Závislost lidí na Stvořiteli

1I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. 16A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. 17Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojezl, propadneš smrti.“ (Gn 2,7.16.17)

6Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil. 7On je náš Bůh, my lid, jež on pase, ovce, jež vodí svou rukou. Uslyšíte-li dnes jeho hlas... (Ž 95,6.7)

Osobní studium

V Gn 2,7 je popsáno, jak Bůh tvoří Adama – živou, samostatnou, rozumnou a morální bytost. Adam nebyl zvíře, ale člověk. I když text přesně neříká, jak Bůh vytvořil člověka z prachu země, způsob vyjadřování v textu naznačuje, že Bůh používá ruce, aby zformoval prach a dal mu tvar a podobu. Mohli bychom se domnívat, že svrchovaný vládce vesmíru si nebude špinit ruce a tvořit člověka z prachu. Bible nám však představuje Stvořitele, který má velmi blízko ke svému stvoření. Písmo popisuje mnoho událostí, v nichž se Bůh aktivně podílí na formování materiálního světa – aktivně tvoří (například Ex 32,15.16; L 4,40; J 9,6). Bůh se k lidstvu snižuje a „špiní“ si s ním ruce, jak nám to představil svým životem Ježíš Kristus.

Když uvažujeme nad stvořením člověka, můžeme si klást otázku, jaké měl Bůh právo určovat zákony a pravidla Adamovi a Evě v rajské zahradě (Gn 2,16.17). Tuto situaci můžeme srovnat s postavením dítěte v rodině. Rodiče mu zabezpečují domov a vše, co potřebuje pro život. Mají své dítě rádi a jde jim o jeho dobro. Jejich zkušenost a moudrost pomáhají dítěti, aby se vyhnulo mnoha problémům. Podobně jsme i my stále závislí na nebeském Otci. On nám dává život a vše, co potřebujeme. Vždy je proto moudré přijímat Boží vedení. Bůh je láska, a proto mu můžeme důvěřovat, že nám dá to, co potřebujeme.

Aplikace

Přečti si Ž 95,6.7 a Ž 100. Jak žalmista vyjadřuje naši závislost na Bohu? K čemu nás naše závislost na Bohu zavazuje? Jak to ovlivňuje náš vztah k druhým lidem?

K Božímu obrazu

26 I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazícím se po zemi.“ 27 Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. 28 A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,26–28)

Osobní studium

V Gn 1,26–28 je možné zhlédnout určité charakteristiky a vlastnosti, které Bůh dal pouze lidem. Člověk byl (na rozdíl od zvířat) stvořen, aby byl „Božím obrazem“ (latinsky „Imago Dei“). Co to však znamená, že byl člověk stvořen k Božímu obrazu? Tato otázka byla a je předmětem mnoha diskuzí. Názory se různí. Biblický text nám přináší několik námětů, jež přinášejí na tuto otázku odpověď. Být stvořen k Božímu obrazu znamená, že se Bohu v něčem podobáme. Jednou z důležitých charakteristik tohoto „obrazu“ je, že Bůh člověku svěřil vládu nad ostatními bytostmi v přírodě. Bůh vládne nade vším. O svoji moc se však podělil s lidmi, když jim dal vládu „nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe“ (Gn 1,28).

Podle biblického textu Bůh řekl: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby.“ Použitý plurál znamená, že tento obraz bude odrážet pluralitu Boží trojice. Bůh utvořil lidi jako muže a ženu. Boží obraz není plně vyjádřen v jednotlivci, ale ve vztahu, ve společenství. Boží trojice je představena třemi osobami, které mají mezi sebou vzájemný vztah. Obraz Boha v lidech je vyjádřen ve vztahu muže a ženy. Schopnost utvářet vztahy je součástí Božího obrazu. Vztahy v sobě nevyhnutelně zahrnují i zodpovědnost a pravidla. A zde se už dostáváme k morálce – tedy k pravidlům a normám, které umožňují fungování vztahů mezi lidmi.

Ještě dříve, než se začneme zabývat tím, které morální hodnoty jsou správné, musíme si uvědomit, že téma morálky s sebou přináší množství problémů. Lidé už staletí zápasí s otázkami, kde se vlastně morálka vzala. Pokud přijímáme model stvoření světa a lidí, pak morálku spojujeme s tím, že lidé mají být obrazem Boha. Ti, kteří věří evolučnímu modelu vzniku života, provázanost mezi stvořením a morálkou zásadně odmítají. Morálka se podle nich vyvinula a nemá nic společného se stvořením. Proč by však měli mít lidé (na rozdíl od hmyzu či savců) svědomí, které rozlišuje, co je dobré a co zlé? Jak by mohli lidé – bytosti, jež se vyvinuly z neživé hmoty – chápat otázky morálky?

První kapitoly Bible nám ukazují, že lidé jsou morální bytosti, jež Bůh stvořil ke svému obrazu.

Aplikace

J sme stvořeni k Božímu obrazu. To v sobě zahrnuje nejen uvědomění si vlastního já a vztahu k Bohu, ale také všechny další vztahy, kterých jsme součástí – v rodině, církvi, společnosti i pracovním kolektivu. Jak vědomí, že jsi společně s ostatními lidmi stvořený k Božímu obrazu, ovlivňuje tvůj vztah k druhým lidem?

Z jednoho těla, z jedné krve

Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženu se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ (Gn 2,23)

Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých. (Gn 3,20)

On stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země, určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. (Sk 17,26)

Osobní studium

V Gn 2,21.22 je napsáno, že Bůh stvořil ženu z Adamova žebra. Pak ji přivedl k Adamovi. Ten ji nazývá jako „išša“ (v hebrejštině „iš“ = muž, „išša“ = žena – ve významu „z muže“, „vůči mužovi“, ale i „pro muže“, z toho vzniká umělé slovo „mužena“ /Gn 2,23/ – tedy muž + ženská koncovka /na principu Jan – Jana/). Po pádu do hříchu dává Adam své ženě jméno Eva (hebrejsky „chavva“, Gn 3,20). Toto slovo má svůj základ ve slovesu „žít“ (hebrejský kořen slova je „ch-j-h“). Jméno Eva se tedy dá přeložit jako „ta, která dává život“ (z toho pravděpodobně pochází i slovanské „Živa“ /ČEP/). Evino jméno vyjadřuje, že je matkou celého lidstva. Text tedy naznačuje, že jsme všichni jedna rodina.

Apoštol Pavel spojuje původ lidstva se stvořením (Sk 17,26; Gn 3,20). Všichni jsme spojeni – pocházíme z jedné ženy (z Evy) a jednoho muže (Adama). Máme tedy společné předky. Bůh je naším Otcem. Na tom je založena rovnost mezi lidmi. Jak by asi vypadaly vztahy mezi lidmi, kdyby si tuto skutečnost uvědomovali všichni lidé a žili podle toho? Pokud bychom někdy potřebovali důkaz, jak hluboko jsme jako lidstvo padli a jak nás zničil hřích, stačí se podívat na to, že se lidé často k sobě chovají hůř než ke zvířatům.

V Písmu je mnoho textů, které zdůrazňují, že před Bohem jsme si všichni rovni (Př 14,31; 22,2). Mezilidské vztahy vycházejí z toho, že máme jednoho Stvořitele. Lidi rozděluje mnoho věcí – národnost, příslušnost k etniku, bohatství/chudoba, společenské postavení... Propastné rozdíly mezi bohatými a chudými a prohlubující se hospodářská krize způsobují, že se lidé na sebe vzájemně dívají s nedůvěrou, podezříváním a pohrdáním. Tyto postoje pak často vedou k násilí a konfliktům. Přestože si jako lidstvo neumíme poradit s chudobou (Mt 26,11), Boží slovo jasně mluví o tom, že všichni – bohatí i chudí – si zaslouží úctu, která nám náleží na základě toho, že jsme Bohem stvořené bytosti.

Aplikace

Před časem někteří lidé ospravedlňovali vykořisťování chudých bohatými na základě tzv. sociálního darwinizmu. Ten navazuje na předpoklad, že v přírodě přežívají silnější na úkor slabších, a převádí tento princip do ekonomické (a sociální) oblasti. V čem je toto tvrzení dalším příkladem toho, proč je důležité pochopení našeho původu pro správné porozumění morálce? Jak vnímáš problém sociální nespravedlnosti? Jak ho můžeš ovlivnit?

Charakter našeho Stvořitele

⁴³Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřitele svého.“ ⁴⁴Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, ⁴⁵abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a dešť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. ⁴⁶Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? ⁴⁷A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? ⁴⁸Budte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,43–48)

Budte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec. (L 6,36)

Osobní studium

Bůh nás stvořil ke svému obrazu. To mimo jiné znamená, že chtěl, abychom odráželi jeho charakter. Máme být jako On. Nakolik je to možné? (Zde je nutné upozornit, že být jako Bůh neznamená být Bohem – v tom je zásadní rozdíl!) Abychom mohli být jako Bůh – tedy abychom mu byli podobní, abychom odráželi jeho charakter – potřebujeme správně chápat, jaký tento charakter je.

Když Ježíš v kázání na hoře mluví o tom, jaké máme mít vztahy k druhým lidem (nejenom k přátelům a rodině, ale i k nepřítelům), za příklad dává našeho nebeského Otce. On je dokonalý. Snaha stát se dokonalým se v křesťanství často zvrhávala ve snahu po bezhříšném životě. Toto chápání však nevychází z biblických principů. Slovo „dokonalý“ (řecky „telos“) znamená úplný, kompletní. V Novém zákoně je dokonalost vždy v souvislosti s nějakou další charakteristikou. V Mt 5,44–48 je Otcova dokonalost představena jako milosrdenství, jež je prokazováno všem lidem (L 6,36).

Ilustrací této dokonalosti je podobenství o milosrdném Samařanovi (L 10,25–37). Ježíš v něm vypráví příběh o dvou mužích z různých společenských vrstev. Říká, že tito muži jsou bližní. Když je někdo mým bližním, znamená to, že jsem za něj odpovědný. Někdy to je náročné a praktické aplikace se nám mohou zdát nepřijatelné a pobuřující – podobně jako lidem, kteří poslouchali toto Ježíšovo podobenství. Boží dokonalosti se blížíme vždy, když dáme stranou vzájemné rozdíly a chováme se jeden k druhému s láskou a soucitem. V tom je pro nás největším příkladem Ježíš Kristus (Fp 2,1–8).

Mezi principy Božího království a satanova panství je obrovský rozdíl. Bůh povolává silné, aby se stali o slabé. Satanovy principy naopak stojí na tom, že silní se mají slabých zbavit. Bůh stvořil svět, ve kterém byly mírumilovné vztahy. Satan však Boží principy v myslech lidí zničil natolik, že mnoho lidí považuje boj mezi lidmi, kdy přežije ten silnější, za normální. Pokud bychom se vyvinuli pomocí zákeřného principu přirozeného výběru (kde silnější přemůže slabšího), proč bychom se měli chovat odlišně? Pokud přijmeme tento pohled, nenásledujeme Boha a zákony přírody, kterou stvořil, ale vlastní zájmy na úkor lidí, kteří neprošli „sitem přirozeného výběru“.

Aplikace

V jakých různých oblastech je možné vidět, jak předporozumění o původu světa a člověka ovlivňuje morální pravidla a jejich uplatňování v životě jednotlivců i společnosti?

Morálka a zodpovědnost

³¹Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůnu své slávy; ³²a budou před něho shromážděny všechny národy. I oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, ³³ovce postaví po pravici a kozly po levici. ³⁴Tehdy řekne král těm po pravici: „Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. ³⁵Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, ³⁶byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“ ³⁷Tu mu ti spravedliví odpovědí: „Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtily jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? ³⁸Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? ³⁹Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?“ ⁴⁰Král odpoví a řekne jim: „Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,31–40)

Osobní studium

V jedné z předcházejících lekcí jsme studovali Pavlovo kázání v Athénách (Sk 17,16–31). Apoštol začal v tomto kázání od začátku – od stvoření – a skončil soudem. Podle Pavla Bůh, který stvořil svět a všechno v něm, ustanovil i den, kdy bude svět soudit. Morálka znamená zodpovědnost.

Každý se bude zodpovídat ze svých slov a skutků (Kaz 12,14; Mt 12,36.37). V Bibli je napsáno, že se každý nakonec setká s Bohem, aby od něho přijal rozsudek (Mt 25,31–46; Zj 20,11–13). Rozdíl mezi dvěma skupinami lidí v Ježíšově podobenství spočívá v tom, jak se chovali k těm, kteří potřebovali pomoc. Stvořitel se zajímá o to, jak se lidé k sobě navzájem chovají – zejména pak vůči slabším. V nebi není prostor pro princip přirozeného výběru. Ten je v rozporu s charakterem Boha pokoje.

Bible přináší zprávu, že Bůh jednoho dne nastolí spravedlnost, která na tomto světě tak chybí. Myšlenka soudu odhaluje existenci morálních pravidel. Proč by Bůh soudil (a trestal), pokud by neexistovaly morální standardy, podle kterých by lidé měli žít?

Aplikace

Přemýšlej o realitě a jistotě soudu. Proč je evangelium a zaslíbení spasení v Kristu tak důležité? Jak ovlivňuje evangelium o Kristu tvůj postoj k soudu na konci věků? Jak ovlivňuje evangelium tvůj vztah k druhým lidem?

Podněty k zamyšlení

Podle svědectví Bible Bůh stvořil prvního člověka – Adama – mimořádným způsobem – z prachu země. Naše chápání morálky se zakládá na původu člověka. Biblický koncept morálky je neoddělitelně spojen s konceptem původu lidstva.

Když si uvědomíme, že Adam byl prvním člověkem, tak by nemělo být možné, aby se našly lidské pozůstatky, které by byly starší než Adam. Občas však někteří vědci přinášejí interpretace různých objevů, jež se pohybují v řádech milionů roků. Jak se máme stavět k těmto údajům? Existuje několik možností.

(1) Pozůstatky bytostí, jež se vzdáleně podobají lidem, mohou pocházet od lidí s normálním prožíváním a chováním, kteří se však od současného člověka liší fyzickým vzhledem. (2) Tyto pozůstatky pocházejí z lidí, kteří zdegenerovali díky vlivu různých faktorů (genetických, vlivu prostředí či životního stylu). (3) Jsou výsledkem satanovy přímé snahy zničit a zdiskreditovat zprávu o stvoření způsobem, kterému zatím nerozumíme. (4) Další možností je, že to nebyli lidé, ale bytosti, které se lidem podobaly.

Různí lidé mohou upřednostňovat různá vysvětlení. Protože však nemáme důkazy, na základě kterých bychom mohli rozpoznat pravdu, je lepší, když jsme v našich předpokladech a hodnoceních strážliví. Tyto pozůstatky či zkameněliny nenacházíme s nějakými vysáčkami, které obsahují datum vzniku. Nejsou tedy nějakým ověřitelným důkazem. V konečném důsledku jde vždy pouze o interpretaci a výklad. Naše chápání dějin, které vychází z biblické zprávy, ovlivňuje i naši interpretaci různých pozůstatků a zkamenělin.

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte společně o tom, co by to znamenalo, pokud by neexistoval Stvořitel, který dal lidem pravidla morálky. Odkud by tato pravidla pocházela? Mnozí lidé, kteří nevěří v Boha, mají pevné morální zásady. Na jakém jiném základu – kromě Boha – může člověk založit své morální zásady? Jaká vysvětlení můžete nabídnout? Jaké jsou jejich silné a slabé stránky?*
- 2. Jak pohled na stvoření ovlivňuje náš názor na současné etické problémy, jako jsou eutanazie, klonování, potraty...?*
- 3. Jeden místní obyvatel – dobrovolný průvodce po nacistickém koncentračním táboře v Dachau – začal svůj výklad tím, že mluvil o Darwinově evoluční teorii. Naznačil, že tato teorie vedla k podobným tragédiím. V čem spočívají silné stránky tohoto tvrzení? V čem jsou naopak jeho slabiny?*

Stvoření a pád do hříchu

Texty na tento týden:

Gn 3,1–6.14.15; J 8,44; Zj 12,9; 14,6.7

Základní verš

„Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi sítě tvé a sítě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtiš patu.“ (Gn 3,15)

Americký komik Flip Wilson ve svém televizním pořadu vystupoval v dvojroli. Hrál nejen podivného kazatele, ale i jeho manželku Geraldínu. V jednom z „monologů“ se kazatel rozhněval na svou ženu, když přišla domů v drahých šatech. Geraldína na svou obranu uvedla: „Děbel mě navedl, abych si ten kostým koupila! Nechtěla jsem to udělat. To on mi řekl, abych šla do obchodu. To on mě přinutil vypsát šek.“ Přestože tato scénka vyznívá komicky, realita už tak zábavná není. Náš svět a zlo, které v něm existuje, dokazují, že satan není zábavná postava. K smíchu jsme spíš my, když se snažíme zodpovědnost za své činy přenést na někoho jiného.

Někteří lidé odsunují dábla do království pověr, mýtů a pohádek, neberou ho vážně. Písmo však jasně říká, že přestože je satan poražený nepřítel (Zj 12,12; 1J 3,8), žije na zemi a snaží se způsobit co nejvíce chaosu, zla a utrpení.

Tento týden se budeme zabývat pádem člověka do hříchu – a čemu se z něj můžeme naučit. Budeme se ptát, jak si můžeme přisvojit vítězství, které nám Kristus daroval.

Lstivý had

Nejzchytralejší ze vší polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ (Gn 3,1)

Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá. On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není. Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži. (J 8,44)

A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho anděl. (Zj 12,9)

Osobní studium

V Gn 3,1 je satan představen jako had. Jeho zákeřnost můžeme rozpoznat ve způsobu, jakým přednáší své pokušení. Neútočí přímo, ale pokouší se Evu zapojit do rozhovoru. Záměrně vyvolává pochybnosti. Ptá se, zda Bůh skutečně vyslovil určitý výrok. Svou otázku formuluje tak, aby vyvolal pochybnosti o Boží štědrosti. Vlastně se ptá: „Skutečně ti Bůh něco nedovolil? To ti opravdu odepřel jíst z každého stromu v zahradě?“ Satan záměrně nesprávně citoval Boží výrok, čímž podnítil Evu, aby ho opravila a začala se s ním bavit. Satanova strategie byla založena na lsti.

To by však nemělo být překvapením. Ježíš nazval ďábla lhářem a otcem lži (J 8,44). Jan v knize Zjevení o satanovi říká, že svádí celý svět (Zj 12,9). Nikdo o sobě nemůže prohlásit, že jemu nic nehrozí a že je v bezpečí. Satan neztratil nic ze své lstivosti. Stále znovu používá (v různých obměnách) strategii, která měla úspěch u Evy. Předloží otázku o Bohu a jeho záměrech a doufá, že vyvolá pochybnosti a vtáhne nás do rozhovoru. Abychom se nedali satanovými podvody oklamat, potřebujeme být bdělí (1Pt 5,8).

Aplikace

Podobné překroucení Božích výroků jako při rozhovoru s Evou použil satan i při pokušení Ježíše na poušti (Gn 3,1; Mt 4,3–10). Co se můžeme naučit z Ježíšových odpovědí na satanovo pokušení? Jakým způsobem se satan snaží útočit na tebe?

Žena a had

²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““ (Gn 3,2.3)

Osobní studium

Eva znala Boží příkaz a věděla, že ze stromu „uprostřed zahrady“ jíst nesmí. To ukazuje na její vinu. Je zajímavé si povšimnout, že při rozhovoru s hadem vyslovila větu, která obsahovala víc, než Bůh podle biblického záznamu řekl. Bůh sice jasně nařídil Adamovi a Evě, aby nejedli z tohoto stromu, ale o dotýkání zde nebyla řeč. Nevíme, co vedlo Evu k tomu, aby se takto vyjádřila – a není na místě o tom spekulovat. Pokud by se Eva řídila podle svých slov a ovoce se nedotýkala, nehrozilo by jí, že by ho začala jíst.

I my se často setkáváme s podobným problémem: někdo přijde s učením, které je „převážně“ v souladu s Písmem. Těch pár drobností, které v souladu nejsou, však může zničit vše ostatní. Chyba – přestože je smíchaná s pravdou – je stále chybou. V Mt 15,7–9 Ježíš kárá zákoníky a farizeje, že přidávají k Božímu slovu své myšlenky (porovnej se Zj 22,18; Ko 2,20–23). Problém hříchu nespočívá v nedostatku pravidel či v jejich dodržování, ale v hříšném srdci. Dokonce i v sekulární společnosti lidé často vyžadují víc a přísnějších zákonů proti kriminalitě, přestože takové zákony už existují v dostatečné míře. Více než nové zákony potřebujeme nová srdce.

Aplikace

Jaké nebezpečí přináší pravidla, která si vytvoříme, aby nás chránila proti hříchu? (Podívej se do Ko 2,21–23.) V čem můžeme být v nebezpečí, pokud budeme opakovat stejné chyby, před kterými jsme varováni v Listu Koloským? Standardy, které vycházejí z biblických principů, jsou velmi důležité. Jak si můžeme být jisti, že pravidla, která uplatňujeme, nás neodvedou od Boha?

Oklamáni lživými důvody

“Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojmíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.” Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. (Gn 3,4–6)

Osobní studium

Satan úspěšně přiměl Evu k tomu, aby s ním začala hovořit. Dokázal v ní také probudit pochybnost o tom, co a proč Bůh řekl. Pak Evu přesvědčoval, že Bůh nemluví pravdu. Podsouvá Bohu motivy, které mají v Evě vyvolat představu, že Bůh nechce dopřát lidem něco, co je dobré, něco, co by Adamovi a Evě mohlo pomoci rozvinout jejich plný potenciál. Toto manipulativní vyjádření buduje satan na své dřívější otázce, v níž chce vědět, proč Bůh lidem zabránil v přístupu ke všem stromům. Eva postupně zvažuje tři důvody, proč by pro ni mohlo být výhodné, kdyby ze stromu uprostřed zahrady jedla.

- 1) Eva viděla, že ovoce z tohoto stromu je velmi lákavé k jídlu. Možná viděla, jak satan toto ovoce jedl. Možná jí řekl, že toto ovoce výborně chutná. Je zajímavé, že přestože Adam a Eva měli zákaz jíst ovoce z tohoto stromu, Eva viděla, že je to „strom s plody dobrými k jídlu“. Její smysly byly v přímém rozporu s tím, co řekl Hospodin.
- 2) Eva vnímala strom jako „lákový pro oči“. Všechno ovoce v zahradě bylo nádherné, ale z nějakého důvodu Evu mimořádně přitahovalo ovoce, které jí nabízel satan.
- 3) Třetím důvodem byla údajná zázračná moc ovoce, která mohla člověku zajistit „rozumnost“ (Gn 3,6; BK). Satan Evu ujišťoval, že až ovoce ochutná, bude její poznání o hodně větší a bude se více podobat Bohu: „Budete jako Bůh znát dobré i zlé“ (Gn 3,5). Samozřejmě je smutnou ironií, že podle Bible už člověk byl jako Bůh, resp. byl stvořen k obrazu Božímu (Gn 1,27). Každopádně byla Eva satanem svedena (1Tm 2,14). Proč však ochutnal ovoce ze zakázaného stromu Adam? Rozhodl se vědomě neposlouchat Boha. Vybral si, že bude raději následovat Evu než Boha. Jak často můžeme vidět tento druh jednání v dnešní době! Jak často jsme pokoušeni a sváděni k jednání, které je v rozporu s Božím slovem, protože nám záleží na tom, co si o nás pomyslí a řeknou druzí! Adam poslouchal Evu, a ne Boha. Vše následující je již pouze „noční můra“, kterou pojmenováváme jako dějiny lidstva (Ř 5,12–21).

Aplikace

Co v tvém životě působí jako lákadlo, které tě odvádí od Boha? Kdy je pro tebe nejtěžší odolávat tlaku svého okolí? Co ti pomáhá zůstat věrný Bohu? Kdo je pro tebe člověkem, za kterým můžeš přijít a podělit se s ním o své zápsy?

Milost a soud v Edenu

14I řekl Hospodin Bůh hadovi: „Protožeš to učinil, budeš proklet, odvržen ode všech zvířat a ode vsí polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach. 15Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi sítě tvé a sítě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,14.15)

Osobní studium

V Genesis 3. kapitole – po pádu do hříchu – klade Hospodin lidem otázky: „Kde jsi?“ (verš 9); „Kdo ti pověděl, že jsi nahý?“ (verš 11); „Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ (verš 11); „Cos to učinila?“ (verš 13).

První Boží výrok, který po těchto otázkách následuje ve 3. kapitole, je určen hadovi. Přemýšlejme chvíli o tom, co se zde odehrává. První Boží výrok po pádu do hříchu je odsouzení satana, ne lidstva. V tomto soudu satana je obsaženo zaslíbení evangelia (Gn 3,15). Když Bůh vyhláší satanovo odsouzení, dává současně lidstvu naději. Navzdory hříchu Adama a Evy jim Hospodin dává zaslíbení vykoupení.

Je také zajímavé, že až po tomto zaslíbení, v němž lidstvo dostává příslib milosti a spasení (text v Gn 3,15 je také známý jako „první zaslíbení evangelia“), vynáší Hospodin soud nad Adamem a Evou: „Ženě řekl: ‚Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.‘ Adamovi řekl: ‚Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení.‘“ (Gn 3,16.17).

Nejprve tedy přichází zaslíbení spasení, teprve až po něm soud. Bez evangelia by soud neznamenal nic jiného než vyhlášení zatracení. Písmo však jasně říká, že „Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen“ (J 3,17). Soud tedy přichází až po evangeliu.

Aplikace

Proč je tak důležité stále si připomínat, že Bůh nás přišel zachránit, ne zatratit? Jak hřích v našich životech způsobuje, že ztrácíme ze zřetele tuto důležitou pravdu?

Stvoření, evangelium a soud

“Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. ⁷Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdějte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ (Zj 14,6.7)

Osobní studium

V knize Genesis v 1. a 2. kapitole je v souvislosti se stvořením mnoho Božích výroků (či příkazů), jako například: „Bud' světlo... Bud' klenba uprostřed vod... Nahromadte se vody pod nebem na jedno místo a ukaž se souš... Zazelenej se země zelení... Bud'te světla na nebeské klenbě... Vydej země rozmanité druhy živočichů... Není dobré, aby člověk byl sám...“ Všechny tyto výroky se týkají stvoření a místa, které v něm mají lidé. V textu lekce na včerejší den byl zmíněn další Boží výrok (Gn 3,14.15), kde Hospodin odsuzuje původce hříchu a nabízí lidstvu evangelium.

První Boží slova v Bibli se týkají stvoření a další Boží výroky, které následují, jsou o vykoupení. Toto vykoupení se odehrává v kontextu soudu. Musí to tak být. Vždyť v čem by spočívala dobrá zpráva a jaký by byl smysl evangelia, kdyby neexistoval soud, kdyby nebylo odsouzení, z kterého potřebujeme být zachráněni? Samotný koncept evangelia v sobě nese koncept zatracení, kterého se nemusíme obávat. To je dobrá zpráva! Přestože jsme porušili Boží zákon a přestože nás za toto přestoupení Bůh odsoudil, v Ježíši Kristu se můžeme vyhnout odsouzení.

Stvoření, evangelium a soud se neobjevují jen na prvních stránkách Bible. Ve Zj 14,6.7 je Bůh označen jako ten, který vše stvořil. Ve verši 6 přichází nejprve věčné evangelium a potom ve verši 7 následuje vyhlášení soudu – stejně jako v Genesis 3. kapitole. Proto základem přítomné pravdy musí být milost, dobrá zpráva, že i když si zasluhujeme odsouzení, můžeme prostřednictvím Ježíše Krista přijmout odpuštění, očistění a ospravedlnění. Bez evangelia by byl náš úděl stejný, jako osud hada a jeho potomstva – a ne jako osud ženy a jejího potomstva. Tato dobrá zpráva se objevuje dokonce už v ráji, v Božích prvních slovech padlému lidstvu.

Aplikace

Kdo je pro tebe Bůh – ten, který soudí, nebo ten, který dává milost? Proč není možné mluvit o soudu bez milosti? Proč není možné mluvit o milosti bez soudu?

Podněty k zamyšlení

„Satan představuje Boží zákon lásky jako zákon sobectví. Tvrdí, že člověk nemůže Božím přikázáním do-
stát. Z pádu Adama a Evy i ze vsí bídy, kterou s sebou přinesl, obviňuje Stvořitele. Svádí lidi k tomu, aby
v Bohu viděli původce hříchu, utrpení a smrti. Ježíš měl tuto lež odhalit.“ (TV 12; DA 24)

„Člověk ale nebyl zanechán napospas důsledkům zla, které si vybral. V rozsudku, který byl vysloven
nad satanem, bylo zároveň oznámeno i vykoupení... Tento rozsudek, který vyslechli naši prarodiče, byl
pro ně zaslíbením. Dříve než slyšeli o trní a bodláci, o námaze a zármutku, který musí být jejich údělem,
nebo prachu, ve který se mají jednou obrátit, slyšeli slova, která jim dávala neklamnou naději. Vše, co
ztratili tím, že podlehli satanu, mohli znovu získat zpět prostřednictvím Krista.“ (VYCH 17; ED 27)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte společně nad aplikací v části na pondělí. Jaká námi vytvořená pravidla nás mohou přiblí-
žit těm, které Ježíš odsuzoval? Jak můžeme vytvořit určité mantinely, které nám mohou pomoci lépe
následovat principy, jež jsou zjeveny v Bibli?*
- 2. Eva důvěřovala svým smyslům místo jasnému Božímu příkazu. Proč je pro nás tak snadné chovat se
podobně?*
- 3. Přemýšlejte nad rozdíly mezi příběhem stvoření a teistickou evoluční teorií, která představuje zlo
jako přirozenou součást Božího stvořitelského procesu. Proč není možné sladit tyto radikálně odlišné
pohledy na náš původ, aniž bychom úplně překroutili jasná vyjádření i smysl Písma? Proč je správné
chápání stvoření důležité pro to, abychom správně rozuměli pádu do hříchu?*
- 4. Některé kulturní oblasti pokládají skutečnost ďábla za výmysl. Jiné jsou naopak posedlé fenoménem
sil zla a zlých duchů. Jak vnímá zlo společnost v České republice? Jak se můžeme naučit najít vyvážený
postoj k realitě nadpřirozeného boje, ve kterém se nacházíme?*

Jako v zrcadle

Texty na tento týden:

Ž 8,4,5; 19,2–5; 24,1; Jb 41,3; 1K 3,18–20; 6,19,20; Gn 3,17; 5,28,29; J 12,31; 14,30; 1Pt 5,8

Základní verše

„Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uvidíme tváří v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne.“ (1K 13,12)

„Moudrost tohoto věku je bláznovstvím před Bohem, neboť je psáno: ‚Nachytá moudré na jejich vychytralost.‘“ (1K 3,19)

Teolog William Paley ve své knize *Natural Theology* (1802) přináší myšlenku, že člověk může skrze pozorování přírody pochopit Boží charakter. Podrobně popsal, jaké charakteristiky zvířat ukazují na Stvořitelovu starostlivost a zručnost. Některé z těchto znaků Paley poněkud přecenil – pravděpodobně proto, že si neuvědomil vliv hříchu a jeho důsledky na přírodu. Jeho základní tvrzení však nikdy nebyla navzdory různým snahám vyvrácena.

Charles Darwin argumentoval, že Bůh, který vytvořil vše, co existuje v přírodě, není dobrý Bůh. Své tvrzení dokládal příklady parazitů, kteří se živí těly svých hostitelů. Poukázal na to, jak krutě si šelmy pohrávají se svými oběťmi. Pro něho byly tyto příklady důkazy proti existenci laskavého Boha Stvořitele.

V lekci na tento týden se budeme zabývat biblickými texty, které hovoří o tom, co nám příroda odhaluje nebo naopak neodhaluje o Bohu.

Hospodinova je země

Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí. (Ž 24,1)

Kdo mi napřed něco dal, abych mu to splatil? Pod celým nebem všechno je mé. (Jb 41,3)

¹⁹Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a ježž máte od Boha? Nepatříte sami sobě! ²⁰Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha. (1K 6,19.20)

Osobní studium

Jistý vědec jednou zpochybňoval, že člověk potřebuje Boha. Tvrdil, že i on dokáže stvořit lidi – tak dobře, jako jakýkoliv bůh. Bůh mu na to řekl: „Dobře, můžeš začít.“ Vědec tedy začal shrnovat prach, ale Bůh ho zarazil: „Počkej, musíš si vyrobit i vlastní prach!“

I když je tento příběh pouze vymyšlený, naznačuje, že Bůh je jediný, který může udělat něco z ničeho. Bůh stvořil všechnu hmotu ve vesmíru – včetně naší planety. Všechno, co máme, dokonce i nás samotné. Bůh je skutečným vlastníkem všeho.

Známá křesťanská píseň začíná slovy: „Toto je svět mého Otce“. Naše země je skutečně dílem našeho Otce, protože On ji stvořil. Neexistuje zákonitější nárok na vlastnictví, než že někdo něco stvořil. Bůh stvořil, a proto je vlastníkem celého vesmíru, nebe i země a všeho, co je v nich.

Nejenže svět patří Bohu, patří mu také všechny živé bytosti. Nikdo jiný než Bůh není schopen vytvořit život. Bůh je jediný Stvořitel, a proto je zákonným vlastníkem celého stvoření. Všichni jsme úplně závislí na Bohu. Nemůžeme mu dát nic než naši oddanost, vše ostatní na světě mu patří.

Bohu však patříme nejen proto, že nás stvořil, ale i proto, že je naším Spasitelem. Navzdory úžasněmu Božímú daru, že nás vytvořil, jsou životy lidí tragicky poznamenány hříchem a vpsledu smrtí. Tyto vyhlídky obírají život o smysl a cíl. Život, který nyní žijeme, není úžasný. Naši jedinou nadějí je nádherné zaslíbení vysvobození. To je to jediné, co může vše dát do pořádku. Můžeme tedy říci, že Ježíši patříme, protože On je náš Stvořitel a Spasitel.

Aplikace

Jsme Božím vlastnictvím. Patří mu i naše schopnosti, čas a prostředky. Jak se ve tvém životě projevuje, že jsi Božím vlastnictvím? Je ve tvém životě vidět, že vnímáš lidi okolo sebe také jako Boží vlastnictví?

Padlý svět

Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení.“ (Gn 3,17)

²⁸Ve věku sto osmdesáti dvou let zplodil Lámech syna. ²⁹Dal mu jméno Noe (to je Odpočinutí). Řekl: „Ten nám dá potěšení a odpočinutí od naší práce a od námahy našich rukou, kterou nám přináší země prokletá Hospodinem.“ (Gn 5,28.29)

Osobní studium

Svět, ve kterém nyní žijeme, se velmi liší od toho, který Bůh na začátku stvořil. Přestože důkazy o nádheře a harmonii v přírodě existují téměř všude kolem nás, jako bytosti poznamenané hříchem se snažíme pochopit svět, v němž jsou vidět na každém kroku důsledky hříchu. Dokonce už i před potopou byl svět zdevastován hříchem. „Za dnů Noeho spočívala na zemi dvě prokletí – první bylo důsledkem přestoupení Adama a druhé důsledkem vraždy, kterou spáchal Kain“ (CC 32). (Viz také Gn 3,17; 4,9–12; 5,29.)

Prokletí, které Bůh vynesl nad zemí v důsledku Adamova hříchu, se týkalo rostlinného světa – ve 3. kapitole knihy Genesis je zmiňováno „trní a hloží“. Z toho plyne, že celé stvoření bylo poznamenáno tímto prokletím hříchu. Je zřejmé, že prokletí vynesené nad Kainem nezasáhlo pouze jeho, ale celý svět. Žel zde se prokletí způsobená hříchem nezastavila. Svět musel čelit dalšímu, které zemi výrazně poznamenalo – celosvětové potopě. „I ucítil Hospodin libou vůni a řekl si v srdci: „Už nikdy nebudu zlořečit zemi kvůli člověku, přestože každý výtvar lidského srdce je od mládí zlý, už nikdy nezhubím všechno živé, jako jsem učinil““ (Gn 8,21).

Potopa výrazně narušila systém zavlažování, který Bůh vytvořil na počátku. Odesla také úrodnou zem z různých míst a působila při jejím ukládání na jiných místech. I dnes déšť způsobuje erozi půdy, čímž je v ní méně výživných látek a snižuje se její úrodnost. Bůh ve svém milosrdenství zaslíbil, že už nikdy nebude „zlořečit zemi“. Žel že půda, již jsme „zdědili“, je pouhým vzdáleným odrazem úrodné a produktivní půdy, kterou Bůh stvořil.

Aplikace

Přečti si Ř 8,19–22. Jak se tento text vztahuje k tomu, nad čím jsi uvažoval v dnešní části? Jaká naděje je ukrytá v těchto verších?

Vládce tohoto světa

Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. (J 12,31)

Již s vámi nebudu mnoho mluvit, neboť přichází vládce tohoto světa. Proti mně nic nezmůže. (J 14,30)

Budte strážliví! Budte bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako ‚lev řvoucí‘ a hledá, koho by pohltil. (1Pt 5,8)

Osobní studium

Svět patří Bohu, protože je jeho Stvořitelem a Spasitelem. Nesmíme však zapomínat na to, že existuje i satan a zuří velký spor. Boží nepřítel se neustále pokouší získat moc nad lidstvem všemi možnými způsoby. Přestože byl satan poražen, když Kristus zemřel na kříži, nechce se stále vzdát. Nesmíme podcenit jeho hněv a ničivou sílu, přestože ji Bůh nadpřirozenými způsoby omezuje. Nesmíme zapomenout, že i když se nám zdá, že mnoho věcí v životě je „šedých“, v konečném důsledku existují jen dvě „černobílé“ síly: Kristus a satan. Nemůžeme zaujmout neutrální postoj. Satan má stále velkou moc a podle Bible se jeho vliv bude stupňovat. Nelze se proto divit tomu, že je na světě tolik zla, nenávisti a hříchu.

Kniha Jób nám umožňuje nahlédnout za oponu velkého sporu. (Viz Jb 1,6–12; pro srovnání také J 16,11 a Ef 2,2; 6,12.) Satan má sílu ničit tento svět. Nemusíme přesně chápat výraz „vládce tohoto světa“, přesto však jasně vidíme, že satan představuje v tomto světě mocnou a ničivou sílu. Toto poznání nás vede k tomu, že si uvědomujeme, jak je svět okolo nás výrazně zničen. Musíme si proto dávat pozor, když mluvíme o tom, co nám příroda a svět ukazují o Bohu. Nesprávné pochopení stavu světa je možné rozeznat v Darwinově závěru, že Bůh nemůže být dobrý, když je v přírodě tolik krutosti.

Aplikace

V čem vidíš jasně působení ničivé síly satana? Proč jsou kříž a zaslíbení, které v něm nacházíme, naší jedinou nadějí?

Moudrost tohoto věku

¹⁸At' nikdo sám sebe neklame. Domnívá-li se někdo z vás, že je v tomto světě moudrý, at' se stane bláznem, aby se stal opravdu moudrým. ¹⁹Moudrost tohoto věku je bláznovstvím před Bohem, neboť je psáno: „Nachytá moudré na jejich vychytralost;“ ²⁰a jinde: „Hospodin zná úmysly moudrých a ví, že jsou marné.“ (1K 3, 18–20)

Osobní studium

Jako lidstvo jsme v průběhu dějin nahromadili ohromné množství poznatků a informací – zvláště v posledních dvou letech. Poznání a informace však nejsou to samé co moudrost. Intenzivním výzkumem se nám podařilo získat takové pochopení přírody (od vesmíru přes živou buňku až po složení atomu), o jakém se našim předkům ani nesnilo. Ale ani toto množství poznatků neznamená, že jsme jako lidstvo opravdu zmoudřeli.

V Božím slově je mnoho věcí, které nedokáže „lidský rozum“ vysvětlit: například vzkříšení Ježíše, stvoření, zázraky... Pokud je lidská moudrost (i když je podložena vědeckými teoriemi či fakty) v rozporu s Božím slovem, musíme ji pokládat za „bláznovství“.

Mnoho vědeckých poznatků – zejména o původu lidstva – je založeno téměř výhradně na zkoumání a pozorování přírody. Mnoho velikánů vědy, mezi které patří Isaac Newton, Johannes Kepler či Galileo Galilei, věřilo v Boha. Svou práci pokládali za pokus o vysvětlení Boží „práce“ při stvoření. Kepler napsal: „Ó Bože, svým myšlením pouze následuji Tvé myšlení...“ Velká část vědecké komunity se takovým názorům posmívá.

Někteří se snaží racionálně vysvětlit biblické zázraky jako přirozené jevy, které „nevdělaní“ lidé ve starověku nesprávně chápali jako činy bohů. Mnoho vědců hledá vysvětlení pro rozdělení Rudého moře při odchodu Izraelského národa z Egypta v přirozených přírodních úkazech; nechtějí této události věřit jako zázraku. Před několika lety jistý vědec přinesl svou hypotézu, že Mojžíš používal drogy a předání Desatera bylo pouze jeho halucinací.

Biblické poselství se mnoha lidem může zdát směšné. Pokud však člověk zavrhne existenci Boha a nadpřirozena, musí najít nějaké jiné vysvětlení. V této souvislosti Pavel píše o „bláznovství“.

Aplikace

Přečti si ještě jednou biblický text z dnešního úvodu (podívej se i na 1K 1,18–21). Jak se skutečnost ličená v těchto textech projevuje v naší době – po téměř dvou tisících letech od doby, kdy byly napsány?

Očima víry

⁴Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: ⁵Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? (Ž 8,4-5)

²Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. ³Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky. ⁴Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich nelze slyšet. ⁵Jejich tón zvučí celičkou zemí, zní jejich hovor po širém světě. Bůh slunci na nebi postavil stan. (Ž 19,2-5)

Osobní studium

V Žalmu 8 David vyznává, že stvoření k němu promlouvá o Boží majestátosti a lásce. Během uplynulých sta let jsme jako lidstvo začali rozkrývat obrovské rozměry vesmíru a naši malost, pokud se s ním porovnáváme. David – pokud mu to nebylo zjeveno – nemohl mít ani potuchy o velikosti „nebes“. Pokud David žasl nad vesmírem téměř před třemi tisíci lety, o co víc důvodů pro údiv máme my dnes, když víme, že bez ohledu na obrovské rozměry vesmíru v něm nejsme ztraceni a opuštěni. Bůh, jenž tento vesmír utvořil, nás miluje nekonečnou láskou.

Mnozí lidé si při pohledu na hvězdnou oblohu uvědomovali Boží velikost a to, jací jsme v porovnání s ním nicotní. Toto poznání je vedlo k vděčnosti za jeho péči. Jiní se soustředili na problémy zla v přírodě a obviňovali Boha za to, co je často výsledkem lidských rozhodnutí a satanova působení.

Věřícím lidem stvoření ukazovalo Boží péči i v dobách, kdy zlo, jehož je satan původce, převzalo vládu. Přestože je náš svět velkým svědectvím o Boží lásce, je zároveň nedokonalým svědectvím – kvůli důsledkům hříchu a prokletí, které s sebou hřích přinesl.

Aplikace

Přečti si J 14,9. Přemýšlej o Ježíšově kříži. Proč musí být kříž hlavním zjevením charakteru a podstaty Boha?

Podněty k zamyšlení

„Dostala jsem varování (mluví se o roku 1890), že od této doby budeme v neustálém konfliktu. Takzvaná věda a náboženství budou stát proti sobě, protože smrtelný člověk nechápe Boží sílu a velikost. Byla mi připomenuta slova z Písma svatého: „I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu.“ (MM 98)

Ellen Whiteová ve své knize *Spiritual Gifts* (3SG 88) píše o tzv. trojím prokletí (při pádu lidí do hříchu, Kainově hříchu a potopě). Součet těchto prokletí nashromážděný a prohloubený v tisících letech dějin planety znamená, že svět, v němž žijeme, se výrazně liší od světa, který Bůh původně stvořil. Musíme si proto dávat pozor na závěry, které vyvozujeme ze současnosti, o tom, jak to bylo na počátku.

Otázky k rozhovoru

1. *Přemýšlejte o výzkumech, které vědci dělají v souvislosti s otázkami ohledně původu života na zemi. Věda je lidská činnost a lidská mysl je omezená v tom, o čem přemýšlí – a je náchylná odporovat autoritě Boha. V přírodě je výrazná stopa satanova působení. Proto mnohé z toho, co vidíme, není možné sladit s Božím zjevením v Bibli. Je důležité, abychom dávali důraz spíše na Písmo než na vědu, zejména pokud bereme v úvahu jedinečné události, jakými bylo například stvoření našeho světa a života na něm.*
2. *Nechápeme všechny aspekty napětí mezi Písmem a vědou. Věříme však, že Bůh je o mnoho moudřejší než my. Z toho vyplývá, že i stvoření je o hodně komplexnější, než aby věda mohla vše vysvětlit. Proč by nás nemělo překvapit, když bude mezi nadpřirozenými událostmi, jež jsou zaznamenány v Bibli, a materialistickým přístupem vědy vždy existovat napětí?*
3. *Přečtěte si společně Ř 11,33–36 a Jb 40,1.2.7.8. Jak je lidská moudrost spolehlivá, když se snaží pochopit Boží cesty? Jaký by měl být náš postoj vůči těžkostem, kterým čelíme, když se pokoušíme najít soulad mezi vědou a Písmem?*

Ježíš – Dárce života

Texty na tento týden:

Žd 1,3; Ko 1,16.17; 1K 8,6; Gn 1,29.30; 2,8.9; Jb 42,1–6; Ž 65,10.11; Mt 5,44.45; 6,25.26; 10,28–31

Základní verš

**„Můj Bůh vám dá všechno, co potřebujete, podle svého bohatství v slávě v Kristu Ježíši.“
(Fp 4,19)**

Někteří lidé se domnívají, že Bůh udržuje stvoření způsobem, který připomíná samostatný dokonalý „stroj“, jenž Bůh spustil a nyní funguje sám od sebe – bez potřeby dalších Božích zásahů. Vhodnější je však připodobnění stvoření k hudebnímu nástroji, díky kterému může Bůh rozeznít tu nejkrásnější „melodii“. Bůh neustále udržuje v činnosti to, co stvořil.

Nic ve vesmíru neexistuje nezávisle na Bohu. Bůh stvořil vše, co existuje. „Všechno povstalo skrze něj a bez něj nepovstalo nic, co je“ (J 1,3; B21). Bůh nejen všechno stvořil, ale také vše udržuje v činnosti. Je však udivující a nádherné, že ten, který vše stvořil a vše udržuje, je tentýž, který byl za nás ukřižován.

„Apoštol Pavel pod vlivem Ducha svatého prohlašuje, že ‚v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi... a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá‘ (Ko 1,16.17). Ruka, která v celém vesmíru udržuje vše v harmonii a ustavičném pohybu, je tatáž ruka, která byla pro nás přibita na kříž.“ (VYCH 79; ED 132)

Jsme závislí na Stvořiteli

On (Syn), odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty, nese všechno svým mocným slovem. (Žd 1,3)

¹⁶Vše v nebi i na zemi bylo stvořeno jím – to, co se vidí i co se nevidí, trůny i panství, vlády i mocnosti.

Skrze něj a pro něj bylo stvořeno vše ¹⁷a on je přede vším a jím všechno stojí. (Ko 1,16.17; B21)

My přece víme, že je jediný Bůh Otec, od něhož je všechno, a my jsme tu pro něho, a jediný Pán Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my jsme skrze něho. (1K 8,6)

Osobní studium

V prvních dvou biblických textech na dnešní den je naznačeno, že Ježíš udržuje vesmír v činnosti svou mocí. Podle biblické zprávy vesmír není nezávislý – jeho existence podléhá neustálému Božimu působení. Proti takovému chápání stojí například deizmus, který přináší úplně jiný obraz Boha. Podle deizmu Bůh stvořil svět tak, aby fungoval, a nechal ho, aby se vyvíjel bez jeho dalších zásahů. Filozofické konstrukce tohoto typu jsou v přímém rozporu s tím, co se o Bohu dovídáme z Bible.

Stejným omylem jsou i tvrzení, která ztotožňují Boha s přírodou (panteizmus) či předpokládají, že svět je obsažen v Bohu (panenteizmus). Tyto názory nevycházejí z biblického poselství. Podle Písma Bůh stvořil vesmír, stará se o něj, zasahuje do dění ve vesmíru, ale není vesmírem. Bůh existoval a existuje nezávisle na vesmíru. Bůh není nijak závislý na vesmíru. Naopak, vesmír závisí na Bohu.

Každý den jsme závislí na Boží moci. Protože nás Bůh miluje, existujeme, konáme a jsme schopní vytvářet vztahy. To platí zejména pro ty, kteří se odevzdali Bohu a jsou (jak říká apoštol Pavel) „v Kristu“ (2K 5,17; Ef 2,10; všimni si v těchto verších i zmínky o stvoření). I ti, kteří odmítají spasení, závisejí na Boží moci. Daniel jasně vyjádřil tuto myšlenku, když mluvil s králem Belšasarem: „Boha, v jehož rukou je tvůj dech a všechny tvé cesty, jsi však nevelebil“ (Da 5,23).

Aplikace

Když uvažuješ o Bohu jako o tom, který řídí celý vesmír a v jehož rukou je tvůj život, jak rozumíš otázce svobodné vůle a volby? Proč jsou tyto části naší existence tak důležité pro to, čemu věříme?

Štědrý Dárce

²⁹Bůh také řekl: „Hle, dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm. ³⁰Veškeré zemské zvěři i všemu nebeskému ptactvu a všemu, co se plazí po zemi, v čem je živá duše, dal jsem za pokrm veškerou zelenou bylinu.“ A stalo se tak. (Gn 1,29.30)

⁸A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a umístil tam člověka, kterého vytvořil. ⁹Hospodin Bůh dal ze země vyrůst veškerému stromoví žádoucímu na pohled a dobrému k jídlu, stromu života uprostřed zahrady a stromu poznání dobrého a zlého. (Gn 2,8.9; ČSP)

Osobní studium

Biblický text zaznamenaný v Gn 1,29.30 ukazuje, že když Bůh stvořil živé bytosti, zabezpečil pro ně také potravu. Je zde zmíněna nejen různorodá potrava pro člověka a pro zvířata, ale také to, že všechna tato potrava byla rostlinného původu. Není zde řečeno nic o dravcích ani o boji o zdroje potravy. Štědrý Dárce stvořil dostatek potravy pro každého. Násilí nebylo potřebné.

Biblický záznam je v zásadním rozporu s evoluční teorií, která předpokládá, že lidský život (a v podstatě jakýkoliv život) existuje na principech násilí, vzájemného boje a přežití nejsilnějšího. První kapitoly knihy Genesis předkládají úplně jiný náhled. Ukazují svět, který byl rájem: „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré“ (Gn 1,31).

Bůh zabezpečil stravu pro všechno stvoření – včetně lidí. Bůh však udělal ještě další krok. Nejenže zajistil všem bytostem dostatek potravy, ale pro Adama a Evu připravil zvláštní zahradu, ve které bylo „stromoví žádoucí na pohled, s plody dobrými k jídlu“ (Gn 2,9). Nádherná zahrada s hojností různorodé potravy byla darem Boží lásky a milosti. Adam a Eva neudělali nic pro to, aby si ho zasloužili – Bůh jim tento dar nabídl zadarmo a v hojnosti.

Jak už bylo zmíněno v předchozích lekcích, náš svět je již velmi vzdálen od původní krásy a dokonalosti, jakou měl, když byl Bohem vytvořen. Náš svět je z větší části zničen. Žel že hřích ovlivnil vše kolem nás – nic nezůstalo neporušené. Avšak i uprostřed hříchem poznamenaného světa existují důkazy Boží lásky.

Aplikace

***„Příroda je mocná, ale Stvořitel přírody je ve své moci neomezený. Boží dílo ukazuje na jeho charakter. Ti, kteří Boha poznávají na základě jeho díla, rozeznají Boží přítomnost ve všem.“ (ST 13. 4. 1884)
Podívej se na přírodu. Jak můžeš vidět Boží stopu a moc „ve všem“?***

Přirozené zlo

¹Jób na to Hospodinu odpověděl: ²„Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný. ³Kdo smí nerozvážně zatemňovat úrdek Boží? Ano, hlásal jsem, čemu jsem nerozuměl. Jsou to věci pro mě příliš divuplné, které neznám. ⁴Rač mě vyslyšet a nech mě mluvit; budu se tě ptát a poučíš mě. ⁵Jen z doslechu o tobě jsem slýchal, teď však jsem tě spatřil vlastním okem. ⁶Proto odvolávám a lituji všeho v prachu a popelu.“ (Jb 42, 1–6)

Osobní studium

Existence zla je jednou z nejsložitějších otázek, s níž se musejí vypořádat všichni, kdo věří v laskavého Boha. Proč dobrý Bůh snáší a dopouští zlo? Když mluvíme o zlu, nemáme na mysli jen to zlo, kterého se dopouštíme jako lidé. V této lekci jde především o tzv. přirozené zlo – tedy události, které se odehrávají v přírodě: záplavy, povodně, hurikány, sucha, zemětřesení, výbuchy sopek... Všechny tyto přírodní děje způsobují velké množství bolesti a utrpení – a to nejen lidem, ale i zvířatům.

Jak máme těmto záležitostem rozumět? Když je Bůh vládcem stvoření, proč se tyto události stávají? Jednou z nejstarších částí Bible je kniha Jób, kde se podobné otázky staly pro Jóba bolestnou realitou.

Každý, kdo někdy četl knihu Jób, skončil pravděpodobně s větším množstvím otázek než odpovědí. Kniha objasňuje významné pravdy o velkém sporu mezi dobrem a zlem. Právě biblický koncept velkého sporu je základem toho, abychom alespoň částečně začali chápat existenci zla. Scénář velkého sporu však nevysvětluje jednotlivé konkrétní zlo. Ve skutečnosti by vysvětlování zla (tedy hledání a nalezení jeho motivu či důvodu) znamenalo v určitém smyslu jeho ospravedlnování. Na to bychom neměli nikdy přistoupit. Myšlenka velkého sporu nám objasňuje základní problémy, které souvisejí s působením zla. Koncept velkého sporu nám však říká velmi málo – pokud vůbec něco – o jednotlivých konkrétních projevech zla.

Jób nechápal tragickou a bolestnou ztrátu, které musel čelit. I my zůstáváme tváří v tvář utrpení a neštěstí zdrcení a nechápavě se ptáme: „Proč?“ A přestože k trpícímu Jóbovi promluvil sám Bůh, zdrcený nešťastník nedostal odpověď na všechny své otázky. Bůh však Jóbovi připomenul, že existují věci, které přesahují jeho chápání – a že mu v těchto situacích nezbyvá nic jiného, než aby Bohu důvěřoval. Jób se rozhodl Bohu důvěřovat, i když to nebylo lehké. Naše zkušenost je často podobná. Někdy nedostáváme na naše otázky odpovědi. Příběh Jóba nám však dává velmi důležitý vhled do podstaty zla a ukazuje nám, že Bůh ví o problémech, kterým musíme čelit.

Aplikace

Podívej se znovu na citát Ellen Whiteové z knihy *Výchova, který je v úvodu této lekce. Jak ti vědomí, že sám Bůh trpěl v důsledku zla, pomáhá lépe pochopit problém zla?*

Vláda nad zničeným stvořením

¹⁰Navštěvuješ zemi, hojností ji zahrnuješ, velmi bohatou ji činíš. Boží potok je naplněn vodou, pečuješ jim o obilí, ano, máš o zemi péči: ¹¹zavlažuješ brázdy, kypříš hroudy, vydatnými prškami ji činíš vláčnou, žehnáš tomu, co z ní raší. (Ž 65,10.11)

⁴⁴Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, ⁴⁵abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. (Mt 5,44.45)

Osobní studium

Věda umí poměrně dobře vysvětlit, co je to sluneční záření a co se s ním děje při dopadu na naši zem. Podobně umíme popsat, jak vzniká déšť a jaký vliv má voda na život na zemi. Jenže v těchto procesech se skrývá daleko víc, než co jsme schopni odhalit vědeckými metodami. Podle Bible Bůh aktivně koná a zajišťuje všechno, co jeho stvoření potřebuje. Nechápeme sice Boží cesty, ale víme, že vládne. Je to podobné, jako když vynikající hudebník hraje na svůj nástroj – vzniká hudba, která je nádherná. Posлуhač se zaměřuje na hudbu, ne na hudebníka. Podobně i Bůh vládne nad stvořením – a my vnímáme řád, nádhru a majestátost. A někdy si ani neuvědomujeme, že za oponou je skryt Bůh, který řídí události podle své vůle tak, aby všechny věci nakonec spolupůsobily pro dobro těch, kteří ho milují (Ř 8,28).

Podívej se na texty zapsané v Gn 8,1; Ex 10,13; Nu 11,31. Ve všech těchto verších je zmiňován vítr. Vítr je běžný přírodní jev. Obvykle chápeme, co ho způsobuje. Ve zmíněných biblických textech se však vítr objevuje nečekaným způsobem a za nezvyklých okolností. Můžeme jej nazvat „Božím větrem“. Přichází v konkrétním čase, na přesně vymezeném místě a má svůj zvláštní účel. Tento vítr se na první pohled může zdát jako přirozený, skrývá se za ním však Boží moc. Bůh používá přírodní jevy, aby uskutečňoval svou vůli.

V 2Kr 20,9–11 je popsán jeden z nejzvláštnějších zázraků v celé Bibli. Délku dne a postavení slunce vůči zemi bereme jako jednu z nejstabilnějších jistot, kterou v rámci naší lidské zkušenosti můžeme předpokládat. Představme si reakci vědců, kdyby se dnes stalo něco podobného, co předpověděl prorok Izajáš. Musíme si položit otázku: „Je to snad pro Hospodina nějaký div?“ (Gn 18,14). Různé zázraky, které jsou popisovány v Bibli, nám ukazují, že Boží činy, jež se projevují ve stvoření, přesahují naše chápání.

Aplikace

Jak Bůh zasahuje do stvoření? Co Bůh udělal, aby mohl zachovat bytosti, které stvořil? Co ti to říká o Božím zájmu o svět, který stvořil? Jaké s tím máš osobní zkušenosti? Jak můžeš povzbudit někoho, kdo prochází obdobím utrpení nebo pochybností?

Život po pádu do hříchu

²⁵Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? ²⁶Pohledte na nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? (Mt 6,25-26)

²⁸A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může i duši i tělo zahubit v pekle. ²⁹Neprodávají se dva vrabci za haléř? A ani jeden z nich nepadne na zem bez dopuštění vašeho Otce. ³⁰U vás pak jsou spočteny i všechny vlasy na hlavě. ³¹Nebojte se tedy; máte větší cenu než mnoho vrabců. (Mt 10,28-31)

Osobní studium

Bůh se postaral o Adama a Evu i poté, co zhřešili (Gn 3,21). Pád do hříchu přinesl novou potřebu – oblečení lidí. Adam a Eva se pokoušeli udělat si oblečení sami, ale fíkové listy nebyly vyhovující. Bylo potřeba něco jiného. Bůh jim zajistil kůže ze zvířat. Bůh se stará o lidi i potom, co padli do hříchu. To je další příklad Boží milosti, kterou dostáváme, i když si ji nijak nemůžeme zasloužit.

Ježíšova slova z kázání na hoře (Mt 6,25–34) nám přinášejí povzbuzení a útěchu. Můžeme se na tato zaslíbení spolehnout zejména v časech utrpení, ztráty či nedostatku. Můžeme si být jisti jeho láskou, bez ohledu na to, co se v našem životě odehrává. Všichni však víme, že okolnosti života mohou být někdy velmi kruté. Díky médiím můžeme sledovat, jak lidé hladovějí, jak vypadají války, povodně, epidemie a smrt. Ale i my, naše rodiny či přátelé můžeme prožívat nemoci, bolest, utrpení, ztrátu zaměstnání, problémy ve vztazích... Ani křesťanům se tyto tragédie nevyhýbají a nejsou před nimi imunní.

Bůh nezaslibuje svému lidu pohodlný život – bez bolesti a bez těžkostí. Slíbil nám však, že bude stále s námi, že nás neopustí, postará se o nás a posilní nás, abychom se mohli vypořádat s těžkostmi, kterým budeme muset čelit. Nesmíme zapomínat na realitu velkého sporu a na skutečnost, že žijeme ve světě, který poznamenal hřích.

Aplikace

Jak ti Boží zaslíbení pomáhají vyrovnat se s těžkostmi a tragédiemi, se kterými se setkáváš? Které zaslíbení je pro tebe nejdůležitější? Kterým zaslíbením nerozumíš?

Podněty k zamyšlení

„V Božím slově nacházíme mnoho otázek, na které vědci nikdy nebudou moci dát vědeckou odpověď. V běžném každodenním životě je mnoho věcí, kterým omezená mysl při vší moudrosti, již se pyšní, nemůže plně porozumět.

Přesto si mužové vědy myslí, že mohou pochopit Boží moudrost. Převládá myšlenka, že Bůh je omezen svými vlastními zákony. Lidé buď popírají či přehlížejí jeho existenci, nebo si myslí, že dokážou vysvětlit všechno, dokonce i působení Božího Ducha na lidské srdce. Nemají už žádnou úctu k Bohu.

Mnozí učí, že běh přírody je řízen v souladu s pevně stanovenými zákony, do nichž ani sám Bůh nemůže zasáhnout. To je falešná věda. Příroda je sluhou svého Stvořitele. Bůh neruší své zákony, ale neustále je používá jako své nástroje.“ (NUD 47; PP 114)

Otázky k rozhovoru

1. *Přečtěte si společně výše uvedený citát z knihy **Na úsvitu dějin od Ellen Whiteové**. O čem se v něm hovoří? V čem současní vědci dělají přesně to, co citát popisuje?*
2. *Moderní věda dokáže vysvětlit na základě přirozených přírodních zákonů, proč se některé věci v přírodě dějí. Problém není s přírodními zákony, ale s myšlenkou, že tyto zákony jsou jediné, co existuje, a mimo ně není nic – a už vůbec ne nadpřirozené síly. Co je chybného na tomto předpokladu? Proč je tento způsob výkladu reality v rozporu s učením Bible?*
3. *V čem nám obraz stvoření jako hudebního nástroje přináší přesnější ilustraci Božího vztahu ke stvoření než obraz stvoření jako stroje?*
4. *Zkuste uvést další biblické příklady Božího působení, které bychom mohli z našeho pohledu vysvětlit „přírodními zákony a silami“? (Příkladem může být 1Kr 19,11.12.)*

Manželství – dar z ráje

Texty na tento týden:

Gn 2,18–23; Mk 10,7–9; Ef 5,21–25.28–32; Mt 5,27–29; J 8,10.11; Ex 34,14–16; Zj 19,7–9

Základní verš

**„I řekl Hospodin Bůh: ‚Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.‘“
(Gn 2,18)**

V této lekci se budeme zabývat přínosem a požehnáním šťastného manželství a laskavého domova. Jak šťastní jsou ti, kteří mohou mít tuto zkušenost!

Žel pro příliš mnoho lidí manželství bylo a je zkušeností, která přináší spíše bolest a hněv než radost a pokoj. To určitě nebylo Božím záměrem. Smutný stav mnoha manželství je svědectvím o destruktivní moci, kterou hřích přinesl lidstvu.

Bůh připravil první svatbu. Manželství ustanovil Stvořitel, Tvůrce vesmíru. V Bibli je napsáno: „Manželství ať mají všichni v úctě“ (Žd 13,4). „Manželství je jednou ze dvou institucí, které si Adam po pádu do hříchu přinesl s sebou za brány ráje. Když lidé poznají a uplatňují Boží zásady, je manželství požehnáním. Střeží čistotu a štěstí lidského pokolení a povznáší fyzické, intelektuální a morální vlastnosti.“ (NUD 15; PP 46)

Jaký nádherný ideál!

Není dobré, aby člověk byl sám

18I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ 19Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. 20Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se ne našla pomoc jemu rovná. 21I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. (Gn 2,18–21)

Osobní studium

Bůh stvořil náš svět prostřednictvím nadpřirozené moci svého slova. V celém záznamu stvoření v prvních kapitolách Genesis je mnohokrát opakováno, že stvoření bylo dobré. Když Bůh dokonal svou stvořitelenskou činnost, tak „viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré“ (Gn 1,31). Uprostřed celého procesu stvoření se však jednou objevuje něco, o čem Bůh říká, že to „není dobré“ (Gn 2,18).

Bůh o celém stvoření prohlásil, že bylo dobré – až do chvíle, dokud se pozornost nezaměřila na Adama. V tomto okamžiku Bůh prohlásil: „Není dobré, aby člověk byl sám.“ Adam byl zatím jediným člověkem na zemi. I když byl utvořen k obrazu Božímu, ve své osamělosti nemohl tento obraz dokonale odrážet. Bůh totiž existuje ve vztazích – jak to vidíme v Boží trojici, jejíž součástí je Otec, Syn a Duch svatý. Adam proto potřeboval někoho sobě podobného, s kým by mohl realizovat vztah vzájemné lásky a spolupráce, tedy vztahy, které panují i v rámci Boží trojice.

Když Bůh stvořil Adama, přivedl k němu všechna zvířata, aby jim dal jméno. Když je Adam pojmenovával, musel si všimnout, že přicházejí v párech – jako samec a samice. Uvědomoval si, že je jiný – je sám. Je jisté, že od počátku bylo Božím plánem, aby lidé existovali jako muž a žena. Možná že Bůh chtěl v Adamovi vzbudit pocit, že něco v jeho životě chybí. Mohl proto víc ocenit dar, který mu Bůh v ženě dal.

Aplikace

Přemýšlejte o rozdílu mezi tím, když Bůh hodnotí stvoření jako dobré, a když říká, že Adamova samota není dobrá. Co nám to říká o hodnotě vztahů? Co můžete udělat pro to, abys posilnil hodnotné vztahy, kterých jsi součástí?

Adamova společnost

²⁰Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. ²¹I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. ²²A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. ²³Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženu se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ (Gn 2,20–23)

Osobní studium

Text zaznamenaný v Gn 2,20, kde Adam pojmenovává zvířata, předpokládá, že existuje velký rozdíl mezi lidmi a ostatními živočichy. Adam byl jiný, než byla zvířata. Ani žádný z lidoopů nebyl jako Adam. Je důležité, abychom tomuto konceptu porozuměli, protože většina společnosti tvrdí, že lidé jsou pouze primáty na vyšším stupni vývoje.

Písmo říká, že Bůh osobně vytvořil Adamovo tělo z prachu země. Je to tentýž Bůh, který osobně vytváří tělo Evy, přičemž používá jedno z Adamových žeber. Bůh nepotřeboval Adamovo žebro na to, aby mohl stvořit Evu; mohl to udělat stejně, jako stvořil Adama, nebo mohl říci slovo, a Eva by existovala. Bůh však měl důvod pro to, aby stvořil Evu z Adamova žebra. Pokud by byli oba stvoření nezávisle, mohlo by to znamenat, že ve své podstatě jsou úplně nezávislými jedinci. Avšak způsob, jakým byli vytvořeni, naznačuje, že oba mají být jednotní a mají se stát „jedním tělem“. Když Bůh stvořil Evu, představil ji Adamovi jako „pomoc jemu rovnou“ či „společníka“ (Gn 2,18; SNC). Byla utvořena z Adama a Bůh ji přivedl k Adamovi (Gn 2,22).

Když Bůh představil Adamovi jeho společnici, Adam byl tak nadšený, že začal mluvit ve verších (Gn 2,23). Je to první báseň v Bibli. Odráží se v ní Adamův vztah k jeho ženě a blízkost mezi nimi. Eva měla být Adamovi „rovnocennou oporou“ (Gn 2,18, B21). Žel i vědomí, že jsme si všichni rovni, se po pádu do hříchu vytratilo.

Aplikace

Často zdůrazňujeme, že jsme jako lidstvo v ráji dostali dva dary: sobotu a manželství. Oba se týkají vztahů. Jak ti tyto dary pomáhají rozvíjet vztah k Bohu a vztah k druhým lidem? (Pokud žiješ sám, neznamená to, že se tě problematika vztahů netýká. Jak píše apoštol Pavel, oba tyto způsoby života mají své výhody. Harmonické a fungující manželství a rodiny ovlivňují život církve i celé společnosti.)

Ideální manželství

⁷„Proto opustí muž svého otce i matku a připojí se k své manželce, ⁸a budou ti dva jedno tělo“; takže již nejsou dva, ale jeden. ⁹A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj! (Mk 10,7–9)

²¹V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým: ²²ženy svým mužům jako Pánu, ²³protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. ²⁴Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům. ²⁵Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval... ²⁸Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. (Ef 5,21–25.28)

Osobní studium

Nositel Nobelovy ceny za literaturu William Faulkner při určité příležitosti označil manželství za „nepodařenou instituci“ a napsal, že „jediným způsobem, jak je možné v manželství dosáhnout pokoje... je udržet si první ženu a zůstat od ní tak daleko, jak to je jen možné – s nadějí, že budeme žít déle, než ona“. To je velmi smutné hodnocení, které vystihuje stav mnohých manželství.

V Ježíšových slovech v Mk 10,7–9 je možné najít některé charakteristiky dobrého manželství. Výhody toho, když člověk odejde od svých rodičů, aby vytvořil domov se svým partnerem, jsou dobře známé. Problémy s tchyní mohou být jedním z mnoha důvodů manželských nedorozumění. Jedním z prvních kroků, který je potřeba při zakládání šťastného domova udělat, je vytvoření samostatného domova odděleného od domova rodičů. V případech, kdy to není možné, by měli všichni zúčastnění respektovat soukromí a intimnost každého manželství.

Jednota je další charakteristikou dobrého manželství. Jednota však neznamená, že by partneři měli přestat myslet sami na sebe. Jde o to, aby byli sjednoceni ve svých cílech a oba se snažili dělat to nejlepší jeden pro druhého a pro vzájemné soužití.

Ježíš též zdůraznil, že manželství má přetrvat. Manželství není běžný vztah, do kterého můžeme vstoupit nebo z něho odejít, kdy nás napadne. Manželství je celoživotní závazek. Ti, kdo nejsou připraveni zavázat se na celý život, by tento krok měli odložit, dokud nebudou připraveni.

Apoštol Pavel v Ef 5,21–33 přidává další principy dobrého manželství. Manžel má tu přednost, že odevzdává sama sebe své ženě v laskavé službě – tak jako Kristus dal sám sebe za církev. Zároveň má manželka respektovat svého muže a spolupracovat s ním při dosahování společných cílů. To je popis Božího řešení pro nesoulad, který přinesl do manželství hřích. Výsledkem vzájemné sebeobětavé lásky bude respekt, úcta a štěstí. Naše domovy mohou být předchutí nebe.

Aplikace

Uvažuj chvíli o rozhovorech, které se týkaly manželského soužití a jichž si byl svědkem za několik posledních týdnů v okruhu svých známých nebo spoluvěřících. Jaké pohledy na manželství, resp. na životní partnery v těchto rozhovorech převládaly? Mluvílo se o manželství jako o daru, nebo spíše zaznívaly stížnosti? Proč? Co můžeš udělat pro posílení manželství ve svém okolí?

Ochraňovat to, co je vzácné

²⁷Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Nezcizoložíš.“²⁸ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.²⁹ Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhodí pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. (Mt 5,27–29)

¹⁰Ježíš se zvedl a řekl jí: „Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?“¹¹ Ona řekla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“ (J 8,10.11)

Osobní studium

Bůh dal lidem v sexualitě nádherný dar. Ale podobně jako ostatní dary, které jsme dostali, není bez podmínek. Je to dar, s kterým nemůžeme zacházet neuváženě. Bůh ustanovil velmi jasná pravidla: Sexuální vztah se má odehrávat mezi mužem a ženou – a to pouze v rámci manželství. Sexuální vztah mimo manželství je hříchem.

Ježíš bere otázku věrnosti velmi vážně. Je správné, že se v našem chápání evangelia zaměřujeme na milost a odpuštění, které Ježíš přináší hříšníkům. Neměli bychom však zapomínat na vysokou úroveň morálky, podle které Kristus žil a kterou hlásal. Je velmi těžké představit si ještě silnější varování před sexuální nemoralitou, než jak to Ježíš vyjádřil v Mt 5,27–30. Vyrvat si oko? Utnout si ruku? Pokud má čistota našeho života takovou cenu a tak moc na ní záleží, pak bychom ji neměli brát na lehkou váhu.

„Pokud by všichni, kteří tvrdí, že zachovávají Boží zákon, byli opravdu bez viny, moje duše by jákala. Ale není tomu tak. Dokonce i někteří, kteří říkají, že zachovávají všechna přikázání, jsou vinni nevěrou. Co mohu říci, abych probudila jejich otupělé smysly? Přísné zachovávání morálních principů je jedinou ochranou naší duše.“ (CH 621.622)

Ježíšovo varování v kázání na hoře (Mt 5,27–30) je velmi silné a ukazuje na ideál, který máme následovat. Křesťanství však není náboženství, které stojí na dodržování norem. Život podle Boží vůle je odpovědí na přijatou milost a dílem působení Ducha svatého. Příběh o ženě, která byla přistižena při cizoložství (J 8,1–11), ukazuje, jak je důležité projevit soucit a milosrdenství těm, kteří ve svém životě selhali a činí pokání. Ve všem je potřebné najít správnou rovnováhu.

Aplikace

Jak můžeme dosáhnout správné rovnováhy mezi snahou žít podle Božích rad a tím, že budeme projevovat soucit a milosrdenství těm, kteří padli? (Uvažuj nad tím v souvislosti s příběhem zaznamenaným v Janově evangeliu 8. kapitole.) Co můžeš udělat pro lidi, kteří podléhají hříchu a vzdalují se od Boha?

Manželství jako metafora vztahu Boha a církve

¹⁴Nebudeš se klanět jinému bohu, protože Hospodin, jehož jméno je Žárlivý, je Bůh žárlivě milující. ¹⁵Nezavřeš smlouvu s obyvateli té země. Budou se svými bohy smilnit a svým bohům obětovat a tebe pozvou, abys jedl z jejich obětního hodu; ¹⁶a ty budeš brát z jejich dcer manželky pro své syny a jejich dcery budou se svými bohy smilnit a svádět tvé syny, aby smilnili s jejich bohy. (Ex 34,14–16)

²⁸Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. ²⁹Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; ³⁰vždyť jsme údý jeho těla. ³¹„Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo.“ ³²Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev. (Ef 5,28–32)

⁷„Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila ⁸a byl jí dán zářivě čistý kment, aby se jím oděla.“ Tím kmentem jsou spravedlivé skutky svatých. ⁹Tehdy mi řekl: „Piš: Blaze těm, kdo jsou pozváni na svatbu Beránkovu.“ A řekl mi: „Toto jsou pravá slova Boží.“ (Zj 19,7–9)

Osobní studium

Ve Starém i Novém zákoně je manželství v některých případech používáno jako symbol vztahu Boha s jeho lidem. V Písmu proto při různých příležitostech nacházíme obraz nevěrné ženy jako symbol odpadnutí, které bylo ve starověkém Izraeli časté. Například v knize Exodus Bůh říká, že jeho lid nemá mít žádné vztahy s pohany. Ti by totiž mohli svým uctíváním různých božstev (které bylo v určité míře založené na prostituci) svést Izrael ze správné cesty.

Přečti si následující biblické oddíly. U každého z nich si polož tyto otázky:

Jak je v pasáži popsán vztah mezi Bohem a jeho lidem? O co Bohu jde? Jaké nebezpečí hrozí jeho lidu? Co Bůh věřícím nabízí? Co od nich očekává?

Ex 34,14–16

Jr 3,14

Ef 5,28–32

Zj 19,5–9

Vztah v ideálním manželství je přirovnáván ke vztahu mezi Bohem a jeho lidem. Obraz církve jako Kristovy nevěsty ukazuje na jednotu mezi věřícími a Ježíšem, zejména když tento obraz vnímáme v kontextu biblického ideálu manželství – tedy jednoho muže a jedné ženy v laskavém, sebeobětavém vztahu. Bůh zve svůj lid, aby s ním vstoupil právě do takového blízkého a důvěrného vztahu. Jde o nádherný obraz Božího zájmu o jeho lid. Bůh touží, aby nám mohl být blízko.

Aplikace

Jaké rozhodnutí můžeš udělat, abys byl v bližším vztahu s Bohem? Proč je to záležitostí volby, kterou můžeš udělat pouze ty?

Podněty k zamyšlení

Správné pochopení morálky (zejména v sexuální oblasti) je spojené se správným pochopením našeho původu. Například evoluční teorie nijak nespojuje sexuální chování s morálkou. I v říši zvířat je mnoho „vztahů“ – některé jsou promiskuitní, jiné polygamní a jen nemnohé z nich monogamní. Některé studie však odhalily, že i část zvířat, která se zdají být na první pohled monogamní, tak v některých případech taková nejsou. U některých druhů samička může porodit mláďata, která nejsou všechna od jednoho samce. Bez objektivních standardů morálky, které jsme obdrželi od našeho Stvořitele, bychom neměli žádné základy pro hodnocení sexuálního chování jako morálně správného či špatného. Současný tlak na uzákonění homosexuálních partnerství je ilustrací této problematiky. Jen ve světle stvoření můžeme manželství správně pochopit.

„Jak ve Starém, tak i v Novém zákoně je manželství symbolem posvátného svazku lásky mezi Kristem a jeho lidem. Veselá nálada, která na svatbě panovala, vyvolávala v Ježíši představy radosti, která zavládne v den, kdy přivede svou nevěstu do otcovského domu a vykoupení zasednou se svým Vykupitelem ke svatební večeři Beránka.“ (TV 93; DA 151)

Otázky k rozhovoru

1. *Darwinova evoluční teorie popírá biblické stvoření. Jaká pravidla pro sexuální chování (pokud vůbec nějaká) přináší darwinizmus a v čem jsou v rozporu s biblickým ideálem?*
2. *Uvedte některé biblické příklady dobrého manželství a šťastného domova. A naopak, uvedte biblické příklady nešťastného manželství a domova. Co se z nich můžeme naučit?*
3. *Pokuste se definovat věrnou ženu z Př 31,10–31. Jaký charakter by měl mít muž takové ženy?*
4. *Jakým způsobem se může váš sbor stát místem, které bude posilovat a povzbuzovat ideál manželství? Jaké praktické věci může váš sbor udělat, aby tento cíl podpořil?*

Správcovství a životní prostředí

Texty na tento týden:

Gn 1,26; 2,15; Ž 8,4-7; 50,10; Zj 4,11; Ex 20,8-11; 1K 6,19.20; Jk 1,17.18

Základní verš

„A Bůh jim požehnal a řekl jim: ‚Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.‘“ (Gn 1,28)

Svět, ve kterém žijeme, je darem lásky od Boha Stvořitele, jenž „učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7). Člověk byl stvořen tak, aby mohl rozvíjet vztah se svým Stvořitelem, s jinými lidmi i s okolním prostředím. Z toho vyplývá, že ochrana přírody a starost o ni je propojená s naší službou Bohu.

„Protože lidská chudoba a degradace životního prostředí jdou ruku v ruce, zavazujeme se ke zlepšení kvality života všem lidem. Naším cílem je dlouhodobě udržitelný rozvoj zdrojů na podporu lidských potřeb. ... Tímto závazkem utvrdíme naši zodpovědnost za správcovství Božího stvoření a věříme, že k úplné obnově dojde pouze zásahem Boží ruky.“ (Úryvek z dokumentu Péče o stvoření – vyjádření k životnímu prostředí, který vydala Generální konference církve adventistů.)

Vláda nad stvořením

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ (Gn 1,26)

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. (Gn 2,15)

⁴Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: ⁵Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? ⁶Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. ⁷Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš. (Ž 8,4–7)

Osobní studium

Podle textu v Gn 1,26 Adamovo „panování“ zahrnovalo vše stvořené – a to jak v moři, tak na zemi a ve vzduchu. „Vláda“ či „panování“ v sobě zahrnuje aspekt moci nad stvořenými bytostmi. Neříká se zde nic o nadvládě nad přírodními zákony či silami. Jsou zmiňovány pouze stvořené organizmy. Tato nadvláda byla univerzální – Adam byl vlastně vládcem celé země.

Velmi pěkně je tato myšlenka shrnuta v Žalmu 8. Co může znamenat, že je člověk korunován „slávou a důstojností“? Podle Gn 2,19 jedním z prvních úkolů Adama bylo pojmenovat zvířata. V biblických dobách mělo jméno zásadní význam. Jméno neoznačovalo jen konkrétní osobu, ale často také její postavení. Zodpovědnost pojmenovat zvířata, kterou Bůh Adamovi svěřil, byla potvrzením Adamova postavení vládce nad zvířaty.

Adamovi byla také svěřena péče o zahradu v Edenu. Měl ji obdělávat a střežit (Gn 2,15). Hebrejské slovo, které je zde přeloženo jako „střežit“, má také další významy: udržovat, dohlížet či ochraňovat. Bůh vyjádřil svou lásku k Adamovi tak, že mu daroval zahradu Eden. Bůh svěřil Adamovi odpovědnost za tuto zahradu – a to je dalším příkladem vlády nad světem, kterou Adam při stvoření dostal.

Aplikace

Jaké by mělo mít naše chápání příběhu stvoření a Boha jako Stvořitele vliv na to, jak se chováme k životnímu prostředí? Proč by nás toto pochopení mělo chránit před nezájmem o životní prostředí, anebo naopak před extrémním zaměřením se na problematiku životního prostředí?

Péče o okolní svět

Hoden jsi, Pane a Bože náš, přijmout slávu a čest i moc, neboť jsi stvořil všechny věci, z tvé vůle byly stvořeny a trvají. (Zj 4,11; B21)

Všechna lesní zvěř mi patří i dobytek... (Ž 50,10)

Osobní studium

Text ve Zj 4,11 se radikálně odlišuje od běžného ateistického postoje, který předpokládá, že svět nemá stvořitele a vše vzniklo pouhou náhodou. Podle biblické zprávy však stvoření zvířat nebylo náhodné, ani zvířata nebyla jakýmsi vedlejším produktem. Bůh tvořil s jasným záměrem. Byla to jeho vůle, že budou existovat. Toto poznání by nás mělo ovlivňovat v tom, jak se chováme ke stvoření – v tomto případě ke zvířatům (Ex 23,5; Pj 12,10; L 14,5).

Kruté zacházení se zvířaty a nezájem o jejich utrpení lidé běžně považují za projevy poruchy osobnosti. Existuje mnoho organizací, které se starají o správné zacházení se zvířaty. Na druhé straně někteří lidé zabředli do extrému a tvrdí, že lidé nejsou důležitější než zvířata, a proto by lidé v porovnání se zvířaty neměli mít žádné výhody. Takovéto myšlenkové pochody logicky vyplývají z evolučního modelu původu člověka. Pokud se vznik lidí a zvířat odlišuje pouze na základě časové posloupnosti a náhody, proč by se měli v něčem výrazně odlišovat? Jeden filozof dokonce argumentoval, že slepice či ryby jsou větší „osobnosti“ než právě narozené dítě. Jakkoliv absurdně mohou tyto názory vypadat, jsou jen logickou aplikací ateistické evoluční teorie.

Bible přináší zcela odlišný pohled. Lidé měli v Božím plánu stvoření mimořádné postavení (Gn 3,21; Ex 29,38; Lv 11,3).

Aplikace

Představ si, že zastáváš stanovisko ateistické evoluční teorie. Zkus logicky zdůvodnit, proč by se mělo se zvířaty zacházet stejně jako s lidmi. Jak si na základě podobné argumentace můžeš uvědomit, jak naše předporozumění formuje závěry, ke kterým se v našich úvahách dopracujeme?

Sobota a životní prostředí

⁸Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. ¹⁰Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. ¹¹V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,8–11)

Osobní studium

Jak již bylo zmíněno, myšlenka správcovství v kontextu naší péče o životní prostředí je úzce spojena s otázkou stvoření. Náš postoj k tomu, jak vznikl svět, ovlivní i náš postoj k tomu, jak se k němu máme chovat.

Někteří lidé jsou přesvědčeni, že je potřeba přírodu „zžitkovat“ – někdy dokonce vydrancovat či vyčíst – aby mohli naplnit své potřeby a touhy. Jiní přírodu „uctívají“, jako by ona sama byla božstvem (Ř 1,25). Biblický pohled přináší vyvážený pohled na to, jak se máme chovat ke světu, který pro nás Bůh stvořil.

Příkladem tohoto postoje je přikázání o sobotním odpočinku (Ex 20,8–11). „Bůh oddělil sobotu – sedmý den – jako památku a stále se opakující připomínku jeho stvořitelského činu a řádu světa. Adventisté sedmého dne obnovují jedinečný vztah s Bohem Stvořitelem a jeho stvořením právě tím, že v tento den odpočinou od všední práce. Dodržování sobotního odpočinku podtrhuje důležitost našeho spojení s životním prostředím.“ (Péče o stvoření – vyjádření Generální konference k životnímu prostředí)

Sobota nás odkazuje ke skutečnosti, že Bůh stvořil nejen nás, ale i svět, který obýváme. Je to neustálá připomínka, že nejsme nezávislí. To znamená, že nemůžeme – ve vztahu k sobě i ke světu okolo nás – dělat, co nás napadne. Sobota nás učí, že jsme správci, a správcovství přináší zodpovědnost. V textu přikázání je naznačeno, že zodpovědnost zahrnuje to, jak se chováme k těm, kteří s námi mají něco společného.

Aplikace

Přemýšlej o tom, jak se chováš k lidem – zvláště k těm, kteří jsou ti nějak podřízeni (například v práci) nebo jsou na tobě závislí (například nezletilé děti). Chováš se k nim s respektem, férově a s porozuměním? Anebo zneužíváš své postavení a moc? Pokud je to tak, změň své chování, neboť se všichni jednou budeme ze svých činů zodpovídat...

Odpovědnost za zdraví

19Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě! 20Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha. (1K 6,19.20)

Osobní studium

Jak již bylo několikrát zmíněno, vše bylo na počátku při stvoření „dobré“, dokonce „velmi dobré“. Stvořitel vytvořil dokonalé stvoření. Nebyly žádné nemoci, bolest ani smrt. V evolučním modelu jsou choroby, bolest a smrt součástí formování života, ve stvoření podle biblického modelu se tyto záležitosti staly součástí života až po pádu do hříchu. Proto si na pozadí příběhu o stvoření můžeme lépe uvědomovat biblický koncept zdraví a uzdravení.

Neoddělitelnou součástí našeho těla je mozek, který naše tělo nejen řídí, ale zároveň přijímá informace ze všech jeho částí. Prostřednictvím mozku přemýšlíme, plánujeme, děláme rozhodnutí. Mozek je důležitý i pro to, abychom dokázali uvažovat o Bohu a mohli rozlišovat mezi dobrem a zlem. Měli bychom udělat všechno pro to, aby naše tělo i mozek fungovaly co nejlépe. Pokud se svým tělem nezacházíme správně, ničíme sami sebe nejen po tělesné, ale i po duševní a duchovní stránce. Když tedy promyšlíme slova apoštola Pavla (1K 6,19.20) do důsledku, pak zjišťujeme, že celá problematika zdraví a naší péče o tělo – Boží chrám – je etickou otázkou s dosahem do věčnosti.

Péče o zdraví je součástí našeho vztahu k Bohu. Samozřejmě, mnohé aspekty našeho zdraví nemůžeme ovlivnit vůbec nebo jen zčásti. Nikdo z nás nemá dokonalé geny, nikdo z nás se nemůže vyhnout působení neznámých chemických látek či škodlivin, každý je vystaven riziku zranění, které může poškodit naše zdraví. Bůh to vše ví. Naši zodpovědnosti však je, abychom se starali o své zdraví nejlépe, jak umíme, protože jsme ho dostali jako dar od Boha.

„Ať se nikdo, kdo o sobě říká, že je zbožný, nestaví lhotejně ke svému zdraví. Ať si nemyslí, že nestřídmost není hřích a že nemůže ovlivnit duchovní život. Mezi fyzickým zdravím a morálkou existuje úzké propojení. Naše tělesné návyky mohou výrazně zlepšit nebo zhoršit úroveň našich morálních postojů. Každý zvyk, který nepřináší zdravé fungování lidského těla, degraduje vyšší a vznešenější schopnosti.“ (RH 25. 1. 1881)

Aplikace

Jak již bylo zmíněno, existuje mnoho věcí, které v souvislosti s naším zdravím nemůžeme ovlivnit. Současné výzkumy však ukazují, že zdravý životní styl pozitivně ovlivňuje naše zdraví. Jaké praktické kroky můžeš udělat, abys zlepšil své zdraví? Naplánuj si alespoň jeden konkrétní krok (střídmost, víc spánku, pohybu...). Poděl se o tento plán se svým přítelem.

Principy správcovství

17 „Každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování“ je shůry, sestupuje od Otce nebeských světél. U něho není proměny ani střídání světla a stínu. 18 Z jeho rozhodnutí jsme se znovu zrodili slovem pravdy, abychom byli jakoby první sklizní jeho stvoření. (Jk 1,17.18)

Osobní studium

Správcovství (péče o to, co je nám svěřeno) často spojujeme s financemi. Správcovství však zahrnuje mnohem víc oblastí. Ať už jde o peníze, životní prostředí, nebo naše zdraví, existují principy dobrého správcovství. Tyto principy mají svůj základ ve stvoření. Protože Bůh je náš Stvořitel a vše, co máme a jsme, je jeho dar, chceme být dobrými správci toho, co nám svěřil.

Přečti si Mt 25,14–30. Všimni si, jak podobenství ilustruje odměnu dobrého správce. Jaké je poselství tohoto podobenství v souvislosti s principy správcovství?

„Kristus svěřuje služebníkům ‚svůj majetek‘, který mají použít v jeho prospěch. Každému svěřil určitou práci. Každý má své místo v Božím plánu. Každý má spolupracovat s Kristem pro záchranu dalších. Tak jako je jisté, že máme připravené místo v nebeských příbytcích, tak je také jisté, že nám Bůh na zemi určil místo, kde máme pro něj pracovat.“ (PM 165; COL 326.327)

Aplikace

Jak využíváš dary, které ti Bůh svěřil (pamatuj při své odpovědi na to, že „každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování je shůry, sestupuje od Otce nebeských světél“)? Jaká rozhodnutí můžeš udělat, abys lépe používal své dary ve službě na Božím díle?

Podněty k zamyšlení

„Kristovi následovníci jsou vykoupeni, aby sloužili. Pán Ježíš učí, že pravým smyslem života je služba. Kristus sám sloužil a od všech svých následovníků požaduje, aby sloužili Bohu a bližním. Kristus zde představuje světu vyšší pojetí života, než jaké kdy lidé poznali. Když člověk žije pro druhé, dostává se do spojení s Kristem. Zákon služby se stává spojovacím článkem, který nás pojí s Bohem a bližními.“ (PM 164.165; COL 326)

Péče o stvoření – vyjádření k životnímu prostředí

Svět, ve kterém žijeme, je darem milujícího Boha Stvořitele, toho, „kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7; 11,17.18). Součástí jeho stvoření jsou lidé, záměrně stvoření se vztahem k Němu, jiným osobám a okolnímu světu. Proto adventisté sedmého dne zachovávají a pečují o vztah a službu Bohu. Bůh oddělil sobotu – sedmý den – jako památku a stále se opakující připomínku jeho stvořitelského činu a řádu světa. Adventisté sedmého dne obnovují jedinečný vztah s Bohem Stvořitelem a jeho stvořením právě tím, že v tento den odpočinou od všední práce. Dodržování sobotního odpočinku podtrhuje důležitost našeho spojení s životním prostředím. Rozhodnutí člověka o neposlušnosti vůči Bohu zkazilo původní řád stvoření, což vyústilo v disharmonii, jež je v rozporu s Božím záměrem. Proto jsou voda i vzduch znečištěné, lesy a divoká příroda poničené a přírodní zdroje vyčerpané. Protože lidé jsou součástí Božího stvoření, soustředíme se i na osobní zdraví a zdravý životní styl. Jsme zastánci celostního přístupu k životu a odmítáme užívání látek, jako je tabák, alkohol a další drogy, které poškozují tělo a zneužívají světové přírodní zdroje; propagujeme také jednoduchou vegetariánskou stravu.

Jako adventisté sedmého dne se zavazujeme k respektujícím a vstřícným mezilidským vztahům, uznáváme náš původ a uvědomujeme si lidskou důstojnost jako dar od Stvořitele. Protože lidská chudoba a degradace životního prostředí jdou ruku v ruce, zavazujeme se ke zlepšení kvality života všem lidem. Naším cílem je dlouhodobě udržitelný rozvoj zdrojů na podporu lidských potřeb. Skutečný rozvoj péče o přírodní prostředí závisí na osobním i společném úsilí. Přijímáme výzvu k obnovení celkového Božího plánu. Vedení vírou v Boha se zavazujeme k podpoře obnovy, která vyvstává na osobní i ekologické úrovni od zanícených lidí oddaných službě Bohu a lidskosti.

Tímto závazkem utvrzujeme naši zodpovědnost za správcovství Božího stvoření a věříme, že k úplné obnově dojde pouze zásahem Boží ruky.

(Toto prohlášení bylo schváleno a odsouhlaseno Výkonným výborem Generální konference Církve adventistů sedmého dne na výročním zasedání v Silver Spring v USA dne 12. října 1992.)

Otázky k rozhovoru

- 1. Někteří zastánci sekularizmu navrhovali, že by se život neměl poměřovat podle toho, zda jde o život lidí a zvířat, ale podle toho, jaký má potenciál pro prožívání příjemného života. Dle tohoto názoru je tedy možné cenit si mladého zdravého šimpanze více než starého a nemocného člověka. Co je ne-správné na tomto názoru? Jak bychom jako křesťané měli reagovat na tento typ myšlení?**
- 2. Přemýšlejte společně o prohlášení naší církve s názvem Péče o stvoření. Jak nás vhodný pohled na stvoření může uchránit před tím, abychom nesklouzli k některému z extrémních stanovisek?**

Sobota – dar z ráje

Texty na tento týden:

Gn 2,1–3; Žd 4,3.4; Dt 5,12.15; Ex 31,13; Mk 2,27.28; 2Pt 3,3–7; Ž 92

Základní verš

„Vždyť Syn člověka je pánem soboty.“ (Mt 12,8; ČSP)

Stvoření bylo dokončeno na konci šestého dne (Gn 2,1.2). Ze světa se stalo obyvatelné místo, které bylo naplněno živými bytostmi. Adam a Eva byli stvořeni, aby byli obrazem Božím. Bůh byl spokojený s tím, co utvořil. Život v rajske zahradě by však nebyl úplný. Bůh přidal sedmý den – sobotu (Gn 2,1–3).

Zpráva o sobotě, kterou nacházíme v Genesis 2. kapitole, je v rozporu s tvrzením, že sedmý den je „židovská“ sobota. Proč? Protože Bůh „požehnal a posvětil sedmý den“ (Gn 2,3) už v ráji – tedy před pádem člověka do hříchu a o hodně dříve, než si vyvolil a povolal židovský národ. Sobota je památkou na stvoření celého lidstva (nejen pouze Židů), a proto se celé lidstvo může těšit z požehnání sobotního dne.

Tento týden se budeme věnovat biblickému učení o sobotě – daru, který jsme dostali od Boha.

Stvoření a sedmý den

¹Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. ²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. ³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2, 1–3)

³Neboť do odpočínutí vcházíme jen my, kdo jsme uvěřili, jak bylo řečeno: „Přísahal jsem ve svém hněvu: Do mého odpočínutí nevejdou!“ To řekl Bůh, ač jeho odpočínutí trvá od chvíle, kdy stvořil svět. ⁴O sedmém dni je přece v Písmu řečeno: „I odpočinul Bůh sedmého dne od všeho svého díla.“ (Žd 4,3.4)

Osobní studium

V Ex 20,8.11 je ve čtvrtém přikázání zmínka o stvořitelském týdnu. Je to odkaz na zahradu Eden, na dokonalejší svět bez hříchu, který utvořil Stvořitel. „Sobota nebyla na Sínaji ustanovena jako nová instituce, protože byla dána už při stvoření. Odkazuje na Boha jako Stvořitele nebe a země, čímž odlišuje pravého Boha od falešných bohů.“ (NUD 144; PP 307)

Také Gn 2,1–3 spojuje sobotu se stvořením. Tyto verše podporují myšlenku, že Bůh stvořil náš svět za šest dní – a ne v průběhu milionů let, jak to tvrdí teistická evoluční teorie. Je zajímavé, že v těchto prvních třech verších je sobota zmíněna několikrát. Tyto verše nás nenechávají na pochybách, který den je sobota. Ukazují totiž, že sobotu předcházelo šest dní stvoření.

V Žd 4,3.4 se autor zmiňuje o odpočinku. Verše obsahují i popis stvoření z knihy Genesis. Tento text je možné považovat za potvrzení historicity stvoření, které se odehrálo v průběhu šesti dnů, po nichž následoval den odpočinku. V současnosti mnoho lidí zpochybňuje skutečnost, že Bůh stvořil svět za šest dnů. Chtějí, aby pravdivost biblického záznamu byla podpořena vědeckými důkazy. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že věda je založena na nejistotě, předpokladech a počítá s náhodnými procesy. Proto není příliš moudré používat vědecké postupy k „dokázání“ šestidenního stvoření.

Aplikace

Bůh nás nezabavil možností pochybovat. „Věra totiž musí spočívat na svědectví, nikoli na důkazech. Lidé, kteří chtějí pochybovat, mají možnost. Ale ti, kdo touží po poznání pravdy, najdou pro věru dostatečný základ.“ (VYCH 101; ED 169) Jaké jsou tvoje důvody pro věru? Proč jsou silnější než pochybnosti?

Význam sobotního odpočinku

¹²Zachovávej sobotní den, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. ¹⁵Pamatuj, že jsi byl v egyptské zemi otrokem a Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží. To proto ti Hospodin, tvůj Bůh, přikázal, abys dodržoval sobotní den. (Dt 5,12.15; B21)

Promluv k synům Izraele: Zachovávejte mé soboty, neboť to je znamení mezi mnou a vámi po všechna vaše pokolení, abyste věděli, že já jsem Hospodin, váš Posvětitel. (Ex 31,13; B21)

Osobní studium

Přikázání o sobotě, tak jak je zaznamenáno v Dt 5,12.15, se mírně odlišuje od záznamu v Ex 20,8–11. V Deuteronomiu Mojžíš Izraelcům připomíná, aby zachovávali sobotu. Jako důvod uvádí skutečnost, že je Bůh vysvobodil z Egypta. Text neříká nic o šestidenním stvoření ani o tom, že sobota je Božím dnem odpočinku. Důraz je zde kladen na spasení, vysvobození, vykoupení. A tím, kdo vysvobozuje, je Ježíš (1K 10,1–4).

V textech Ex 31,13 a Ez 20,12 nacházíme další důvody pro zachovávání soboty. Připomínají nám, že jen Bůh nás může posvětit. Jen Stvořitel nám může stvořit nové srdce. Přemýšlej o třech důvodech pro zachovávání soboty a o tom, jak spolu navzájem souvisejí. (1) Sobotu zachováváme v sedmý den, abychom si připomínali, že Bůh tvořil šest dnů a v sedmém dnu odpočíval. (2) Sobotu zachováváme v sedmý den, protože Bůh je ten, kdo nás v Kristu vysvobodil a spasil. (3) Sobotu zachováváme i proto, že Bůh nás posvěcuje – což je výsledkem Boží stvořitelství (Ž 51,9; 2K 5,17).

Názory, které popírají šestidenní stvoření, upozadují Boží milost a zvětšují hodnotu našeho vlastního úsilí stát se dostatečně dobrými pro to, abychom dosáhli spasení. Příběh stvoření nám připomíná naši úplnou závislost na milosti a zástupné oběti Ježíše Krista.

Aplikace

Přemýšlej o tom, že tvé vykoupení je plně závislé na Bohu. Stejně tak je na Bohu závislá i naše existence. (Koneckonců, nakolik jsi mohl ovlivnit to, že se narodíš?) Jak ti může sobota pomoci k lepšímu porozumění tvé závislosti na Boží milosti ve všech oblastech tvého života? Jak by mělo toto poznání ovlivnit tvůj způsob života?

Ježíš a sobota

²⁷A řekl jim: „Sobota byla učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. ²⁸Takže Syn člověka je také pánem soboty.“ (Mk 2,27.28; ČSP)

Osobní studium

V textu zaznamenaném v Mk 2,27.28 Ježíš zjevuje důležitou pravdu o sobotě. Princip, který je v jeho slovech obsažen, můžeme aplikovat i na naše vlastní prožívání.

Ježíš a jeho učedníci právě procházeli okolo pole s obilím. A protože učedníci byli hladoví, utrhli si několik klasů a zrna snědli. To, že si utrhli několik klasů, když procházeli okolo pole, nebyl problém – nebyla to krádež – pravidla v tehdejší společnosti to dovolovala. Jídlo je potřebné. Bylo přijatelné, aby učedníci utišili svůj hlad tím, že snědli to, co našli u cesty. Problém byl v tom, že náboženští vůdcové pokládali svá pravidla pro zachování soboty za důležitější než lidi. Právě tato rozdílnost v chápání soboty byla neustálým zdrojem neshod mezi Kristem a farizeji. Ježíšova odpověď naznačovala, že jejich priority nebyly správně nastaveny. Sobota má být dnem přinášejícím lidem požehnaní, a ne důvodem pro prodloužení jejich utrpení.

Aplikace

Jaké další činnosti dělal Ježíš v sobotu navzdory tomu, že to vyvolávalo rozpory? Přečti si texty v Mt 12,9.13; L 13,10–17; J 5,1.17. Jaké souvislosti vidíš mezi zkušenostmi popsány v těchto textech a tvou vlastní zkušeností? Co můžeš udělat pro to, aby měla pro tebe sobota podobný význam jako pro Ježíše?

Sobota a poslední dny

³Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, ⁴a budou se posmívat: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.“ ⁵Těm, kdo toto tvrdí, zůstává utajeno, že dávná nebesa i země byly vyvolány slovem Božím z vody a před vodou chráněny. ⁶Vodou byl také tehdejší svět zatopen a zahynul. ⁷Týmž slovem jsou udržována nynější nebesa a země, dokud nebudou zničeny ohněm; Bůh je ponechal jen do dne soudu a záhuby bezbožných lidí. (2Pt 3,3–7)

Osobní studium

Text v 2Pt 3,3–7 ukazuje, jak vypadají lidé, pro které je konec světa pouze důvodem pro posměch. „Posměvači“ tvrdí, že se v přírodě vše odehrává tak, jako tomu bylo odedávna. Neděje se nic výjimečného. Vždyť věci šly vždy stejně a bude tomu tak pořád – dokud naše planeta přirozeně nezanikne. Toto tvrzení používají pro popření toho, že Hospodinův den přijde tak, jak zaslíbil.

Je zajímavé, jak Petr spojuje popření druhého příchodu Krista s odmítnutím záznamu o stvoření (a potopy). Jedno odmítnutí tak vede k odmítnutí dalších důležitých pravd.

V Zj 14,6,7 je zapsána zpráva o poselství, které bude hlášáno v posledních dnech – s velkou mocí, uprostřed pochybností a urážek. Posměvači se mýlí. Soud přijde. Jsme povoláni k tomu, abychom oslavovali toho, který „učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7). V tomto verši je použit „jazyk stvoření“ z Ex 20,11. Ukazuje na význam stvoření a soboty na konci věků. Sobota úzce souvisí s biblickým příběhem o stvoření a záchraně. Odmítnutí biblického popisu stvoření znamená i odmítnutí doslovného sedmého dne – soboty. Důsledky tohoto procesu jsou popsány ve Zj 14,8–10.

Bůh povolává lidi, aby ho uctivali jako Stvořitele. Sedmý den – sobota – je nejvýraznějším symbolem v Bibli, který ukazuje a představuje Boha jako Stvořitele. Není se proto co divit, že sobota bude v posledních dnech tak důležitá.

Aplikace

Jak odmítnutí doslovného šestidenního stvoření oslabuje důležitost sedmého dne – soboty? Jak se může oslabené chápání důležitosti soboty projevit v praktickém životě?

Sobotní žalm

¹Zpívaný žalm pro sobotní den. ²Krásné je Hospodina velebit, tvé jméno opěvovat, Nejvyšší! ³Vyprávět o tvé lásce za svítání, o tvé věrnosti zpívat za noci ⁴při loutně s deseti strunami, za doprovodu citory. ⁵Svými skutky jsi mě, Pane, obšťastnil, proto chci zpívat o díle rukou tvých. ⁶Jak veliké jsou, Hospodine, skutky tvé, jak jsou tvé záměry velmi hluboké! ⁷Tupý člověk o tom neví nic, omezenec vůbec netuší, ⁸že jako tráva rostou ničemní a všichni zločinci že vzkvétají, aby vyhlazeni byli navždycky. ⁹Ty však, Hospodine, jsi vyvýšen navěky! ¹⁰Jistěže, Hospodine, nepřítelé tví, jistěže nepřítelé tví budou zničeni: rozprášení budou všichni zločinci! ¹¹Můj roh však pozvedneš jako roh buvolí, čerstvým olejem mě pokropíš. ¹²Uvidím pád těch, kdo mě špehují, o zkáze bídáků, kteří mě napadají, uslyším! ¹³Spravedlivý ale jak palma pokvete, jak cedr v Libanonu poroste. ¹⁴V Hospodinově domě kdo jsou vsazeni, v nádvořích našeho Boha vzkvétají. ¹⁵Ovoce ponosou ještě ve stáří, čerství zůstanou a plní sil. ¹⁶Zvěstovat budou Hospodinovu poctivost – on je má Skála, je každé křivdy prost! (Ž 92; B21)

Osobní studium

Co říká Žalm 92 o tom, jak bychom měli svítit sobotu? Proč bychom se měli při přemýšlení o Bohu radovat?

Žalmista znal Hospodina, věděl, jaký Bůh je. Věděl také, co Bůh učinil a co v budoucnosti ještě udělá. A právě proto se raduje. Je zajímavé, kolik témat se v tomto žalmu pro sobotní den nachází.

(1) Obsahuje chválu a vděčnost Bohu za jeho lásku, milost a věrnost. (2) Dále je zdůrazněno, že Bůh je Stvořitel. (3) Objevuje se v něm i téma soudu. V Bibli není soud zaměřen jen proti bezbožným, ale i ve prospěch spravedlivých (Da 7,20–28). Tyto dva rozměry soudu jsou v tomto žalmu přítomny.

Žalm 92 zdůrazňuje, že sobota je svatá a je dnem radosti v Hospodinu – radosti nad tím, že nás stvořil, co pro nás dělá a co zaslíbil, že učiní. Tónem tohoto žalmu je chvála a radost. Můžeme prožívat vnitřní pokoj a radost, protože víme, co Hospodin vykonal a vykoná.

Dostali jsme nádherný dar. Jednu sedminu našeho života můžeme trávit odpočinkem – odděleni od zaneprázdněnosti a stresu každodenního života, s myslí upřenou na našeho Stvořitele.

Aplikace

Jak se můžeš naučit těšit se ze soboty tak, jak to dělá žalmista? Pokud nemáš tuto zkušenost, co může být důvodem?

Podněty k zamyšlení

„Bůh stvořil člověka k obrazu svému. To není mysterium. Není důvodu předpokládat, že se člověk vyvinul z nižších forem živočišné nebo rostlinné říše pomalým vývojem po etapách. Takové učení snižuje velké dílo Stvořitelovo na lidské pojetí, přizemní a omezené. Lidé tak dychtí po tom, zbavit Boha nadvlády nad vesmírem, že degradují člověka a zbavují ho důstojnosti jeho původu. Ten, jenž posel oblohu hvězdnými světy a pole nádhernými květy, jenž naplnil zemi a nebe divy své moci, korunoval své dílo tím, že stvořil bytost, již dal vládnout této zemi a jež byla hodna ruky, která jí dala život. Genealogie lidského rodu začíná u velkého Stvořitele a nevychází z vývojové řady mikrobů, měkkýšů a čtvernožců.“ (PP 22; PP 45)

Otázky k rozhovoru

- 1. Proč je vztah mezi sobotou a stvořením tak významný? Jak můžeme vysledovat tuto souvislost ze Zj 14,6.7? (Společně se zamyslete nad otázkou uvedenou v oddílu na středu.)*
- 2. Přibližně v té samé době, když Charles Darwin začal veřejně prezentovat svou evoluční teorii, Bůh povolal církev, která dodržovala sedmý den – sobotu – podle Božího přikázání. Bůh povolal tuto církev, aby hlásala trojandělské poselství ze Zjevení 14. kapitoly, které nás vybízí, abychom oslavovali toho, který stvořil nebesa i zemi. Je velmi tragické, když ti, kteří se hlásí k církvi adventistů, někdy argumentují ve prospěch evoluce. Proč to tak je? V čem je tato cesta slepá? Co může způsobit?*
- 3. V posledních letech věda odhaluje složitost světa, kterou si ani neumíme představit. Charles Darwin ve své době nevěděl, jak je komplikovaná „jednoduchá“ buňka. Je velkou ironií, že mnoho vědců věří, že život vznikl náhodou. Čím složitější je život, tím méně je pravděpodobné, že vznikl náhodou. Čím víc nám věda odhaluje složitost života, o to méně je pravděpodobná vědecká evoluční teorie o vzniku života. Uvažujte společně o těchto souvislostech.*

Stvoření a evangelium

Texty na tento týden:

Gn 3,9–15.19.21; Iz 53,5; 59,1.2; J 1,4; Ř 5,6–10; Ga 3,13; Mt 27,46; Ž 51,12; Ez 36,26.27; 2K 5,17; Ef 2,10

Základní verš

„Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.“ (1K 15,22)

Podle biblického záznamu byli Adam a Eva stvořeni, aby byli „obrazem Božím“. Neměli žádnou chybu, žádný morální nedostatek. Navíc dostali dar svobodné volby, která je předpokladem schopnosti milovat. Když se Adam s Evou postavili proti Bohu, padli do satanových rukou (Žd 2,14). Jejich čin přivedl pod satanovu nadvládu celý svět. Ježíš přišel, aby zničil satanovo dílo (1J 3,8) a osvobodil nás z jeho moci. Zemřel místo nás a tím nám nabídl život. „Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti“ (2K 5,21). Kristus podstoupil odloučení od svého Otce, které způsobuje hřích. Svou smrtí Ježíš obnovil vztah mezi Bohem a lidstvem, který byl narušen hříchem Adama a Evy.

Všechny tyto myšlenky jsou navázány na příběh o stvoření. Tím však záznam o Boží stvořitelské moci nekončí. V Kristu se totiž stáváme novým stvořením. „Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pomínulo, hle, je tu nové!“ (2K 5,17) Bůh – Stvořitel – v nás obnovuje svůj obraz. Současně obnovuje i vztah s námi – nejen s lidstvem obecně, ale s každým z nás osobně.

Milost v zahradě Eden

⁹Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ ¹⁰On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ ¹¹Bůh mu řekl: „Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ ¹²Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ ¹³Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“ ¹⁴I řekl Hospodin Bůh hadovi: „Protože to učinil, budeš proklet, odvržen ode všech zvířat a ode vši polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach. ¹⁵Mezi tebe a ženu položím nepřítelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrť hlavu a ty jemu rozdrťíš patu.“ ²¹Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přioděl je. (Gn 3,9–15.21)

Osobní studium

Tento příběh zná každý, kdo někdy držel v ruce Bibli a dostal se alespoň na třetí stranu. Je to důležitý příběh, který mnoho vypovídá o nás lidech, ale ještě víc o našem Bohu. Adam a Eva byli stvoření, aby byli „obrazem Božím“ (Gn 1,27). Byli dokonalými bytostmi a Bůh, když se na ně díval, mohl konstatovat, že se mu dílo podařilo. Co viděl, bylo „velmi dobré“ (Gn 1,31). Ano, Bůh je varoval, aby nejedli ze stromu poznání dobrého a zlého (Gn 2,16.17). Je jasné, že první lidé nejen rozuměli Božímu příkazu, ale věděli i o následcích, pokud by ho přestoupili (Gn 3,2.3). Navzdory tomu zhřešili.

I do našeho života přichází chvíle pokušení a selhání. Necháme se podvést, oklamat, nalákat na pěkné, chutné, vzrušující či nepoznané věci. Nemusíme být ani příliš přesvědčováni. Většinou se rozhodneme podle toho, co vidíme na první pohled (Gn 3,6). Bible však tato naše rozhodnutí označuje jako hřích. Jsme vinni tím, že přestupujeme Boží zákon.

Jaká byla Boží odpověď na hřích Adama a Evy? Bůh přichází se soudem, který nese všechny znaky vyšetřujícího soudu. Cílem tohoto soudu nebylo, aby se Bůh dozvěděl, jak probíhaly události v jeho nepřítomnosti. To On věděl. Cílem soudu bylo umožnit Adamovi a Evě přijmout zodpovědnost za jejich jednání. Uvědomění si chyb a převzetí zodpovědnosti je totiž prvním předpokladem pokání a obnovy. Bůh se jich zeptal, co se stalo, a oni si přiznali vinu – byť zdráhavě a neochotně. A přestože byli vinni a hřích jim přinesl okamžité následky, tak přímo v zahradě Eden také dostali první zaslíbení, první dobrou zprávu.

Smrt se jako důsledek hříchu objevila hned – i když tím nejméně očekávaným způsobem. Místo okamžité smrti Adama a Evy zemřelo zvíře. Adam a Eva museli být šokováni při pohledu na umírající zvíře. Bylo to jejich první setkání se smrtí. Bůh jim ze zvířecí kůže vyrobil oděv, aby měli čím zakrýt svou nahotu. Vždy, když se podívali jeden na druhého, viděli připomínku svého hříchu. Na vlastní kůži mohli cítit, co udělali a o co přišli. Co je však nejdůležitější – stále znovu mohli prožívat vědomí Boží milosti, která jim umožnila žít – byť za cenu oběti, která předznamenávala oběť Ježíše Krista za hřích každého z nás.

Aplikace

Bůh prokazuje milost každému z nás. Jaký hřích přikrývá Boží milost ve tvém životě právě teď? Jednou z možných odpovědí na úžasný dar Boží milosrdenství může být (kromě vděčnosti) prokázání milosrdenství někomu ve tvém okolí. Komu a jak můžeš nyní či v nejbližší době prokázat milosrdenství?

Hřích a smrt

V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš. (Gn 3,19)

¹Hle, Hospodinova ruka není krátká na spasení, jeho ucho není zalehlé, aby neslyšel. ²Což to nejsou vaše nepravosti, které vás oddělují od vašeho Boha? A vaše hříchy, které způsobily, že skryl tvář před vámi, a neslyší? (Iz 59,1.2)

V něm byl život a život byl světlo lidí. (J 1,4)

Osobní studium

V Gn 3,19 zaznívají Boží slova adresovaná Adamovi: „Prach jsi a v prach se navrátiš.“ Toto prokletí se dotýká každého z nás. Stojí za zmínku (pro ty, kteří se snaží skloubit biblický záznam s jakýmkoliv evolučním modelem), že trestem za hřích není návrat k nižšímu vývojovému stadiu. Vznikli jsme z prachu – a po smrti se zase stáváme prachem.

Život je zázrak. Každé početí a narození jsou zázrakem. Každý z nás ví, co je život – a přesto nás stále znovu udivuje nespočet věcí, které se týkají samotné existence života. Když zkoumáme živý organizmus, nakonec se dopracujeme k tomu, že se skládá z atomů a molekul. Pokud se však pokusíme namíchat jakoukoliv směs molekul – můžeme je zahřívát, vystavovat různým extrémním podmínkám či zkoušet cokoliv jiného – nikdy se k životu nedopracujeme. Život je vlastností celého živého organismu, nedá se oddělit od těla a buněk.

I když život stvořit nedokážeme, máme zkušenost s produkováním smrti. Lidstvo vyvinulo nespočet možných způsobů zabíjení. Mnohé z nich odhalují ohromující svědectví o krutosti a násilí, kterých je lidské srdce schopné. Víme sice, jak přivodit smrt, ale vytvoření života je mimo naše schopnosti. Jen Bůh může vytvořit živý organizmus. Mnozí vědci se pokoušejí v laboratorních podmínkách vytvořit život. Pro mnohé z nich je motivací snaha dokázat, že víra v Boha není potřebná. Dosud však všechny tyto pokusy selhaly.

Hřích ovlivňuje náš vztah k Bohu, který dává život. Pokud je Bůh jediným původcem života, pak oddělení od Boha nás odvádí od zdroje života. Důsledkem odejití od Boha je smrt. A kdybychom žili i 969 let jako Metuzalém, náš příběh by končil slovy „a umřel“ (Gn 5,27). Hřích je tedy ve své podstatě oddělením člověka od Boha, který je zdrojem života.

Aplikace

Z našeho pohledu je někdy těžko přijatelné, že smrt je důsledkem hříchu. Zejména pokud umírají děti, mladí lidé či různé nevinné oběti různých neštěstí či válečných konfliktů. Ve skutečnosti jsme nahněvaní, že smrt přichází příliš brzy či nečekaně. Proti smrti jako takové příliš neprotestujeme. S tím se přece nedá nic dělat. Ježíš však se smrtí něco udělal. Zkus jednou větou popsat, co pro tebe znamená Ježíšova smrt a vzkříšení.

Když jsme ještě byli hříšní

‘Když jsme ještě byli bezmocní, v čas, který Bůh určil, zemřel Kristus za bezbožné. ⁷Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. ⁸Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. ⁹Tím spíše nyní, když jsme byli ospravedlněni prolitím jeho krve, budeme skrze něho zachráněni od Božího hněvu. ¹⁰Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život. (Ř 5,6–10)

Osobní studium

Boží reakci na hřích lidí můžeme charakterizovat jako (1) zachraňující (ospravedlnění skrze Kristovu oběť) a (2) motivační (nesobecká láska).

Když nám někdo ublíží, většinou od něj očekáváme projev lítosti a omluvu. Zpravidla až potom jsme připraveni s ním obnovit dobrý vztah. Samozřejmě omluva je za těchto okolností namístě. Úplné uzdravení narušených vztahů v sobě tedy zahrnuje nejen vyjádření lítosti, ale i přijetí zodpovědnosti za hříšné či nekorektní jednání, které ublížilo.

Bůh nečekal, až se jako lidé rozhodneme prosit o milost a odpuštění. Rozhodl se učinit první krok. Od stvoření světa měl připravený plán. Když jsme zhřešili, měl Bůh připravenou nabídku milosti. Vydal sám sebe – zemřel na kříži. To je nádherná ukázka toho, co znamená mít někoho rád.

Naše jednání se s Božím nedá porovnat. Příliš často se zlobíme a útočíme. Místo po smíření a nápravě toužíme po odplatě – anebo alespoň po tom, aby všichni uznali, že máme pravdu. Měli bychom být Bohu vděční, že On s námi takto nezachází. Boží jednání s hříšníky je úplně jiné. Ukazuje na skutečnou podstatu lásky. Bůh chce, abychom s ním byli smířeni.

Když Adam a Eva zhřešili, museli snášet důsledky svého hříchu. Bůh jim však dal nabídku milosti, za slíbení Zachránce.

Aplikace

„Hrůza, která se odehrávala na Golgathě, zasahuje naše nejhlubší city. Naše představivost a uvažování nikdy úplně nepochopí, proč musel nevinný a dokonalý Kristus protrpět tak bolestivou smrt a nést břemeno hříchu celého světa. Délku, šířku, výšku a hloubku této lásky nedokážeme pochopit.“ (2T 213) Je pravdou, že tuto lásku nemůžeme plně pochopit. Proč je ale důležité otevřít svá srdce působení této lásky v touze pochopit, jak velmi nás Bůh miluje?

On však byl proboden naším proviněním

Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona tím, že za nás vzal prokletí na sebe, neboť je psáno: „Proklet je každý, kdo visí na dřevě.“ (Ga 3,13)

Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, to jest: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46)

On však byl proboden naším proviněním, našimi vinami trýzněn byl; pro naše blaho snášel potrestání – byli jsme uzdraveni jeho ranami! (Iz 53,5; B21)

Osobní studium

Kým je v Ga 3,13 Ježíš Kristus? Čím se stal? Jak tomu rozumíš? Co byl Bůh ochoten udělat pro naši záchranu? V čem spočívá tragédie lidí, kteří se rozhodli odmítnout nabídku, kterou Kristus dává?

Tím, že na sebe vzal Kristus naši vinu a naše hříchy a zemřel v odloučení od Boha, naplnil zaslíbení ze zahrady Eden o tom, že potomstvo ženy rozšlape hadovi hlavu. Ježíšova oběť umožnila smíření Boha s lidstvem a nakonec způsobí i konečné odstranění zla a jeho následků v celém vesmíru (Žd 2,14; Zj 20,14).

Kristus za nás na kříži přijal prokletí hříchu. Tento čin ovlivnil i jeho vztah s Otcem. Když přivedli obětního beránka k oltáři, jeho smrt se stala náhradou za smrt hříšníka. Krista na kříži oddělilo od Otcovy přítomnosti prokletí způsobené hříchem, které na sebe vzal. Ježíš, který byl po celou věčnost v nerozlučném společenství s Otcem, prožíval pocit opuštěnosti. Utrpení, které prožíval Kristus na kříži, je možné připodobnit pouze k trýznivé zkušenosti bolesti a prázdnoty, kterou prožíváme při ztrátě blízkého a milovaného člověka. To vše Bůh podstoupil, aby porazil moc hříchu, zlomil moc smrti a nabídl nám věčnost. On podstoupil tíživou samotu odloučení, abychom s ním mohli prožívat společenství a mohli se setkat s těmi, které jsme ztratili.

Aplikace

Pocit opuštěnosti a samoty je bolestný. Bůh se rozhodl podstoupit pro nás nepochopitelné rozdělení vztahu, který trval po celou věčnost – vztahu Otce a Syna. Nás nejvíce bolí odloučení od našich milovaných, zejména odloučení způsobené smrtí. Proč odloučení od Boha neprožíváme tak intenzivně, jako ztrátu milované osoby? Kristus ví, co znamená trpět a křičet bolestí, která je způsobená samotou a opuštěností. Jak ti tento obraz Boha pomáhá mírnit tvé utrpení? Proč? Na závěr dnešního uvažování si přečti 1K 15,50–58. Co je pro tebe největším povzbuzením?

Nové stvoření

Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. (Ž 51,12)

²⁶A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. ²⁷Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich. (Ez 36,26.27)

Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové! (2K 5,17)

Jsmo přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Ef 2,10)

Osobní studium

Evangelium je dobrá zpráva o tom, jaký Bůh je a co pro nás v Kristu učinil. Neoddělitelnou součástí této zprávy je Ježíšova zástupná smrt. Vzal na sebe trest, který jsme si my spravedlivě zasloužili. Kristova zástupná smrt je úzce propojena se zprávou o stvoření. Kristus přišel zlomit moc smrti, která do dokonalého stvoření vtrhla jako nepřátelský vetřelec. Pokud by Bůh chtěl zvolit evoluci jako způsob stvoření, potom by byla smrt jeho neoddělitelnou a nevyhnutelnou součástí – a ne uzurpátorem a protivníkem. Smrt by v tomto případě byla pro člověka původním Božím plánem. S hrávala by při našem „stvoření“ nezastupitelnou úlohu. A to je důvod, proč jako adventisté nemůžeme akceptovat teistickou evoluci jako východisko pro pochopení příběhu stvoření.

Popis stvoření zaznamenaný v Genesis nám pomáhá pochopit nejen význam Kristovy smrti za nás, ale i dílo nového stvoření, které v nás chce vykonat Kristus.

Stvoření nového srdce může učinit jen Bůh. Není to něco, čeho bychom mohli sami dosáhnout, co bychom si mohli zasloužit. Jsme plně závislí na aktivitě toho, který „učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ a jenž stvořil i naše původní rodiče – Adama a Evu. Král David uznává, že je na Bohu závislý, a prosí o Boží stvořitelství čin ve svém nitru (Ž 51,12).

Každý, kdo je v Kristu, je novým stvořením. Starý způsob uvažování musí být nahrazen nově stvořenou myslí. Bůh nám dává nové srdce a novou mysl. To vše proto, abychom mohli a uměli žít v souladu s jeho vůlí. Díky tomu budeme moci konat to, co pro nás Bůh ve své moudrosti a prozřetelnosti připravil (Ef 2,10). Jde o nadpřirozený proces, který svou mocí působí Duch svatý. Hospodinova stvořitelství moc, která se projevila při stvoření světa a člověka, je pro nás jistotou, že tatáž moc může obnovit náš vztah s Bohem a změnit naše životy.

Aplikace

Když jsme uvěřili evangeliu, odevzdali svůj život Kristu a chceme ho následovat, stáváme se novým stvořením. Jakou s tím máš zkušenost? Co to pro tebe prakticky znamená? Co se v tvém životě změnilo? Co ještě čeká na změnu?

Podněty k zamyšlení

„Způsob, jak uskutečnil dílo stvoření, Bůh lidem nikdy nezjevil. Lidská věda nemůže odhalit tajemství Nejvyššího. „Skruté věci patří Hospodinu, našemu Bohu, zjevné však patří navěky nám a našim synům, abychom dodržovali všechna slova tohoto zákona.“ (Dt 29,28)“ (NUD 47; PP 113)

„V husté tmě se skrývala Boží přítomnost. Ze tmy si Hospodin udělal stan a skryl svou slávu před lidským zrakem. Spolu se svými svatými anděly byl u kříže. Otec stál při Synovi. Jeho přítomnost však nebyla zjevná. Kdyby byla jeho sláva poodhrnula závoj z temných mračen, všichni přítomní by zahynuli. Otcova přítomnost neměla Krista utěšovat ani v této strašné hodině. Spasitel sám šlapal v lisovací kádi a nikdo z národů s ním nebyl (viz Iz 63,3).“ (TV 484; DA 753.754)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak je příběh stvoření propojen s příběhem vykoupení? Které skutečnosti z Gn 1–3 jsou základem pro evangelium? Jak souvisí Kristův život s doslovným chápáním příběhu stvoření? Jak by vypadalo zvěstování dobré zprávy (evangelia), kdyby Adam a Eva nezhřešili?*
- 2. Bible ukazuje, že se stvoření uskutečnilo díky Boží nadpřirozené moci. Tuto moc však není možné vědecky zkoumat. O stvoření se dovídáme pouze na základě tzv. speciálního zjevení – Bible. Napětí mezi Bibli a vědeckými teoriemi proto není překvapením. Proč by bylo naivní předpokládat, že naše lidské zkoumání přírody vysvětlí způsob, jakým Bůh tvořil?*
- 3. Jaké spojení nacházíme mezi evangeliem, stvořením a soudem (Zj 14,6.7)?*

Nové stvoření

Texty na tento týden:

Zj 5,9.10; 21,1.2; 22,3–5; Gn 1,28; 2,7.15; 3,19.23.24; 6,11–13; 1K 15,51–56; J 1,14; 12,31; Iz 11,6.7

Základní verš

„Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.“ (2Pt 3,13)

Ve svém druhém listu popisuje apoštol Petr kromě jiného i osud nebe a země (2Pt 3,10–13). Říká, že „nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud“ (2Pt 3,10). Je to děsivá představa. Naštěstí to není konec příběhu. Bude stvořeno nové nebe a nová země.

Kontrast mezi „starým“ a „novým“ světem je zde velmi důležitý. Nad starým vládne hřích, v novém přebývá spravedlnost. Starý ovládá smrt, nový je plný života. Protiklad života a smrti, hříchu a spravedlivosti je velmi jasný. Když čteme zaslíbení o novém nebi a nové zemi, můžeme si lépe uvědomovat, že Bůh – Stvořitel – neskončil se svým dílem po stvoření naší planety a života na ní (Gn 1–2). Nekončí ani dílem, které koná v nás, když se díky Kristu stáváme novým stvořením (2K 5,17; Ef 2,10). Boží dílo pokračuje. Bůh, který nadpřirozenou mocí svého Slova vytvořil vesmír, stvoří i nový svět.

Tento poslední akt stvoření – nové nebe a nová země – je spolu s příslibem věčného společenství s Bohem vyvrcholením jeho zaslíbení.

Nový začátek

¹A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. ²A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. (Zj 21,1.2)

Osobní studium

Existuje věc, na níž se vědecký i biblický pohled na naši planetu shodne: země nebude navždy taková, jak ji známe v současnosti. Pro vědu (tedy alespoň pro její část) to znamená, že ty samé mechanismy a síly, které jsou bezcílné a jež přivedly naši planetu k existenci, způsobí nakonec i její zánik. I v Bibli je napsáno, že naše planeta nebude trvat věčně a nakonec bude zničena. Vědecký scénář předpokládá, že zničení země bude znamenat definitivní konec života. Bible nabízí úplně odlišný pohled. Zničení země je začátkem něčeho úplně nového a nádherného, co bude trvat věčně.

Nebude žádná smrt a žádné utrpení. To jsou krásná zaslíbení, která se týkají naší budoucí existence. Bůh nevnímá smrt a utrpení jako něco dobrého či akceptovatelného. O tom není pochyb. Nebyly součástí stvoření, které Bůh označil jako „velmi dobré“ (Gn 1,31). Jsou to nepřátelští vetřelci, nevítaní hosté. Bůh nechtěl, aby byly součástí původního stvoření, a podle zaslíbení nebudou součástí nového stvoření. Ježíš přišel, porazil je a zničil. Přišel, abychom již smrt a utrpení nemuseli prožívat.

Nové stvoření s sebou přináší nový začátek. Zoufalý satanův experiment se vzpourou, zlem a hříchem bude ukončen. Všichni známe jeho důsledky – hřích přináší smrt a utrpení. Jen Boží zákon je zákonem života.

Podobně jako Bůh na počátku stvořil nebe a zemi, stvoří také nové nebe a novou zemi. A nejen to. Každému z nás nabízí nový začátek. To vše díky tomu, co pro nás (a v nás) Ježíš činí. Bez plánu záchrany by pro nás neexistovalo nic, co by přesahovalo náš smrtelný život – a to je žalostná představa.

Aplikace

Proč jsou pro nás zaslíbení o novém stvoření tak důležitá? Jak by tvůj život vypadal bez těchto zaslíbení?

Z prachu k životu

I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. (Gn 2,7)

V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš. (Gn 3,19)

⁵¹Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, ⁵²naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni. ⁵³Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. ⁵⁴A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: ‚Smrt je pohlčena, Bůh zvítězil! ⁵⁵Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?‘ ⁵⁶Zbrání smrti je hřích a hřích má svou moc ze zákona. (1K 15,51–56)

Osobní studium

Bůh stvořil člověka z prachu země. Jeho život byl spojen s Bohem, žil s ním ve vztahu. Hřích však oddělil člověka od Boha – zdroje života. Důsledkem byla smrt – a návrat do prachu země (Gn 2,7; 3,19).

Zaslíbení o vzkříšení přináší naději. Jób tuto naději vyjádřil těmito slovy: „Můj Vykupitel žije, to jedno vím, a že nakonec se nad prachem postaví. I kdyby ze mě kůži sedřeli, já ve svém těle Boha uvidím“ (Jb 19,25.26; B21). Pro ty, kteří důvěřují Bohu, je smrt jen dočasná. Bůh, který stvořil Adama z prachu země a vdechl do něj život, nezapomene, jak nás z prachu znovu vytvořit. Vzkříšení bude stejným činem stvoření, jako když Bůh přivedl k životu Adama.

Vzkříšení zachráněných při druhém příchodu Ježíše Krista bude okamžité. Podobně jako při stvoření prvního člověka půjde o nadpřirozenou událost, která bude v Boží režii. To je v očividném rozporu s teistickou evoluční teorií. Pokud Bůh nepoužije miliony let na naše znovustvoření, ale vzkřísí nás v okamžiku, potom zjevně nepotřeboval evoluční procesy na stvoření života na počátku. Takže podobně, jako je to v ostatních případech, je naděje na vzkříšení dalším biblickým tvrzením, které vyvrací teistickou evoluční teorii.

Aplikace

Co pro tebe znamená vzkříšení? Na co se v souvislosti se vzkříšením těšíš nejvíce? Čeho se obáváš? Co tě na vzkříšení zajímá nejvíce?

Učinil je královským kněžstvem

A Bůh jim pozeňnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,28)

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. (Gn 2,15)

Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. (J 12,31)

⁹A zpívali novou píseň: „Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras ¹⁰a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí.“ (Zj 5,9,10)

Osobní studium

Člověk dostal od Boha zodpovědnost za stvoření. Jako dobrý a starostlivý správce měl panovat nad stvořeným světem. Když člověk zhrěšil, přišel i o svou úlohu správce. Svou moc nad stvořením si začal nárokovat satan. Jeho vláda však přivedla svět k rozkladu a všudy přítomnému násilí. Smutnou skutečností je, že satan svou ničivou moc uskutečňuje zejména prostřednictvím člověka. Jako lidé se často chováme tak, jakoby panování nad zemí znamenalo drancování a plenění přírody. Na kříži Ježíš vysvobodil svět ze satanova područí (Mt 28,18; J 12,31; Zj 12,10). A přestože má satan stále ještě možnost působit na zemi a ničit ji, můžeme se těšit z poznání, že satanovy dny jsou sečteny. Zárukou toho je Kristovo vítězství na kříži.

Těm, kteří uvěřili a jsou zachráněni pro věčnost, dal Bůh moc, která náleží králům a kněžím. Kralování v sobě zahrnuje určitý druh autority. Kněžství zase komunikaci s Bohem a na nové zemi i s dalšími bytostmi, které pocházejí z jiných světů a nikdy neprožily zkušenost hříchu a prokletí, jež s sebou hřích přináší (1K 6,2,3; 2Tm 2,11,12).

„Budou zpřístupněny všechny poklady vesmíru a vykopení je budou moci studovat. Neomezení smrtelností a únavou poletí na vzdálené světy, které trpěly při pohledu na lidskou bídu a jásalý štěstím při zprávě o každém vykopeném člověku. Děti země se radostně a s nadšením připojí k radosti a moudrosti nepadlých bytostí.“ (VDV 436; GC 677)

Aplikace

Z kterých charakterových vlastností člověka podle tebe vyplývají katastrofální následky lidského „panování“ nad touto planetou? Kde všude jsou tyto důsledky viditelné? Jaká je tvá představa zodpovědného „panování“ nad zemí? Co dnes uděláš jako „král“ a „kněz“ (Zj 5,10), který slouží Stvořiteli celého vesmíru?

Obnova přírody

¹¹Země však byla před Bohem zkažená a plná násilí. ¹²Bůh pohleděl na zemi; byla zcela zkažená, protože všechno tvorstvo pokazilo na zemi svou cestu. ¹³I řekl Bůh Noemu: „Rozhodl jsem se skoncovat se vším tvorstvem, neboť země je plná lidského násilí. Zahladím je i se zemí. (Gn 6,11–13)

⁶Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzlem odpočívát. Tele a lvíče i žirny dobytek budou spolu a malý hoch je bude vodit. ⁷Kráva se bude popásat s medvědicí, jejich mláďata budou odpočívát spolu, lev jako dobytek bude žrát slámu. (Iz 11,6.7)

Osobní studium

V přírodě okolo nás je život zvířat charakterizován tzv. potravním řetězcem. Jeho pevnou součástí jsou dravci, kteří usmrcují jiné živočichy a živí se jimi. Asi bychom měli velký problém představit si fungování jednotlivých ekosystémů právě bez dravců. Stejně tak těžko si umíme představit, že na počátku byli všichni suchozemští živočichové býložravci (Gn 1,30). Dravci neexistovali – žádné zvíře nesloužilo jako potrava pro jiné. Gn 1,30 nemluví o mořských živočíchách, ale velmi pravděpodobně platil tento princip i pro ně. I proto mohl Bůh při pohledu na celé stvoření prohlásit, že je „velmi dobré“.

Co se začalo jako mírumilovné království, pokračovalo později jako říše zla naplněná násilím a zkázou. To vše se stalo díky pádu do hříchu. Svět, který byl kdysi „velmi dobrý“, se stal zlým (Gn 9,2.3). Zahrnovalo to všechny živočichy – suchozemské i vodní. Tento obraz je v očividném kontrastu s předchozím uspořádáním přírody. Právě v této době byla zřejmě omezena i Bohem ustanovená vláda člověka nad zvířaty.

Prorok Izajáš popsal krásným poetickým jazykem „novou zemi“ jako místo naplněné pokojem (Iz 11,6–9; 65,25). Na nové zemi nebude žádné zlo a krutost. Zkaženost a násilí, které charakterizovaly předpotopní svět (platí to však pro celé lidské dějiny), se na nové zemi neobjeví. Bude to svět naplněný souladem a spoluprací. Bude to království pokoje. Tato harmonická představa se nám může zdát neuskutečnitelná. Je to však proto, že jsme zatím součástí světa, kde vládne násilí, dravost a smrt.

Aplikace

Neoddělitelnou součástí evangelia je obnova. Konečnou obnovu může samozřejmě vykonat jen Bůh prostřednictvím nového stvoření. Jaké rozhodnutí můžeš udělat, aby tvůj život odrážel, že stojíš na straně toho, jenž přinese obnovu – a ne na straně toho, který přináší násilí a smrt?

Obnova vztahu s Bohem

²³Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu... ²⁴Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamennými meči, aby střežili cestu ke stromu života. (Gn 3,23.24)

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,14)

³A nebude tam nic prokletého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit, ⁴budou hledět na jeho tvář a na čele ponosou jeho jméno. ⁵Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků. (Zj 22,3–5)

Osobní studium

„Dříve než na svět přišel hřích, mohl Adam komunikovat přímo se svým Tvůrcem.“ (VDV 9; GC 7) Po pádu člověka do hříchu se tento vztah radikálně změnil. Hřích zničil vztah lidí k Bohu. Toto narušení vztahu přineslo bolestivý důsledek. Bůh se musel vzdát přímého kontaktu s lidmi – pro jejich vlastní ochranu. Lidé již více nemohli vídat Boha tváří v tvář a přitom zůstat naživu. Propastný rozdíl mezi Boží svatostí a lidským hříchem působil v člověku smrtelnou hrůzu a strach.

Bůh se však rozhodl pro řešení této situace. Připravil plán záchrany, který mohl napravit a uzdravit zničený vztah. Bůh se nás rozhodl zachránit, přestože to stálo nesmírnou cenu – smrt Božího Syna, Ježíše Krista.

Ježíš zaslíbil svým učedníkům, že přijde znovu, aby je vzal domů (J 14,1–3). V poslední kapitole knihy Zjevení se můžeme dočíst o obnoveném vztahu mezi Bohem a lidmi (Zj 22,3–5). Bůh a lidstvo se znovu potkají. Bude to setkání naplněné pokojem, setkání, kdy se budeme moci poprvé zahledět do Božích očí naplněných láskou. Na nové zemi nebude žádné prokletí. Vše, co jsme díky hříchu ztratili, bude obnoveno. Zachránění dostanou nový život, nové místo k přebývání, novou důvěru a zodpovědnost, nový pokoj ve vztahu ke stvoření. Nejdůležitější a nejkrásnější však bude obnova vztahu s Bohem. Původní záměr, který měl Bůh s člověkem při stvoření, bude naplněn. Bůh, lidstvo i celé stvoření budou žít v harmonii, která bude věčná.

Aplikace

Ježíš Kristus opět přijde. Jeho příchod bude znamenat obnovu. Jak můžeš už nyní prožívat radost z blízkého společenství s Bohem? Která tvá rozhodnutí a činy tě od Boha vzdalují? Která tvá rozhodnutí a činy tě naopak k Bohu přibližují? Kdy prožíváš ve svém životě Boží přítomnost nejintenzivněji?

Podněty k zamyšlení

„Léta věčnosti budou postupně přinášet stále bohatší poznání Boha a Ježíše Krista. A s rozšiřujícím se poznáním poroste také láska, úcta a štěstí. Čím více budou lidé poznávat Boha, tím více budou obdivovat jeho charakter. Když jim Ježíš bude postupně odhalovat tajemství vykoupení a úžasné činy vykonané ve velkém sporu se satanem, pocítí vykoupení ještě větší lásku a s ještě větší radostí uchopí zlaté harfy a desetitisíce desetitisíců a tisíce tisíců hlasů se spojí v mohutném chvalo zpěvu...“

Velký spor mezi dobrem a zlem skončil. Není už hříchu ani hříšníků. Celý vesmír je čistý. V celém nezměrném stvoření vládne soulad a štěstí. Od Boha, který všechno stvořil, proudí život, světlo a štěstí do všech stran nekonečného prostoru. Od nejmenšího atomu až po největší vesmírná tělesa, všechno živé i neživé v nezkalené kráse a dokonalé radosti hlásá, že Bůh je láska.“ (VDV 437; GC 678)

Otázky k rozhovoru

- 1. Pokuste se najít co nejvíce textů (zejména v knize Zjevení), které hovoří o tom, jak bude vypadat nová země. Přemýšlejte společně, co tyto texty znamenají. Které myšlenky se vám zdají nejdůležitější? Které obrazy se vám zdají těžko pochopitelné a uvěřitelné?*
- 2. Jak je zpráva o stvoření z Gn 1–2 propojena se zprávou o novém stvoření nebe a země ve Zj 21–22?*
- 3. Přečtěte si Ř 8,18 a 2K 4,16.17. O čem apoštol Pavel píše? V čem nám mohou být jeho slova zdrojem pokoje a povzbuzení?*
- 4. Uvažujte společně o evangeliu jako o dobré zprávě o novém stvoření. Co bude znovustvořeno a obnoveno? Jak se to stane? Jak se na této obnově můžeme podílet?*
- 5. Co nám zaslíbení o novém nebi a nové zemi říkají o Božím charakteru?*

Použité zkratky

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad. Pokud je použit nějaký jiný překlad, je u odkazu verše uvedena i některá z následujících zkratk:

B21	Bible, překlad 21. století
ČSP	Český studijní překlad
BK	Bible kralická
SNC	Slovo na cestu

Díla Ellen Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové uvádíme nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název
CC	Conflict and Courage
COL	Christ's Object Lessons
DA	The Desire of Ages
ED	Education
GC	The Great Controversy
CH	Counsels on Health
MM	Medical Ministry
PP	Patriarchs and Prophets
SG	Spiritual Gifts (1SG – svazek 1 atd.)
SP	Spirit of Prophecy
T	Testimonies for the Church (1T – svazek 1 atd.)

Zkratka	Český název
NUD	Na úsvitu dějin
PM	Perly moudrosti
PP	Patriarchové a proroci
TV	Touha věků
VDV	Velké drama věků
VYCH	Výchova

Další materiály

RH	Review and Herald
ST	Signs of the Times

Západy slunce jsou uváděny pro zeměpisnou délku 15⁰ a šířku 50⁰
a jsou převzaty z webové stránky: <http://calendar.zoznam.sk>.

Sbírky v 1. čtvrtletí 2013

Misijní sbírky

Zdravý životní styl, mladí lidé, náboženská svoboda a sdělovací prostředky jsou témata, na která se zaměřuje činnost církve v 1. čtvrtletí roku 2013. K tomu jsou určeny i finanční prostředky z misijních sbírek. Společnost dnešního světa mění své návyky. Stále více lidí nečte tisk v papírové formě, ale zaměřují se na rozhlasové a televizní vysílání, na internet, který přenáší nejčerstvější informace do jejich mobilů, tabletů a počítačů. Moderní technologie nás velice rychle spojují i s těmi nejdálenějšími částmi země. Mladí lidé jsou často vyzváni k práci v jiných zemích a používají pro svou činnost techniku, která jim umožňuje komunikovat s jejich kamarády. Takto sdílené evangelium vyžaduje odlišnou přípravu a jiné programy. Církev reaguje i na podobné výzvy. Stojí to určité prostředky, a necháme-li se oslovit Duchem Božím, můžeme na nich mít podíl i my.

Na odvodech do celosvětových misijních sbírek se jednotlivá sdružení podílejí v roce 2013 takto:

České a Moravskoslezské sdružení 100%

Slovenské sdružení 90%

Zůstatek je určen Slovenskému sdružení na podporu vlastních misijních projektů.

Sbírka 13. soboty umožní finanční podporu projektů církve v jednotlivých částech světa.

Finanční dary jsou v 1. čtvrtletí 2013 určeny pro Jihopacifickou divizi (SPD) se sídlem ve Wairoa (Austrálie). Tvoří ji země: Austrálie, Nový Zéland, Papua Nová Guinea, Šalamounovy ostrovy a ostrovy Samoa, Tonga, Tokelau a další. Celkový počet sborů v této divizi je 1 920, počet členů 423 891 a počet obyvatel je 36 669 000.

V roce 2013 všechna sdružení odvádějí na tento účel 90%. Ostatní prostředky jsou určeny na stavební projekty Slovenského sdružení.

Sbírka darů 13. soboty proběhne 30. března 2013.

Edvard Miškej, hospodář Česko-Slovenské unie